

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

MANDAT

VII

IZREDNA
SEJA

32

SEJNI ZAPISI DRŽAVNEGA ZBORA 32. IZREDNA SEJA

(2. junij 2016)

SLOVENIJA JE DEMOKRATIČNA REPUBLIKA. SLOVENIJA JE PRAVNA IN SOCIALNA DRŽAVA.
SLOVENIJA JE DRŽAVA VSEH SVOJIH DRŽAVLJANK IN DRŽAVLJANOV, KI TERJEJLA NA TRAJNI IN NEODTUJLJIVI PRAVICI SLOVENSKEGA NARODA DO SAMODOLČNE.
V SLOVENIJI IMA OBLAST LJUDSTVO DRŽAVLJANKE IN DRŽAVLJANOV, IZVRŠILNO IN SODNO.
PO NAČELU BELTVE OBLASTI NA ZAKONODAVNO, IZVRŠILNO IN SODNO.

UVOD

Državni zbor kot najvišja predstavniška in zakonodajna institucija v Republiki Sloveniji, ki opravlja tudi vse ostale funkcije sodobnega parlamenta, izvaja večji del svojih pristojnosti na rednih in izrednih sejah. Seje javnost lahko spremlja v dvorani ali preko televizijskih in spletnih prenosov.

Vsebina sej pa postane pregledno dostopna v obliki sejnih zapisov.

Državni zbor vsako sejo zvočno posname. Simultano ob zvočnem zajemanju nastaja besedilo, ki je na spletu dostopno s približno polurnim zamikom. V uredništvu sejnih zapisov se ob poslušanju zvočnega posnetka preveri avtentičnost zapisanega, besedilo pa se uredi v skladu s strokovnimi merili prenosa govorjene besede v zapisano. Takšno preverjeno in jezikovno urejeno besedilo na spletnem naslovu zamenja prvi zapis.

Besedilo celotne seje se izda tudi v publikaciji Sejni zapisi Državnega zbora. Sejni zapisi vsebuje dnevni red, sprejet na seji Državnega zbora, kazalo, iz katerega je razviden potek seje in v katerem so točke dnevnega reda in govorniki, osrednji del je besedilo seje, zapisano v prvi osebi, na koncu pa je dodan še indeks govornikov.

Sejni zapisi so zgodovinski dokument in vir za preučevanje parlamentarne zgodovine, tradicije, predstavniške demokracije in jezikovne kulture.

Sejni zapisi Državnega zbora. 32. izredna seja (2. junij 2016)

ISSN 2385-9490

Pripravil: Dokumentacijsko-knjižnični oddelek

Urednici: Tatjana Mirt Kavšek, dr. Vesna Moličnik

Izdajatelj: Državni zbor

Naslov: Šubičeva 4, 1102 Ljubljana

Telefon: +386 1 478 94 00

Leto izida publikacije: 2016

www.dz-rs.si

DNEVNI RED 32. IZREDNE SEJE

1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S PROBLEMATIKO RAZMERJA MED PLAČANIMI DAVKI IN PRISPEVKI TER JAVNIMI DOBRINAMI, KI JIH DRŽAVA ZA TE PLAČANE DAVKE IN PRISPEVKE NUDI, EPA 1251-VII

VSEBINA

Določitev dnevnega reda.....	5
1. točka dnevnega reda: PREDLOG PRIPOROČILA V ZVEZI S PROBLEMATIKO RAZMERJA MED PLAČANIMI DAVKI IN PRISPEVKI TER JAVNIMI DOBRINAMI, KI JIH DRŽAVA ZA TE PLAČANE DAVKE IN PRISPEVKE NUDI, EPA 1251-VII	5
MAG. MARKO POGAČNIK	5
JOŽEF HORVAT	6
URŠKA BAN	7
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	8
URŠKA BAN	8
FRANC BREZNIK	11
UROŠ PRIKL	13
JANKO VEBER.....	15
LUKA MESEC.....	16
MAG. MATEJ TONIN.....	18
MAG. ALENKA BRATUŠEK	20
MAG. MARKO POGAČNIK	21
JOŽEF HORVAT	22
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	24
MAG. MARKO POGAČNIK	25
JOŽEF HORVAT	25
FRANC LAJ	26
DR. LÁSZLÓ GÖNCZ.....	27
MAG. BOJANA MURŠIČ.....	27
SUZANA LEP ŠIMENKO.....	28
VOJKA ŠERGAN.....	30
MARINKA LEVIČAR.....	31
MAG. BRANKO GRIMS	32
JANKO VEBER.....	33
MAG. ANDREJ ŠIRCELJ	34
ANDREJA POTOČNIK	36
MAG. ANŽE LOGAR	37
MAG. MATEJ TONIN.....	38
TILEN BOŽIČ.....	39
MAG. MARKO POGAČNIK	41
MARIJAN POJBIČ.....	41
TILEN BOŽIČ	43
MAG. MARKO POGAČNIK	43
TILEN BOŽIČ.....	43
FRANC BREZNIK	43
MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN	45
MAG. MARKO POGAČNIK	46
JOŽEF HORVAT	47

Državni zbor VII. mandat

32. izredna seja 2. junij 2016

Predsedujoči: dr. Milan Brglez.....predsednik Državnega zbora
Matjaž Nemec.....podpredsednik Državnega zbora
Primož Hainz.....podpredsednik Državnega zbora

Seja se je začela 2. junija 2016 ob 12.01.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ:
Spoštovani kolegice poslanke in kolegi poslanci,
gospe in gospodje!

Začenjam 32. izredno sejo Državnega zbora, ki sem jo sklical na podlagi prvega odstavka 58. člena Poslovnika in prvega odstavka 60. člena Poslovnika Državnega zbora.

Obveščen sem, da se današnje seje ne morejo udeležiti naslednji poslanke in poslanci: Violeta Tomič, Miha Kordiš, gospa Iva Dimić do 14. ure, gospa Janja Sluga, gospa Erika Dekleva, gospa Eva Irgl, gospa Anja Bah Žibert, gospa Anita Koleša, dr. Vinko Gorenak od 17. ure dalje, gospod Roberto Battelli, gospod Žan Mahnič, gospod Tomaž Lisec in gospod Jože Tanko od 16. ure dalje.

Na sejo sem vabil predstavnike Vlade.
Lepo pozdravljam tudi ostale prisotne!

Prehajamo na **določitev dnevnega reda** 32. izredne seje Državnega zbora. Predlog dnevnega reda seje ste prejeli v četrtek, 26. maja 2016, s sklicem seje. O predlogu dnevnega reda bomo odločali v skladu s prvim odstavkom 64. člena Poslovnika Državnega zbora. Predlogov za širitev dnevnega reda seje nisem prejel. Državnemu zboru predlagam, da za današnjo sejo določi dnevni red, kot ste ga prejeli s sklicem.

Prehajamo na odločanje. Poslanke in poslance prosim, da preverite delovanje glasovalnih naprav.

Glasujemo. Navzočih je 69 poslank in poslancev, za je glasovalo 68, proti nihče. (Za je glasovalo 68.) (Proti nihče.)

Ugotavljam, da je dnevni red 32. izredne seje Državnega zbora določen.

Prehajamo na **1. TOČKO DNEVNEGA REDA, TO JE NA OBRAVNAVO PREDLOGA PRIPOROČILA V ZVEZI S PROBLEMATIKO RAZMERJA MED PLAČANIMI DAVKI IN PRISPEVKI TER JAVNIMI DOBRINAMI, KI JIH DRŽAVA ZA TE PLAČANE DAVKE IN PRISPEVKE NUDI.**

Predlog priporočila je v obravnavo Državnemu zboru predložila skupina 28 poslank in poslancev s prvopodpisanim gospodom Jožetom Tankom.

Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo najprej predstavniku predlagatelja, mag. Marku Pogačniku.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS):
Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo. Spoštovana državna sekretarka, kolegice, kolegi!

V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke, Poslanski skupini Nove Slovenije in z dvema manjšinskima poslancema smo se odločili, da podamo zahtevo za sklic izredne seje Državnega zbora, na kateri bi obravnavali problematiko razmerja med vplačanimi davki ter prispevki ter javnimi dobrinami, ki jih država za te plačane davke ter prispevke nudi. V Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke smo prepričani, da bi vsak državljan Republike Slovenije moral vedeti, na kakšen način je država za tekoče leto porabila pobrana sredstva ter katere javne dobrine in v kolikšni meri nudi za vse plačane prispevke.

V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da smo lahko predvsem v obdobju zadnjih dveh vlad sledili mesečnemu poviševanju davčnih, trošarinskih in ostalih obremenitev, tako za državljanke in državljane Republike Slovenije kot za gospodarstvo. V Slovenski demokratski stranki smo prepričani, da Slovenke in Slovence plačujemo veliko davkov, vprašanje pa je, kaj za te plačane davke, prispevke, trošarine dobimo nazaj oziroma kaj država s temi pobranimi davki počne. Samo za primer bi izpostavili, da mora delavec, ki zasluži povprečno plačo neto 12 tisoč 400 evrov na leto, za dohodnino, prispevke, pokojninsko in pa zdravstveno zavarovanje plačati 9 tisoč 138 evrov. To pomeni, da gre 12 tisoč evrov v njegov žep, 9 tisoč 138 evrov pa plača državi. V Sloveniji velja nek mit, da imamo brezplačno zdravstvo, toda tisti, ki ima letno plačo, za zdravstveno zavarovanje letno plača 2 tisoč 418 evrov. 2

tisoč 418 evrov plača delavec s povprečno plačo za zdravstveno zavarovanje, pri čemer pa vsi vemo, kakšno stanje je v zdravstvu. Zdravstvo plačujemo, čakalne vrste pa so povečujejo. Poglejmo si samo položnico za električno energijo, kaj je vse poleg elektrike zraven še pripeto. Izpostavili bi še cene naftnih derivatov, pri čemer smo v Poslanski skupini Slovenske demokratske stranke večkrat opozorili, da vlada Mira Cerarja ne izvaja ustrezne trošarinske politike in da je cena naftnih derivatov v Sloveniji v primerjavi s sosednjimi državami previsoka. Na naftne derivate so obešeni: taksa za CO₂, dodatek za zagotavljanje prihrankov energije, trošarina, prispevek za zagotavljanje podpore proizvodnje električne energije in davek na dodano vrednost.

Zanima nas, kaj z vsemi taksami, trošarinami in z vsem počne država. Prepričani smo, da bi bilo pošteno do državljanek in državljanov Republike Slovenije, da bi enkrat letno Ministrstvo za finance ali FURS poročala. Zakaj so davki porabljeni? Koliko vrtcev se je zgradilo? Koliko šol se je zgradilo? Ali so se čakalne vrste v zdravstvu zmanjšale ali se niso? Koliko cest v Sloveniji se je obnovilo? Kajti vse to so prispevki, ki jih plačujemo državljanji.

Predlagatelji smo predlagali dva priporočila. Prvo priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da do naslednjega predloga državnega proračuna oziroma rebalansa proračuna uvede k rezultatom usmerjen proračun in orodja, kot je analiza stroškov in koristi, ter s tem jasno in konkretno prikaže, katere javne dobrine, v kolikšnem obsegu in kakšni kvaliteti bo državljanom omogočila za njihove plačane davke in prispevke ter kakšne rezultate oziroma korist bo to prineslo družbi. Drugo priporočilo: Državni zbor priporoča Vladi Republike Slovenije, da v roku 90 dni od sprejetja tega sklepa pripravi poročilo uporabe davčnih prihodkov po letih, in sicer od vključno leta 2012 do vključno leta 2015.

Kot smo že omenili, bi bilo pošteno, da bi FURS ali Ministrstvo za finance letno pripravilo poročilo, zakaj so davki porabljeni. Vendar je na Odboru za finance in monetarno politiko seveda glasovalni stroj koalicije – Stranke modernega centra, SD in Desusa – deloval usklajeno in kot je v navadi. Kadar priporočila priporoča opozicija, jih vi zavrnete v celoti. Spoštovana koalicija, razumem, da ste zavrnili drugo priporočilo, da ste pa zavrnili prvo priporočilo, me pa čudi, kajti tukaj imam Koalicijski sporazum o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandatno obdobje 2014-2018 – Stranka Mira Cerarja, Demokratična stranka upokojencev Slovenije in Socialni demokrati –, ki je podpisan. V tej koalicijski pogodbi imate za priporočilo, ki smo ga mi predlagali, zapisano, vi ste ga pa zavrnili. Vam bom prebral 21. stran koalicijske pogodbe: "Pripravili bomo programski proračun z določitvijo prioritet in meril, ki bodo pripomogla k

učinkovitejši porabi omejenih sredstev". Potem imate pa v koalicijski pogodbi na strani 22 napisan programski proračun, ki je copy-paste tega, kar imamo mi kot priporočilo, ki ste ga pa vi zavrnili. Vam ga bom še enkrat prebral: "Za večjo učinkovitost porabe omenjenih proračunskih sredstev bomo spremenili način priprave, prikazovanja in izvrševanja proračuna države v .t.i. programski proračun. Cilj projekta je načrtovati izdatke v neposredni povezavi s cilji in dejavnostmi za doseg te ciljev. Na nivoju države bomo v skladu s sprejeto strategijo pripravili posamezne programe, določili njihove prioritete in izvajanje po posameznih letih. Spremljali bomo učinkovitost, odgovornost in časovno izvedbo posameznega programa." To je tekst, spoštovana koalicija, iz vaše koalicijske pogodbe. Vi pa na Odboru za finance in monetarno politiko, zaradi tega, ker je to predlagala SDS, to zavrnete. To pomeni, da vi zavračate tisto, za kar ste se zavezali, da boste delali v svoji koalicijski pogodbi - Stranka modernega centra, Desus in SD. Dajmo se malo zamisliti, kje sta vaša etika in morala. Zavračate priporočila, ki jih imate zapisana v lastni koalicijski pogodbi.

Mislím, da smo s tem vse povedali. V nadaljevanju oziroma v razpravi pa še kaj več.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za dopolnilno obrazložitev predloga priporočila dajem besedo še predstavniku predlagatelja, gospodu Jožefu Horvatu.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa za besedo, gospod predsednik Državnega zbora. Spoštovane kolegice, spoštovani kolegi, spoštovana državna sekretarka!

Država v imenu vseh državljanov odloča o ravnanju z denarjem, ki ga ti isti državljanji zbiramo v državní proračun. Gre za eno izmed največjih odgovornosti državne oblasti. Za dobro delovanje tega odnosa med državo in državljanji potrebujemo zaupanje. Zaupanje je ključnega pomena. Zaupanje je ključno pri našem sicer zelo kompleksnem življenju posameznika ali države. Na žalost se zdi, da je to zaupanje v Sloveniji skorajda popolnoma porušeno. K rušenju tega zaupanja so v zadnjem času doprinesle na primer tudi davčne blagajne, ki so nekako najbolj udarile tiste, ki so davke že do zdaj pošteno in dosledno plačevali. Zaupanje državljanov je bilo porušeno tudi pri milijardnih dokapitalizacijah bank. Davkoplačevalci se utemeljeno sprašujemo, kako je mogoče, da naš težko prigarani denar, ki smo ga preko davkov zaupali v upravljanje države, pristane ravno v zakrpanih bančnih luknjah. Za te bančne luknje pa povrh še nihče do danes ni odgovarjal. To je ključno vprašanje, ki muči to slovensko družbo.

Slovenija je na drugi strani davčno preobremenjena, to smo v Novi Sloveniji že velikokrat tudi dokazovali. Poglejmo nekaj podatkov: če nekdo v Sloveniji zasluži minimalno

plačo država s prispevki vzame okoli 60 % njegove neto plače. Pri povprečni plači se ta odstotek poviša skoraj na 80 %, pri dvakratni povprečni plači, ki je za evropske razmere še vedno mizerna, država zaposlenemu vzame že vrednost v višini ene celotne neto plače. Pri bruto plači v višini na primer tisoč 559 evrov dobi zaposleni v Sloveniji tisoč 034 evrov neto plače, v sosednji Avstriji pa tisoč 236 evrov. To kaže, da slovenska davčna politika v primerjavi z drugimi državami zmanjšuje konkurenčnost našega gospodarstva, otežuje razvoj države in posledično zavira rast blaginje naših državljanov in državljanov. Glede na nižjo obdavčitev v Avstriji bi se lahko vprašali, ali so tudi njihove koristi iz proračuna manjše kot pri nas. Na to vprašanje bi težko odgovorili pritrdilno. Očitno v Sloveniji pri vodenju davčne politike in razpolaganju s proračunskim denarjem delamo nekaj zelo narobe. Potrebujemo večjo usklajenost med pričakovanji davkoplačevalcev in dejansko usmeritvijo davkoplačevalskega denarja. Poleg tega je nujna vzpostavitev sistema, ki bo omogočal analizo koristnosti oziroma učinkovitosti porabe državnega denarja. Do davkoplačevalcev preprosto ni fer, da država troši njihov denar, brez da bi analizirala, ali je ta poraba res koristna in upravičena. V tem kontekstu smo predlagali tudi priporočilo pod zaporedno številko 2 in tudi v Novi Sloveniji smo resnično razočarani, da ni bilo sprejeto. Za nas poslance bi bilo to poročilo, ki smo ga s priporočilom pod številko 2 zahtevali, zelo poučno.

Če temu ni tako, postanejo državljanji, razumljivo, nemotivirani za plačevanje davkov, posledica je povečanje sive ekonomije, izmikanje davkom in nov izpad davčnih prilivov. Gre za začaran krog, ki ga je mogoče preprečiti le s pametno in zmerno obdavčitvijo ter racionalno porabo zbranega denarja. Torej, s povečanim zaupanjem. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Predlog priporočila je 27. 5. 2016 obravnaval Odbor za finance in monetarno politiko. Ker po končani razpravi odbor ni sprejel delov predloga priporočila, je predsednica odbora ugotovila, da je obravnava predloga priporočila na seji delovnega telesa končana.

Za predstavitev poročila odbora dajem besedo predsednici gospe Urški Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Hvala lepa za besedo. Spoštovani kolegi in kolegice!

Odbor za finance in monetarno politiko je na 57. nujni seji 27. 5. 2016 kot matično delovno telo obravnaval predlog priporočila. Odboru je bilo poleg predloga priporočila predloženo še mnenje Zakonodajno-pravne službe in mnenje Vlade republike Slovenije. K predlogu priporočila ni bilo vloženih amandmajev.

Na seji odbora so bili prisotni predstavniki Ministrstva za finance ter Zakonodajno-pravne službe.

Uvodno dopolnilno obrazložitev k predlogu priporočila je v imenu predlagatelja podal poslanec Poslanske skupine SDS Franc Breznik, ki je predstavil vsebino predloga priporočila ter povedal, da je pomembno, kako država državljanom v obliki javnih dobrin vrne, kar so plačali v obliki davkov in prispevkov. Iz pregleda porabe je sicer razvidno, za kakšen namen so šla sredstva, a hkrati ne pokaže učinkovitosti razporeditve oziroma porabo le-teh. Opazen je trend dviga davkov na dobrine, ki niso življenjskega pomena, kot so na primer naftni derivati in cigarete. V nadaljevanju je predlagatelj predstavil več področij, kot so plačilo davkov in prispevkov iz plač, davek na dohodek fizičnih oseb, socialne prispevke, število zaposlenih, izdatke za zdravstvo in pokojninsko varstvo ter ob tem določena področja primerja s sosednjimi državami.

Predstavnica Zakonodajno-pravne službe je povzela pisno mnenje in podala pripombe k 1. in 2. točki priporočila.

Državna sekretarka Ministrstva za finance je uvodoma povedala, da ima Vlada za delovanje proračuna in zaključnih računov pravno podlago v že sprejetih pravnih aktih. Pri tem je kot pomembno izpostavila prakso pri uporabi teh pravnih virov. Vlada že od leta 2006 uporablja enotno metodologijo za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ, katere hitrost pa je bila deloma zavrnjena zaradi krize. Trenutno veljavne so uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju državnih cest, javne železniške infrastrukture ter obrambe. V letu 2015 je bil opravljen pregled izdatkov za področje zdravstva, sociale in šolstva ter še na nekaterih drugih področjih. Ob tem je kot pomembno izpostavila tudi usposobljenost kadrov, da pripravijo in izberejo prave kazalnike za posamezna področja. Glede k rezultatom usmerjenega proračuna pa je opozorila, da obstajajo tudi drugi vidiki, ob tem izpostavila socialni vidik ter raven solidarnosti, ki tudi vpliva na obseg izdatkov.

V razpravi je bila izpostavljena problematika glede bruto in neto plač v primerjavi s sosednjo Avstrijo, glede učinkovitosti razporeditve proračunskih sredstev ter učinkovitega pobiranja davkov, glede boljšega poslovnega okolja ter debirokratizacije in glede pomena solidarnosti.

Nekateri člani so se zavzeli za povečanje splošne olajšave pri dohodnini, nasprotno so nekateri člani odbora menili, da je bilo kar nekaj korakov v pravo smer že narejenih in da je na nekaterih področjih Slovenija bolj ugodna kot na primer primerljive druge evropske države ter ob tem omenili premoženjski davek ter davek od dohodka pravnih oseb.

V nadaljevanju razprave so se nekateri zavzeli za čimprejšnje reforme in izpostavili tudi vprašanje obdavčitve kapitala.

V okviru razprave na zastavljena vprašanja je odgovarjala državna sekretarka Ministrstva za finance in podala dodatna pojasnila ter ob koncu predstavila pregled ukrepov, ki jih Vlada pripravlja.

Po razpravi je odbor v skladu s 128. členom Poslovnika Državnega zbora glasoval o vseh delih predloga akta in jih ni sprejel. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Za uvodno obrazložitev mnenja dajem besedo predstavnici Vlade, državni sekretarki na Ministrstvu za finance, mag. Mateji Vraničar Erman.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Spoštovani gospod predsednik, hvala za besedo. Spoštovani gospe poslanke in poslanci!

Vlada je do predloga priporočil oblikovala odklonilno mnenje in dovolite mi, da povzamem nekaj ključnih poudarkov iz pisnega stališča Vlade.

Predlagatelj je pri oblikovanju priporočil spregledal, da se že od leta 2001 dalje predlog proračuna oblikuje in sprejema programsko in da so za vsako politiko posebej, pa tudi ožje za programe in podprograme, določeni cilji in kazalci, ki naj se na posameznem področju dosežajo. Prav tako je predlagatelj spregledal, da se na podlagi Uredbe o enotni metodologiji za pripravo in obravnavo investicijske dokumentacije na področju javnih financ od leta 2006 dalje za projekte in programe, kjer je vsebinsko to primerno in izvedljivo, pripravlja analiza stroškov in koristi.

Naj še opozorim, da Vlada vsakoletno pripravi poročilo o porabi javnofinančnih prihodkov v obliki zaključnega računa proračuna. Tudi ta temelji na programski klasifikaciji, revidira ga Računsko sodišče in v končni instanci potrdi oziroma obravnava Državni zbor. Poročila o porabi le davčnih prihodkov, ki so večinoma del integralnega proračuna, ni mogoče pripraviti, saj se vsi integralni javnofinančni prihodki porabijo za pokrivanje vseh integralnih javnofinančnih odhodkov.

Predlagatelji izhajajo iz predpostavke, da v Sloveniji nimamo ne programskega proračuna ne k ciljem usmerjenega načrtovanja javne porabe. Temu ni tako, je pa javnofinančna kriza preteklih let zavrla bolj intenzivni razvoj sistema. Zato moramo zdaj, ko smo dosegli prvi ključni cilj javnofinančne konsolidacije, to je znižanje primanjkljaja sektorja države pod 3 % BDP, okrepiti prizadevanja za še večjo preglednost in učinkovitost v javnofinančni porabi.

Vlada torej vse to, kar predlagatelji današnje razprave pogrešajo, že izvaja. Naj vam naštejemo nekaj konkretnih ukrepov. Že danes se pri načrtovanju porabe evropskih sredstev nove

finančne perspektive na čelu programskega in k ciljem usmerjenega proračuna še posebej intenzivno upošteva. Nadgradnja obstoječih rešitev glede programskega proračuna je vključena kot eden od ciljev v Strategijo razvoja javne uprave. Načrtujemo in pripravljamo okrepitev zakonodajnega okvira z novim Zakonom o javnih financah, s katerim bodo ta načela določena na ravni zakona in bodo veljala ne le za državni proračun, ampak za vse blagajne javnega financiranja. Vlada je že v lanskem letu ob pomoči mednarodnih strokovnjakov začela s procesom sistematičnega pregleda izdatkov za posamezna področja javne porabe, z namenom, da se ugotovi, ali se na izbranih področjih sredstva porabljajo smotno in učinkovito, oziroma pripravijo priporočila, kako razpoložljiva sredstva uporabiti še učinkoviteje. S tovrstnimi aktivnostmi nadaljujemo tudi v letošnjem letu in pričakujem, da bomo tudi v prihodnjih letih.

Obstoječo, razvejano in nepregledno strukturo splošnih in specifičnih ciljev, rezultatov in neposrednih učinkov po posameznih politikah je treba prenoviti, in sicer s ciljem, da se oblikuje preglednejša struktura, ki bo omogočila ustreznejše spremljanje rezultatov. Cilj Vlade je, da pri prenovi k ciljem usmerjenega proračuna dosežemo to, da bo vsak nivo klasifikacije imel omejeno število jasnih, preprostih in splošno razumljivih ciljev z merljivimi kazalniki.

Vse, o čemer govorijo priporočila in tudi ukrepi Vlade, ki sem jih predstavila so orodja, s katerimi želi Vlada doseči optimalno porabo javnih izdatkov, in so le pripomoček za doseganje zastavljenih ciljev. Še posebej pa naj poudarim, da celotno vsebino priporočil Vlada že izvaja in bo s tem nadaljevala tudi v prihodnje. Še vedno pa si moramo kot izhodišče celotne porabe javnih financ zastaviti vsebinsko vprašanje, katere dobrine so tiste, ki jih želimo zagotavljati iz javnih sredstev, kakšno raven solidarnosti v družbi želimo zagotoviti, kakšno raven socialne varnosti in kakšen obseg javnih sredstev glede na našo ekonomsko moč lahko zagotavljamo. Ustava nam v 148. členu nalaga, da lahko za te namene porabimo le toliko, kolikor ustvarimo brez zadolževanja. To moramo imeti pred očmi, ne le danes, ampak tudi takrat, ko razpravljamo o predlogih proračunov, predlagamo amandmaje, ki pomenijo dodatno porabo javnih sredstev, in ko med letom razpravljamo o zahtevah o zagotavljanju dodatnih javnofinančnih sredstev. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Sledi predstavitev stališč poslanskih skupin. Besedo ima Poslanska skupina Stranke modernega centra, zanjo gospa Urška Ban.

URŠKA BAN (PS SMC): Najlepša hvala za besedo.

Skupina poslank in poslancev je v Državnem zboru predlagala v obravnavo in sprejem priporočila, v katerih Vladi nalagajo in

predlagajo, da uvede k rezultatom usmerjen proračun in orodja, kot je analiza stroškov in koristi, z namenom, da se jasno pokaže katere javne dobrine, v kolikšnem obsegu in kakšni kvaliteti bo državljanom omogočila za njihove plačane davke in prispevke ter kakšne koristi bo to prineslo družbi.

Predlagatelj tega gradiva je sicer predstavil veliko področij, o katerih bi danes lahko razpravljali. Eno je namreč razprava o predlaganih priporočilih, ki govorijo predvsem o ciljem usmerjenem proračunu, drugo pa je razprava o priloženem gradivu, ki govori o predvsem o prekomernih davčnih obremenitvah in nepravilni strukturi porabe javnih sredstev. Takšno obravnavo lahko razumemo kot nekakšno proračunsko razpravo. Ravno proračun je namreč tisti dokument države, v katerem so podrobno predvideni in opisani vsi prihodki in drugi prejemki na eni strani ter odhodki in drugi izdatki države na drugi strani. Z njim se določi večletne makroekonomske politike, katere cilj je zagotavljanje stabilnih javnih financ in pospeševanje gospodarskega ter družbenega razvoja, ki se uresničuje z zagotavljanjem javnih dobrin in na tem mestu velja poudariti, da smo to razpravo že opravili, saj so cilji glede porabe proračunskih sredstev tako za leto 2016 kot tudi za leto 2017 že jasno določeni, in sicer s sprejetjem vseh predpisanih proračunskih dokumentov za omenjeni 2 leti.

V nadaljevanju predstavitev stališča Poslanske skupine Stranke modernega centra se bom v prvem delu najprej opredelila predvsem do orodij za povečanje učinkovitosti javnih financ in v tem kontekstu tudi do programskega proračuna, v drugem delu pa še do davčne politike, ki jo tudi navaja predlagatelj.

Pravično načrtovanje proračunov je namreč eden najpomembnejših elementov delovanja javne uprave. Če ne poteka optimalno in se namesto na programsko načrtovanje osredotoča na indekse preteklih let, je izvajanje zastavljenega programa manj učinkovito, predvsem pa manj zanesljivo. V Sloveniji začetki reforme proračunskega načrtovanja segajo že v leto 2001, ko je bil državni proračun že prvič predstavljen po programski strukturi. Sama programska struktura proračunov je naloge ali dejavnosti v resorju združila v programe in politike, vendar pa cilji in rezultati programov ter povezanost z izvajanjem samih javnih storitev niso bili vedno jasno vzpostavljeni. Naslednji val reform v obdobju 2010 do 2012 je poskušal to popraviti, spremeniti način priprave proračuna, in sicer tako, da bi bili nameni, cilji in kazalniki, ki so sicer del proračunske dokumentacije, ključni za odločanje o konkretnih proračunskih alokacijah. K rezultatom usmerjen programski proračun zagotovo prinese jasnejšo sliko, kje smo, kaj smo si začrtali, kam želimo in kako se je povečala družbena blaginja. V Poslanski skupini Stranke modernega centra smo se zato skupaj s koalicijskima partnerjema že v koalicijski pogodbi zavezali, da bomo nadgradili

programski pristop k načrtovanju in pripravi državnega proračuna, ki bo omogočil bolj vsebinsko razpravo o usmerjanju omejenih javnih sredstev k prioritarnim potrebam slovenske države.

Kje smo na tem področju danes, po dveh letih? Vlada Republike Slovenije je v Strategiji razvoja javne uprave 2015-2020, ki je bila sprejeta lansko leto, jasno opredelila potrebne ukrepe, ki se nanašajo na vse proračunske uporabnike v javni upravi za doseg ciljev učinkovite porabe tako kadrovske, finančne, prostorske, okoljske, energetske in drugih virov. Za povezavo strateških načrtov in prednostnih nalog Vlade s pripravo državnega proračuna pa se kot mehanizem oziroma orodje že uporablja prav programski proračun. Programski pristop in k ciljem usmerjeno načrtovanje porabe proračunskih sredstev, ki ga predlaga predlagatelj, je danes že vpeljan v prakso na podlagi vladne uredbe in predvsem v zvezi s porabo evropskih sredstev kohezijske politike iz finančne perspektive 2014-2020. Višina celotnega finančnega načrta, ki izhaja iz operativnega programa 2014-2020, znaša dobrih 3 milijarde evrov. Z operativnim programom se je Slovenija zavezala, da bo v določenih rokih razpoložljiva sredstva tudi ciljno porabila. Nadaljnja prioriteta Vlade na tem področju pa je, da se v sistem programskega proračuna postopno vključi vse subjekte sektorja država, ki bodo del enotnega informacijskega sistema. S tem bo omogočeno spremljanje in vrednotenje ciljev z ustreznimi kazalniki in dejansko merjenje učinkovitosti izdatkov javnega sektorja.

Na tem mestu velja omeniti še en pomemben ukrep, ki ga uvaja Vlada za izboljšanje učinkovite porabe javnih sredstev, predvsem s krepitvijo zakonodajnega okvira za odgovorno javnofinančno politiko, tudi za programski proračun, in sicer gre za nov Zakona o javnih financah. V njem bo uzakonjeno srednjeročno načrtovanje in spremljanje fiskalne politike skladno z Zakonom o fiskalnem pravilu in določbi v 148. členu Ustave, s čimer se na najvišji načelni ravni uveljavilo pravilo uravnoteženosti javnih financ.

Nadalje velja izpostaviti, da je v letu 2015 Vlada pričela sistematično izvajati preglede izdatkov po posameznih področjih s ciljem povečanja učinkovitosti javnih izdatkov. Zaključen je bil celovit pregled sistema zdravstvenega sistema, prav tako je bil zaključen pregled izdatkov na področju sistema socialne varnosti in pokojninskega varstva, skupaj s predlogi možnih rešitev za izboljšavo učinkovitosti. Pregled izdatkov na področju izobraževanja je v sklepnih fazah, začel pa se bo proces na področju kulture. Tudi te ugotovitve bodo in pripomorejo, da bodo nadaljnje priprave proračunov temeljile na konkretnih ugotovitvah in bodo pripomogle k bolj učinkovitemu planiranju javne porabe.

Vsa omenjena orodja s katerimi Vlada želi doseči optimalno porabo javnih izdatkov in sem jih navedla, so pripomoček za doseganje zastavljenih ciljev. Cilj vseh nas pa je ohraniti doseženo raven solidarnosti in visoko raven socialne varnosti in blaginje, vendar pa se je treba ob tem zavedati tudi neugodnih trendov na področju demografskih gibanj, ki jih bo treba upoštevati pri nadaljnjem srednje in dolgoročnem načrtovanju javnih financ. Vsekakor pa se moramo zavedati tudi dejstva, da lahko porabimo le toliko, kolikor ustvarimo.

Da pa na tem področju že dosegamo del zastavljenih ciljev in pozitiven napredek, je prepoznala tudi Evropska komisija, saj je za Slovenijo predlagala končanje postopka presežnega primanjkljaja. Slovenija je namreč v letu 2015 prvič po nastopu krize dosegla primanjkljaj, ki je bil nižji od 3 % BDP. Nenazadnje je bila v teh dneh objavljena tudi nova lestvica svetovne konkurenčnosti, ki je Slovenijo že drugo leto zapored uvrstila za 6 mest višje na tej lestvici. V dveh letih je Slovenija torej izboljšala svoj položaj za kar 12 mest in je ena od tisti držav, ki so zabeležile največji napredek. Napredek je bil največji prav na področju vladne učinkovitosti, kjer je Slovenija napredovala za 7 mest in danes zaseda mesto, ki je primerljivo z uvrstitvijo, ki jo je Slovenija imela v času pred krizo. Znotraj tega sklopa pa smo po teh ocenah najbolj napredovali prav pri kazalnikih javnih financ, družbenega okvirja, fiskalni politiki in institucionalnem okvirju in poslovni zakonodaji.

Zdaj pa prehajam še na kratko predstavitev stališča glede vodenja davčne politike, kjer je po našem mnenju pomembna predvsem priprava gospodarski rasti prijaznih ukrepov s krepitvijo konkurenčnosti poslovnega okolja in stabilnim javnofinančnim okoljem. Pri iskanju ustreznih rešitev na tem področju pa lahko izhajamo tudi iz mednarodnih primerjav obremenitve z davki in prispevki. Slovenija je na eni strani po podatkih Evropske komisije po obremenitvi z davki in prispevki pod povprečjem Evropske unije, ki znaša 40 % bruto domačega proizvoda za leto 2014. Za Slovenijo znaša ta podatek 37 %, vendar je iz nadaljnjih podatkov o ekonomski strukturi davkov in prispevkov razvidno, da ekonomska struktura davkov ni najugodnejša z vidika konkurenčnosti, saj odstopa od povprečja evropskih držav zaradi nadpovprečne obremenitve dela s prispevki za socialno varnost in potrošnje ter podpovprečne obremenitve kapitala in premoženja. Zato je po našem mnenju presojanje davčne obremenitve potrebno gledati celovito in ne samo z vidika enega davka ali ene skupine davkov.

Na drugi strani pa podatki o bremenitvi slovenskih plač kažejo, da smo nad povprečjem OECD držav. Slovenija torej po obremenitvi dela v letu 2015 v primerjavi s konkurenčnimi državami v davčnem primežu odstopa navzgor. V primerjavi z nekaterimi bolj razvitimi državami pa pričakovano navzdol – Avstrija, Nemčija,

Belgija, skandinavske države in druge izkazujejo še višje obremenitve. Če vzamemo pod drobnogled strukturo obdavčitve v primerjavi z OECD, odstopamo navzdol pri dohodnini in prispevkih za socialno varnost delodajalca, navzgor pa pri prispevkih za socialno varnost delojemalca. Pri nas prispevki za socialno varnost predstavljajo kar tri četrtine celotnega davčnega primeža, ki znaša dobrih 42 %. Za primerjavo na ravni OECD ta znaša približno 36 %, od tega prispevki za socialno varnost dve tretjini.

Zaradi povedanega Vlada že pripravlja ukrepe, in sicer na način prestrukturiranja javnofinančnih bremen iz načela enakomerne in pravične porazdelitve javnofinančnih bremen z jasno upoštevanim ciljem nadaljnje javnofinančne konsolidacije. Vladni ukrepi, ki jih v naši poslanski skupini ocenjujemo kot pozitivne, gredo predvsem v naslednje smeri.

Prvič. Prestrukturiranje bremen javnih dajatev vključno z obremenitvijo nepremičnega premoženja, katerega cilj je zmanjšati ključne nadpovprečne obremenitve in s tem okrepiti gospodarsko rast. Gre za znižanje obremenitve dela kot tistega dejavnika, ki najbolj negativno vpliva na konkurenčnost in obenem predstavlja tudi večjo oviro za nadaljnjo gospodarsko rast. Drugič. Zmanjšanje administrativnih ovir, s čimer bi se postopno doseglo preglednejši, jasnejši in enostavnejši davčni sistem. Ravno včeraj, če navedem primer, smo na Odboru za finance sprejeli novi Zakon o trošarinah, ki odpravlja vrsto nepotrebnih administrativnih obveznosti na eni strani in na drugi strani poenostavlja postopke za davčne zavezance, s čimer se zagotavlja lažje uporaba predpisa in večja pravna varnost zavezancev. V javni obravnavi je tudi nov paket poenostavitve v okviru Zakona o davčnem postopku. Če grem naprej, naj izpostavim še tretji segment, ki pa se nanaša na izboljševanje učinkovitosti pobiranja javnih dajatev in odprave ugotovljenih anomalij obstoječega sistema, kjer je bilo že tudi sprejeto vrsto ukrepov.

Naj povzamem in zaključim. V zadnjih letih je prišlo do pomembnih pozitivnih sprememb na številnih področjih, ki vplivajo tudi na boljšo oziroma učinkovitejšo porabo proračunskih sredstev. Z gospodarsko rastjo, spodbujeno z izvozom in državnimi investicijami, se je Slovenija z letom 2014 po razvitosti prenehala oddaljevati od povprečja EU, javnofinančni primanjkljaj pa se je leta 2000 zmanjšal pod 3 % BDP. Z okrevanjem trga dela se je začel izboljševati tudi materialni položaj prebivalstva, vendar pa gospodarski napredek še ni tak, kot bi si ga želeli, saj je v krizi upadel potencial za gospodarsko rast, s tem pa tudi možnost za večje izboljšanje blaginje prebivalstva, ki jo še dodatno ogrožajo neugodna demografska gibanja. Vlada zato že pripravlja dodatne strukturne spremembe, ki bodo prednostno usmerjene v dvig produktivnosti in prilagoditev sistemu socialne

zaščite in staranju prebivalstva. Te spremembe so nujne tudi za nadaljnjo konsolidacijo javnih financ in s tem vzpostavitev stabilnega makroekonomskega okolja kot osnove za nadaljnji in trajni vzdržni razvoj.

Sprejem predlaganih priporočil je zato po našem mnenju popolnoma nepotreben, saj iz vsega povedanega izhaja, da Vlada vsebinsko priporočil v skladu s koalicijsko pogodbo že v celoti izvaja in jo postopno nadgrajuje. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke, zanjo gospod Franc Breznik.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Hvala za besedo, gospod predsednik. Spoštovani gostje, dragi kolegi in kolegice!

Danes smo pred pomembno sejo, na kateri se ne bomo pogovarjali o preteklosti. Morda se bomo pogovarjali o osmih sušnih letih Slovenije, osmih letih prostega teka. Predvsem se bomo pogovarjali – kar vam bomo dokazali v Slovenski demokratski stranki – o izgubljenih letih sedanjosti in o izgubljeni prihodnosti za številne generacije. Danes bo tekla razprava, argument proti argumentu, danes boste lahko dokazovali, da Slovenija na polovici vašega mandata ni v prostem teku, da ste naredili mnogo za to državo, da ste naredili mnoge strukturne reforme, mi bomo pa dokazovali, da temu ni tako.

Spoštovani kolegi! V Sloveniji se soočamo s številnimi mnenji o tem, koliko davkov plačujemo državi, koliko od plačanih davkov dobi država v obliki nudenja javnih dobrin in koliko tega vrne svojim državljanom. Okviren pregled tega imate v svojih dokumentih, ki smo jih pripravili za to današnjo sejo in prikazujejo konsolidirano bilanco državnega proračuna, proračuna občin, Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije in Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije. Na ta način država financira pokojnine, socialno zaščito, zdravstvo, izobraževanje, servisira nam javni dolg, financira ekonomske dejavnosti, kot so kmetijstvo, transport, trgovina, javni red, varnost, rekreacija, kultura, religija, okolje in prostor, obramba in druge javne storitve.

Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD Sloveniji za letos napoveduje 1,5 % rast bruto domačega proizvoda, kar je za 0,4 % točke manj od napovedi iz novembra lani. Prihodnje leto naj bi se gospodarska rast pospešila na 2,3 %, tudi to pa je 0,4 % manj, kot je OECD napovedovala še lanskega novembra. Tudi OECD podobno kot druge domače mednarodne ustanove padec dinamike gospodarske rasti, ta je lani po prvi oceni dosegla 2,9 %, pripisuje nižji rasti izvoza zaradi bolj negotovih razmer v svetovnem gospodarstvu in začasnem padcu obsega javnih investicij ob začetku izvajanja novega

večletnega finančnega obdobja. Prav tako, spoštovani kolegice in kolegi, nam OECD ob najnovejši napovedi za Slovenije izpostavlja, da mora biti prioriteta Slovenije nadaljevanje prestrukturiranja podjetij – s poudarkom na malih in srednjih – in zmanjšanje obsega slabih posojil v bančnem sistemu. V bankah so se razmere sicer po oceni OECD izboljšale, a raven slabih posojil je še vedno visoka, posojila podjetjem pa se v medletni primerjavi še vedno krčijo. Podjetja se še naprej razdolžujejo, učinek dosedanjega zniževanja zadolženosti se še kaže v rasti investicij podjetij v opremo. Prav tako OECD državo poziva k nadaljnjemu uravnoteženju javnih financ, pri čemer pa mora država po njihovih navedbah zaščititi dohodke socialno najšibkejših, saj število socialno izključenih in tistih pod mejo revščine namreč narašča. V tej luči velja tudi poziv k ukrepom za izboljšanje razmer za mlade, starejše in dolgotrajno brezposelne na trgu dela. Še enkrat pa OECD Slovenijo poziva tudi k izvedbi strukturnih reform na področju pokojninskega sistema, zdravstva in predvsem šolstva. Za dvig produktivnosti gospodarstva pa so po njihovi oceni potrebni ukrepi za odpravo administrativnih ovir, davčna razbremenitev najbolj produktivnih in nadaljevanje privatizacijskih postopkov. Zadnji dogodki glede Palome in Surovine kažejo, da se poljski investitorja umikata in da se negativni trendi, predvsem glede tujih investicij, v Sloveniji nadaljujejo.

Pri izračunu, koliko davkov in prispevkov plača delavec, je seveda treba upoštevati tudi skupen strošek delodajalca, ki ga največkrat zanemarjamo. Skupni strošek delodajalca dejansko predstavlja znesek, ki ga je delavec zaslužil s svojim delom in mu ga je delodajalec v bistvu na trgu pripravljen torej izplačati. V zaslužek delavca pa se s svojo zakonsko močjo vmeša država, koliko tega zasluženega bo delavcu vzela v obliki prispevkov in davkov. Zato je navajanje Vlade in sindikatov, da socialni prispevki, ki jih plača delodajalec, niso strošek delavcev, v bistvu navadno zavajanje. V Sloveniji država delavcu, ki uveljavlja zgolj splošno olajšavo, v obliki prispevkov in davkov pri minimalni plači vzame okoli 60 % njegove neto plače, pri povprečni plači je ta odstotek okoli 80 %, pri dvakratniku povprečne plače pa država delavcu vzame že celo neto plačo. Ta odstotek pa pri plačah, višjih od dvakratnika povprečne plače, narašča še bolj progresivno. Ob teh dejstvih je tudi nerazumljivo zavzemanje nekaterih sindikatov za povišanje prispevnih stopenj za socialne prispevke, saj to dejansko pomeni nižjo neto plačo delavca. Ob povišanju prispevnih stopenj skupni stroški delodajalca oziroma zaslužek delavca ostanejo enaki. Kar se ne spremeni, je to, da država delavcu vzame več od njegovega zaslužka. Zdaj sem govoril samo o delavcih. Kako na nas gledajo tuji investitorji? Kako na nas gledajo delodajalci? Kakšne javne usluge, javne dobrine

jim je ta država pripravljena plačati za uslugo plačevanje vseh davkov in prispevkov?

Spoštovani kolegi, smo pred skoraj polovico vašega mandata. Največkrat vlada vsaj v prvi polovici mandata naredi tiste potrebne strukturne reforme in ukrepe, ki so potrebni za nadaljnjo rast nekega sektorja ali pa države. Naj vas spomnim, kateri so bili vaši ukrepi v tem mandatu. Prve pol leta ste se predvsem ukvarjali z odvzemanjem mandata gospoda Janeza Janše, potem ste se ukvarjali z izgonom tujcem iz slabe banke, potem ste se ukvarjali s pomembnim ukrepom redefinicije družine, kjer ste izgubili referendum. Tudi v času, ko smo pripravljali to sejo, se na slovenskih sodiščih ni zgodila nobena korenita reforma. Ravno pred dvema dnevoma je tudi ESČP - Evropsko sodišče za človekove pravice ponovno izdalo sodbo, v kateri je Slovenija izgubila, gre za primer Tance proti Sloveniji, ki kaže ravno na nujne spremembe v vseh sistemih in podsistemih te države, na nujni dogovor med nami vsemi, ki smo danes tukaj, na tem prostoru. Katere institucije ta država potrebuje, katere javne zavode, katere sklade, katera javna pooblastila nekaterim podjetjem ta država potrebuje, katere si lahko privoščiti, katere si ne more privoščiti? Kako te institucije v bistvu delujejo, od zdravstvenega sistema, ki je pred razpadom, nacionalno varnostnega sistema, ki doživlja, spoštovani kolegice in kolegi, najnižjo stopnjo svojega razvoja in totalno nazadovanje, do slovenskega sodnega sistema? Vse to prihaja do pomena te današnje seje, kako te institucije delujejo, koliko plačujemo in kakšne usluge državljanji in tudi podjetje za to dobivajo.

Naj navedem tudi nekaj statističnih podatkov, ki so pomembni za današnjo sejo. Primerjava Slovenije na mednarodnih lestvicah, predvsem konkurenčnosti. Uvrstitve Slovenije na lestvicah World Economic Forum med 148 državami. Leta 2006, na polovici mandata prve vlade Janeza Janše, je bila Slovenija na 33 mestu med 148 državami. Konec lanskega leta smo zasedali 59 mesto. Na lestvici World Bank Doing Business smo v Sloveniji med 189 državami, predvsem pri dostopnosti dolžniškega financiranja, dosegli 116. mesto. Uveljavljanje pogodb, dolžina in stroški sodnik postopkov v primeru sporov, možnosti zunaj sodnega reševanja sporov – 122. mesto. Register nepremičnin, čas, stroški in procedure pri vpisu nepremičnin v zemljiško knjigo – 90. Mesto. Pridobitev gradbenega dovoljena – 90 mesto. Spoštovani kolegi, naj vas spomnim na Ekonomsko svobodo sveta. Največkrat govorite, predvsem tisti z Združene levice, da gre Slovenija po poti nekih velikih neliberalnih držav. Študija Visio Instituta Ekonomsko svoboda sveta, kjer med 157 državami ugotavlja našo ekonomsko svobodo, kjer so na prvih mestih tiste države, o katerih nekateri govorite s kleveto, da so neliberalne, kjer so na sredini liberalne države in na koncu predvsem socialistične države. Slovenija med 157

državami zaseda 111. mesto, torej se primerjamo z državami, kot sta Nigerija in Kitajska. Nismo niti med državami, v katerih veljajo nekatera liberalna načela, ampak predvsem neka socialistična načela. Med 157 državami smo na 111. mestu. Toliko o Ekonomski svobodi sveta.

Spomnil bi vas rad tudi na število zaposlenih v organih javne uprave. Na polovici mandata prve vlade Janeza Janše je bilo število zaposlenih v javni upravi 153 tisoč 496 ljudi, danes imamo zaposlenih 159 tisoč ljudi v organih javne uprave, kar pomeni, da se je dvignilo število za 6 tisoč ljudi. V času krize se je torej dvignila zaposlenost za 6 tisoč pripadnikov. Brezposelnost in delovna dovoljenja. To bi moralo najbolj zanimati predvsem tiste, ki se bodo upokojili, upokojeence. Torej, koliko ljudi dela več, koliko dela manj, koliko prispevkov več se je plačalo v pokojninsko blagajno. Decembra 2008 je bilo število brezposelnih 66 tisoč 239 ljudi. Glede na število leta 2014, ko je bila neka kriza do konca, smo takrat izdali 67 tisoč več delovnih dovoljenj za tujce. Razlika med brezposelnimi in tujci, ki so delali v Sloveniji, je znašala 120 tisoč 604. Toliko več posameznikov je delalo in plačevalo prispevke v Sloveniji. 120 tisoč ljudi.

Nadalje naj predstavim kazalce, ki so prav tako odločilni, torej glavni makroekonomski kazalci za Slovenijo. Poglejmo predvsem gospodarsko rast, o kateri sem govoril. V letu 2016 je napovedana približno 1,5 %, kar je padec. V letu 2017 predvsem zaradi nekaterih evropskih projektov napovedujete 2,4 % gospodarsko rast. Naj vas spomnim tudi na države, ki držijo našo gospodarsko rast. Država, v katero Slovenija največ izvažata, je Zvezna republika Nemčija, tam je neka stabilnost, gospodarska rast, ampak Slovenija v vseh teh letih ugodnega financiranja in zelo ugodnih pogojev na trgu ni v tem prvem mandatu storila nekih resnih strukturnih korakov. Živela je na nekih korakih, ki jih je naredila druga Janševa vlada, ki je bila potem po mnenju gospoda Štefaneca zaradi politične odločitve KPK odstranjena. Zdaj ste živeli torej na tem čolnicu, brez kakršnihkoli strukturnih reform.

Ne vem, česa se bojimo, spoštovani kolegi in kolegice. Zakaj se bojimo sprememb? Danes, v letu, ko slavimo 25 let naše države, smo dokazali, da Slovenci smo pogumen narod. Pred 25 leti nismo premagali samo takratne jugoslovanske armade, ampak smo premagali predvsem strah pred spremembami. Ta pogum, spoštovani kolegice in kolegi, vam danes želimo dati tudi v Slovenski demokratični stranki. Želimo vas spodbuditi k resnim strukturnim reformam. Dokler so ugodne razmere na trgih in dokler so ugodne razmere glede financiranja številnih naših podjetij in tudi države. Soočamo se z globalnim svetom, ki se vsak dan spreminja, vsak dan od nas terja nove odločitve. Največkrat poudarjamo torej našo zadolženost, poudarjamo naš trend zadolženosti, ki je bil uničujoč.

Spomnimo se leta, da je bila leta 2008 Slovenija zadolžena za 22 %, danes, po slabih 8 letih, drvimo proti 90 % družbenega bruto produkta naše zadolženosti. Spomnimo se, da je bila Grčija, ki je doživela kolaps, leta 2008 zadolžena 100 %, v času največje krize pa je bila zadolžena približno 170 %, torej je bil indeks rasti dolga v Grčiji 70 %. Indeks rasti dolga Slovenije v letu 2008 in v letu 2016 je preko 370, torej indeks s številko 370. Prilagajanje slovenske države, slovenskih sistemov in podsistemov te države kaže na to, da se Slovenija ne prilagaja trenutnim spremembam.

Naj na koncu poudarim. Že od vsega začetka, že pred 25 leti, smo se Slovenci in Slovenke zavedali, da je Slovenija majhna država. Prednost majhne države bi morala biti fleksibilnost. To Slovenija danes ni, spoštovani kolege in kolegi. Slovenija je komplicirana, Slovenija je draga država, Slovenija je nefleksibilna, se zelo slabo in težko odziva na spremembe v svetu. Ena od ključnih sprememb modernizacije naše družbe in države je povezana prav s tem, da postane bolj preprosta, enostavna, bolj gibka, pa tudi njena politična struktura tako gospodarska podstat kot tudi socialna, da bi ohranili državo kot subjekt sodelovanja s sosedi, v regiji, da bi Slovenci še vedno bili v Evropski uniji in da bi Slovenci zaživelij boljše življenje. Naj vas spomnim, spoštovane kolege in kolegi, da je dr. Jože Pučnik pred 25 leti dejal: "Sporočilo slovenske državnosti je zahteva po uresničevanju pogojev za blagostanje državljanov in naroda z njegovo kulturo in v okviru evropske civilizacije." Za to danes gre. Za to nam danes gre tudi v Slovenski demokratični stranki. Kljub temu, da smo v opoziciji, vas želimo spodbuditi k reformam. Želimo vam danes podati podatke, kako potratna je ta država, kako so nekatere institucije te države, ki jih državljanji in številna podjetja plačujejo, drage, neučinkovite, zavirajo gospodarsko rast, zavirajo vsakršne spremembe. Želimo vam dati danes, spoštovani kolege in kolegi, predvsem poguma. Poguma, ker sta škarje in platno v vaših rokah, ker ste del koalicije. Predvsem vas želimo spodbuditi, da sami pri sebi razmislite o svoji življenjski filozofiji – Kaj sem storil takrat, ko mi je država dala to priložnost, da lahko nekaj storim za svoje državljanke, za svoje državljanke, da lahko kreiram njihovo sedanost in tudi prihodnost?

Danes v Slovenski demokratični stranki tu govorimo samo o sedanosti in prihodnosti. Danes se želimo pogovarjati z argumenti proti argumentom. Želimo dokazati, zakaj se iz Slovenije umikajo mladi ljudje, perspektivni, dela zmožni, zelo dobri, zakaj se umikajo številna podjetja, zakaj se umikajo številna multinacionalna podjetja, zakaj ne želijo dokapitalizirati. Zakaj z nekaterimi ukrepi, ki se nikoli niso dokazali, in nekaterimi politikami, ki so bile vedno uničujoče, ponavljamo enake napake, kot smo jih v preteklosti? Zakaj to delamo in

zakaj uničujemo sedanost in tudi prihodnost številnih državljanov?

Moram priznati, da imam danes v Državnem zboru posebne emocije. Pred točno 25 leti ob tej uri sem zaprisegel slovenski državi, takrat kot mlad fant, kot nabornik, da bom branil njeno celovitost z orožjem, da bom branil neodvisnost te prihajajoče države, takrat sem zaprisegel tudi, da bom branil njeno suverenost. Danes, spoštovani kolege in kolegi, branimo to suverenost s svojim znanjem, s svojimi tehnologijami, s svojim spoznanjem, da Slovenija ni samo država pesnikov in pisateljev, ampak da imamo v Sloveniji številne podjetnike, številne sposobne posameznike, ki so se dokazali in se dokazujejo na številnih evropskih in svetovnih trgih. Danes, spoštovani kolege in kolegi, lahko tu govorimo tudi o njih. Govorimo o njih, kakšno poslovno okolje jim bomo pripravili, kako bomo pogledali v učinkovitost sistema in podsistemov, da ostanejo tukaj, da so naši državljanji in da Slovenija naredi nov razvojni cikel, da naredi nov razvojni pogon in da vstopi med države, med tisto drugo Svico. Slovenci smo tega sposobni, Slovenci smo to dokazovali največkrat s športnimi dosežki, verjamem pa, da lahko to dokažemo tudi s političnimi dosežki in predvsem gospodarskimi dosežki.

Spoštovani kolege in kolegi, toliko z moje strani. Danes se bomo oglašali, predstavili vam bomo tista področja, ki so najbolj neučinkovita, in predstavili vam bomo tisto statistiko, ki je uničujoča. Najlepša hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Demokratične stranke upokojujencev Slovenije, zanjo gospod Uroš Prikl.

UROŠ PRIKL (PS DeSUS): Spoštovani predsednik, hvala lepa za besedo. Kolege in kolegi, predstavniki Vlade!

Dovolite, da vam na kratko predstavim stališče Poslanske skupine Desus do Predloga priporočila v zvezi s problematiko razmerja med plačanimi davki in prispevki ter javnimi dobrinami, ki jih država za te plačane davke in prispevke tudi nudi.

Tematika oziroma kritika, posplošeno povedano, tokrat vsebinsko pokriva praktično vsa področja. Res se priporočili nanašata na pripravo proračuna, še zlasti na načrtovanje davčnih prihodkov, vendar obrazložitev zahteve za sklic te izredne seje Državnega zbora posega bistveno širše, na večino ukrepov za krepitev javnih financ, vključno s socialno problematiko. Vsebina je preobširna in se nanaša na spoštovanje skorajda celotne koalicijske pogodbe. Menim pa, da ni po polovici mandata priložnosti za neko revizijo ali inventuro. Predlagatelji so znova poskusili biti všečni, kar je legitimno, predvsem pa kritični do dela sedanje vlade. Tudi ta negativna kritika je povsem legitimna in je mnogokrat tudi na mestu. Pa vendar ima človek občutek, kot da bi bili tik pred volitvami, kot da se je že začel volilni boj, da

razpravljamo in analiziramo vse, kar je dobrega oziroma po mnenju predlagatelja slabega oziroma zanič, in kar je bilo slabega narejenega v preteklosti.

Poznamo ponavljajoče se zgodbe o tem, da sedanja vlada ni naredila nič ali pa skoraj nič, da bi izboljšala socialni položaj Slovencev in Slovenk. Pa seveda po mojem trdnem prepričanju temu ni tako. Življenjski standard prebivalcev in njihova socialna varnost se ne merita zgolj in izključno po sprejetih ukrepih, sprejetih zakonih in podobno ter s primerjalno analizo z ostalimi evropskimi državami to na nek način primerja. Pri očitkih, da imamo v Sloveniji previsoke davke, previsoke prispevke za socialno in zdravstveno varnost, bi morali predlagatelji vzeti v obzir tudi to, da brez slednjih ne moremo zagotoviti vzdržnosti pokojninsko-invalidske blagajne. Če ni denarja niti za osnovno opravljanje teh nalog, kako naj pričakujemo, da bodo usluge oziroma storitve na optimalni ravni, na pričakovanem oziroma zahtevanem? Edino, kar v Poslanski skupini Desus ocenjujemo kot sprejemljivo in možno, je možen in zaželen postopen prehod na izenačitev prispevnih stopenj za dvig prilivov v obe blagajni. Na ta način bi povečali njeno vzdržnost in avtonomnost glede virov financiranja in hkrati odpravili 20 let staro anomalijo obremenjenosti delodajalcev in delojemalcev.

Prav tako v Poslanski skupini Desus menimo, da se je za boljši položaj prebivalstva treba zamisliti predvsem na področju zasebne potrošnje, ki pa je seveda odvisna od števila zaposlenih in zmanjševanja brezposelnosti. Morda bi si lahko včasih zaželeli tudi takšno brezposelnost, kot je bila v minulem socializmu, ko jo praktično ni bilo.

Predlagatelji v enem izmed očitkov navajajo dvig davka na dobrine, ki niso življenjsko pomembne. Govorimo o cigaretah, alkoholu in še kaj bi lahko naštel. Ponavljam, da gre tu za tiste izdelke, za tiste dobrine, za tiste proizvode in nenazadnje tudi za tiste storitve, ki niso življenjsko pomembne. Kaj pa je s tistimi, ki to so? Tiste nujne vsakodnevne potrebščine, kot je hrana, kruh in mleko, ki je za marsikaterega prebivalca postala že skorajda "luksuz". Tukaj imamo tudi težavo, da vse večje število ljudi drsi pod prag revščine, vključno ali predvsem starejša populacija. V naši poslanski skupini smo prepričani, da če omogočimo ljudem zagotovljena delovna mesta in spodobne, dostojne plače, posledično pa seveda tudi pokojnine, bodo najlažje shajali, ampak ne životarili, iz meseca v mesec. Tu mora biti tista prioriteta naloga te države. Zato je treba, če že spreminjamo davčno politiko, slednjo realizirati na način, da se davčno razbremeni srednji sloj, srednji razred, seveda pa tudi tisti najnižji, kar je samo po sebi umevno. V konkretnih primerih, ki sem jih prej navajal, torej pri ceni tobaka, alkohola in še bi lahko našteval, pa seveda ne

sprejemamo dejstva, da je treba te zadeve razbremeniti.

V Poslanski skupini Desus tudi ne moremo mimo dejstva, da ne bi nekaj dodatnih besed namenili zdravstveni in pokojninski blagajni. Že pri sprejemanju Odloka v okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2017 do 2019 smo apelirali, da ne bomo dovolili, da bi na kakršenkoli način ogrozili normalno izplačevanje in usklajevanje pokojnin. Pri preoblikovanju proračuna države pravica do dostojnih in pošteno zasluženih pokojnin upokojencev ne sme biti iz nobenega razloga niti v enem segmentu zanemarjena in tudi ne bo zanemarjena. To je bitka, od katere Desus ne bo odstopil, nikoli in nikdar. Ko govorimo o finančnih načrtih, zelo odločno zagovarjamo tudi ustanovitev tako imenovanega rezervnega demografskega sklada in nestrno pričakujemo njegovo čimprejšnjo implementacijo tudi v praksi. To je garant za nemoteno izplačevanje in vzdržnost pokojninske blagajne. Izzivi, ki so pred nami in se kažejo v obliki negativne demografske slike, zahtevajo takojšnje sprejetje zakona o omenjenem skladu. Za nas, za poslance in poslanke Desusa, je to najbolj učinkovito orodje za načrtovanje in za porabo sredstev pri naših upokojencih, sedanjih in bodočih.

V naši poslanski skupini smo zaradi enakih razlogov priporočila na matičnem delovnem telesu zavrnili in menimo, da smo ravnali prav. Menimo tudi, da sedanji vladi niso potrebna priporočila o tem, kako naj ravna pri pripravi proračunov v državi. Res si ni treba izmišljati tople vode, včasih je treba samo vklopiti bojer.

Kmalu bo na poslanskih klopeh tudi Zakon o javnih financah, ki bo dodatno okrepil področje proračunske politike. Že zdaj smo uveljavili zelo pomembne proračunske dokumente, kot so denimo Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja države, Nacionalni reformni program, Program stabilnosti in še bi lahko verjetno našteval. Bistveno pa je, da sledimo svojim načelom, ki so zapisana tudi v koalicijski pogodbi.

Načrtovanje davčnih prihodkov se je začelo z učinkovitim ali pa učinkovitejšim pobiranjem javnih dajatev in sprejemom celovitega načrta davčnega prestrukturiranja. Kot prva uspešna akcija – verjamem, da ni zadnja –, se je izkazala tudi uvedba davčnih blagajn. Trend se nadaljuje, učinkovito upravljanje z javnimi financami je in bo še naprej ostala konstanta in prioriteta naloga te države.

Skratka, da počasi zaključim, priporočila so po našem mnenju odvečna. Ne pravim, da so zlonamerna, da se pravilno razumemo, včasih pa na trenutke vendarle težko razumemo, da gre za povsem iskrene in konstruktivne interese predlagateljev za izboljšanje trenutnega stanja. Ocenjujemo pa, da gre zgolj za na nek način populistično ravnanje, kar pa je v končni fazi tudi popolna

izguba časa. Verjamem, da si bomo s skupnimi močmi vendarle prizadevali in tudi udeležili to, kar je, prepričan sem, vsem nam v interesu, to pa je dostojno življenje vseh državljanov in državljanek. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Socialnih demokratov, zanjo gospod Janko Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo in lep pozdrav vsem tudi v imenu Poslanske skupine Socialnih demokratov.

Pri razpravi o Predlogu priporočila v zvezi s problematiko med plačanimi davki in prispevki ter javnimi dobrinami, ki jih država za te plačane davke in prispevke nudi, želimo posebej izpostaviti, da je tukaj zelo pomembno izhodišče položaj gospodarstva in število zaposlenih ljudi ter seveda plače, ki jih prejemajo za opravljeno delo. To je ključno za zadostne prispevke, tako za pokojninsko in zdravstveno blagajno ter državni proračun in lokalne proračune, iz katerih namenjamo sredstva za izobraževanje, socialno varnost, zdravstvo, investicije in tako naprej. Pri tem je torej ključen odnos med gospodarstvom, ki mora imeti dobo podporo s strani bank, odnos do premoženja države ter tudi davčna politika, ki jo država oblikuje, zato da lahko pokriva potrebe in interes ljudi.

V tej razpravi si Socialni demokrati želimo, da bi prevladalo prepričanje, da Slovenija večinsko verjame v moč javnega in skupnega in da si Slovenke in Slovenci želijo živeti v državi, kjer s skupnimi prizadevanji zmanjšujemo razlike od premožnih oziroma bogatih, potem srednjega razreda pa vse do tistih, ki živijo na robu ali celo pod robom dostojnega življenja, kljub 40 in večletnemu trdnemu delu. Ko poskušamo analizirati ta položaj ljudi in tudi ta odnos v zvezi z davki, prispevki in servisiranjem potreb, se je treba vendarle ozreti v čas gospodarske in finančne krize, ki je v veliki meri pravzaprav pokazala vsem nam, kako upravljamo z vsemi temi dejavniki, torej od gospodarstva, bank, premoženja države do servisiranja potreb ljudi skozi davčno politiko. Dejstvo je namreč, da je bilo v času gospodarske in finančne krize v Sloveniji izgubljenih skorajda 60 tisoč delovnih mest, natančneje je v obdobju od leta 2009 do leta 2012 šok recesije terjal 59 tisoč delovnih mest. Na takšne šoke moraš biti pripravljen. Pripravljen si pa lahko v času rasti oziroma blaginje, takrat pravzaprav moraš ustvarjati prihranke, da lahko prebrodiš takšen šok, kot se je dejansko tudi v tem obdobju zgodil. Mislim, da je prav, da kritično ocenimo razmere, v katerih smo prišli v ta šok. Ko gledamo te razmere, lahko ugotovimo, da se je recimo prispevna stopnja v pokojninsko blagajno, ki je bila leta 1995 15,5 %, v letu 1996 zmanjšala na 11,7 % in leta 1997 na 8,85 %, kolikor znaša še danes. Tedanji finančni minister Rop, če tako

obelodanim ali prikažem to obdobje, je posegel v stopnjo vplačil v pokojninsko blagajno. Vse to je bilo potem seveda tudi nadomeščeno s prilivi v proračun, in sicer iz naslova novega davka na izplačane plače. Vendar je bila tu bistvena sprememba, da je šlo za prihodek v proračun, ne v pokojninsko blagajno, posredno pa se je potem iz proračuna pokrival ta izpad, ki je nastal v pokojninski blagajni. Toda težave nastopijo v nadaljevanju, ko je šla naslednja vlada – če se dotaknemo finančnih ministrov – pod vodstvom Ministrstva za finance oziroma gospoda Bajuka v znižanje oziroma ukinitve davka na izplačane plače, tako da je bil v obdobju 2006–2008 ukinjen davek na izplačane plače in s tem seveda prekinjen dotok v proračun. Poleg tega se je takrat znižala davčna stopnja pri davku od dohodka pravnih oseb in tudi pri dohodnini. Po oceni Ministrstva za finance je takratni skupni negativni učinek v javnofinančni blagajni znašal kar 2,5 % bruto domačega proizvoda in še dodatnih 0,5 % BDP lahko zaznamo zaradi olajšav pri davku od dohodka pravnih oseb. Prilivi so se torej drastično zmanjšali v obdobju, ko je bila gospodarska rast. Temu smo potem sledili z znatnimi sredstvi, ki jih je bilo treba nameniti za sanacijo bančne luknje, kar 5,2 milijarde evrov, kjer z zadolževanjem pokrivalo to bančno luknjo. Če k temu dodamo tudi posledice zaradi neustreznega reševanja problema izbrisanih in tudi posledice zaradi neustreznega reševanja deviznih varčevalcev Ljubljanske banke, se danes seveda sprašujemo in ugotavljamo, da z javnofinančnimi prilivi ne moremo financirati normalne družbene reprodukcije in se zato predvsem stiska ljudi. Ljudje so pravzaprav pri tem imeli najmanj ali skorajda nič.

Ko iščemo rešitve –ker je tudi v tem gradivu, ki je danes s strani predlagatelja predloženo v razpravo, predvsem primerjava med Slovenijo in Avstrijo –, je prav, da poskušamo to primerjavo narediti na podlagi podatkov v Eurostatu za leto 2014, kjer vidimo, da so bili deleži javnofinančnih prilivov v bruto domačem proizvodu v Avstriji 49,9 %, v Sloveniji pa 45 %. V Sloveniji je torej javnofinančni priliv v primerjavi z Avstrijo manjši za 4,9 % BDP oziroma za 1,8 milijarde evrov. To pa je vedno tudi tisti znesek, ki ga nekako v Sloveniji lovimo, ko se sprašujemo, kako vzpostaviti učinkovito zagotavljanje primanjkljaja in kako sestaviti dober proračun. Ko pogledamo razmere pri obdavčitvi v Avstriji in Sloveniji, ugotovimo tudi, da je ključna razlika v tem, da je kapital v Avstriji obdavčen po 25 % stopnji, v Sloveniji pa po 17 % stopnji, če pa upoštevamo še dodatne olajšave, pridemo celo na 11 % stopnjo obdavčitve kapitala v Sloveniji. Torej je ta razlika tista, ki jo je treba zagotovo analizirati, če želimo povečati javnofinančni priliv na primerljiv nivo, kot je recimo v Avstriji. Pri tem je treba tudi povedati, da je sicer povprečje obdavčitve kapitala v Evropski uniji 22,6 %. Kot enega od predlogov, da nekako zmanjšamo ta razpon

med obdavčitvijo kapitala in nadpovprečno obdavčitvijo osebnih prejemkov dela, predlagamo poseg v dohodninsko lestvico, in sicer na način, da se dvigne splošna olajšava, tako da ljudje z dohodki manjšimi od minimalne mesečne plače ne bodo plačevali dohodnine. Predlagamo tudi dvig zgornje meje drugega dohodninskega razreda – 27 % – s sedanjih 18 tisoč 260 evrov prihodka na 30 tisoč evrov letnega prihodka, torej povečujemo število ljudi, ki plačajo nižjo dohodnino. Predlagamo tudi uvedbo nove dohodninske lestvice z obdavčitvijo po 34 % stopnji, torej med 30 tisoč letnih prejemkov do 50 tisoč letnih prejemkov, kjer predlagamo 34 % stopnjo obdavčitev. Potem še obdavčitev dohodkov nad 50 tisoč % z 41 % stopnjo. Danes imamo namreč takšno stanje, da imamo vse od 18 tisoč 260 letnih prihodkov do 72 tisoč letnih prihodkov obdavčeno po 41 % davčni stopnji. S tem želimo predvsem povečati prihodke posameznikov z minimalno plačo in znižati obremenitve srednjemu razredu, v katerega zagotovo sodijo tudi mladi inženirji, ki jih podjetja še kako potrebujejo in jih potrebujemo tudi v Sloveniji.

Poleg tega ukrepa je vendarle treba pospešiti tudi postopek ustanovitve demografskega sklada, ki se financira iz premoženja, ki ga Slovenija ima. Ta demografski sklad je namenjen temu, da se zagotavlja dolgoročno tudi dostojne pokojnine, s tem se tudi razbremeni proračun, iz katerega ta hip zagotavljamo sredstva za pokojninsko blagajno, in to je eden od tistih pomembnih razvojnih premikov, ki jih moramo v čim krajšem času realizirati.

Seveda je treba nadalje zagotoviti tudi dostopno javno in kvalitetno zdravstvo, kajti samo pravočasno in ustrezno zdravljenje ljudi povzroča tudi manj stroškov, tako v gospodarstvu kot tudi v sami zdravstveni blagajni.

Zelo pa je tudi pomembno omogočiti dostop do izobrazbe, torej je treba ohraniti javno šolstvo na vseh ravneh. Samo znanje nas lahko ohrani v prednosti pred ostalimi, kajti izvoz in konkurenčnost gospodarstva sta tisto, kar to tudi dokazuje, da je moč z znanjem in konkurenčnim proizvodom spet na tujih trgih, zato pa tudi Slovenija ustvarja ta hip še vedno zelo zavirljivo raven prihodkov zaradi uspešnega izvoda. To je treba ohraniti in to je možno ohranjati predvsem z razvojem znanja in ohranjanjem javnega izobraževalnega sistema.

To je nekaj tem, za katere menimo, da so ključne, da bomo imeli lahko čim bolj primerno razdelitev plačanih davkov in prispevkov ter da bomo to, kar ustvarimo, delili na način, da bo velika večina ljudi v Sloveniji resnično zadovoljnih. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Združena levica, zanjo Luka Mesec.

LUKA MESEC (PS ZL): Hvala za besedo, gospod predsednik. Lep pozdrav!

Priporočila, ki so pred nami, izhajajo iz treh tez. Prvič, Slovenija ima nadpovprečno visoke davke. Drugič, Slovenija ima podpovprečno kakovost javnih storitev. In tretjič, vlada Janeza Janše je bila najuspešnejša slovenska vlada.

Vse tri teze so zgrešene, vendar sta prvi dve bistveno bolj nevarni od tretje. Celotno med mladoekonomisti bi namreč težko našli zagovornika janšanomike, če lahko tako rečem, saj v Janšev gospodarski čudež verjame približno četrtnina volivcev, ki volijo SDS in NSi.

Bolj nevarni pa sta drugi dve tezi, saj vedno več državljanov verjame trditvam o visokih davkih na eni strani in slabi socialni državi na drugi. Pri tem se pozablja, da so bile vse reforme davčnega sistema in socialne države v zadnjih 10 letih socialno nepravilne. Ker se celo nekateri sindikati navdušujejo nad parolami o znižanju obremenitve dela, je treba jasno povedati, da se zaradi znižanja davkov ne bodo povečale plače delavcev, ampak zgolj in izključno dohodki menedžerjev in lastnikov kapitala. Vse pretekle izkušnje kažejo tako. Jasno je treba povedati, da javni zdravstveni sistem, javno šolstvo in sistem socialne zaščite zaradi zmanjšanja sredstev ne bodo nič bolj kakovosti kot danes, ampak kvečjemu nasprotno. Siromašenje javnih sistemov ne bo koristilo prebivalcem te države, ampak izključno privatnim ponudnikom storitev in komercialnih socialnih zavarovanj. Danes imajo skoraj vse kapitalistične družbe v Evropi hude razvojne in socialne probleme, še zlasti, če so potisnjene na periferijo, kot je Slovenija. Nikakor pa ni res, da je pri nas kvaliteta javnih storitev zelo nizka in slaba, kot se pogosto govori. En od najboljših meril uspešnosti socialne države je indeks človekovega razvoja, in tukaj Slovenija dela zelo dobro. Čeprav je po lestvici BDP šele na 35. mestu na svetu, je po indeksu človekovega razvoja 25, torej ni samo pred vsemi vzhodnoevropskimi državami, ampak tudi pred vsemi južnoevropskimi državami.

V Združeni levici seveda smo največji kritiki našega sistema socialne zaščite, vendar pa vedno hkrati opozarjamo, da slika ni tako črna, kot se jo pogosto prikazuje. Leta 2014 je bilo recimo pri nas 17,7 % socialno izključenih otrok, medtem ko je bilo v Nemčiji takšnih 19,3 %, v Avstriji pa kar 23,3 %. Naš sistem socialne zaščite torej ne deluje optimalno, deluje pa celo bolje kot v marsikateri razviti državi.

Predlagatelji so kot negativen primer izpostavili tudi naš zdravstveni sistem, vendar je treba povedati, da so njegovi rezultati kljub vsemu solidni. Pričakovana življenjska doba v Sloveniji je praktično enaka kot v Nemčiji in Avstriji, pri čemer bo deklica, ki se je lani rodila v Sloveniji, živela celo nekoliko dlje od svoje nemške ali avstrijske vrstnice. Stopnja smrtnosti novorojenčkov je pri nas 1,8, v Avstriji 3, v Nemčiji pa 3,2, torej smo tudi po tem kazalcu

boljši. Pri tem je treba poudariti, da pri nas namenimo za zdravje 2085 dolarjev letno na prebivalca, Avstrija pa kar 5427 dolarjev, torej skoraj trikrat toliko kot Slovenija. Kot je pokazala nedavna analiza slovenskega zdravstvenega sistema, je naš sistem učinkovit zlasti na primarni ravni, kar pomeni, da so naši javni zdravstveni domovi učinkovitejši in uspešnejši od avstrijskega sistema koncesionarjev. Ko razpravljamo o velikosti in učinkovitosti našega javnega sektorja, lahko zgolj ponovim ugotovitve Marka Pahorja, profesorja statistike na ljubljanski Ekonomski fakulteti, ki pravi: "Slovenski javni sektor je za čas in prostor, v katerem je Slovenija, prav dolgočasno povprečen. Slovenski prebivalec dobi od svoje države ravno toliko, kolikor zanjo plača, nič več, nič manj". Nobene podlage torej ni za trditev, da je naš javni sektor manj učinkovit od javnih sektorjev primerljivih držav. Rezerve seveda obstajajo, vendar pa ne tam, kjer jih vidijo predlagatelji.

Največja rezerva je v zdravstvenem sistemu, vendar ne kar nasploh, ampak v dopolnilnem zdravstvenem zavarovanju, kar je skupna točka Združene levice in koalicije. Strinjamo se namreč, da se že okrog 20 % sredstev, ki jih prebivalci zberemo s "prostovoljnimi" premijami porabijo komercialne zavarovalnice za marketing, izplačevanje dividend in kapitalske rezerve. Če bi te premije zbiral Zavod za zdravstveno zavarovanje, bi letno pridobili vsaj 50 milijonov za dodatne zdravstvene storitve. Samo, če bi posegli v dopolnilno zdravstveno zavarovanje. Seveda pa bi pri tem morali poseči v interese komercialnih zavarovalnic, tega pa predlagatelji niso pripravljeno storiti. Po vsej verjetnosti tega ne bo storila niti vladna koalicija, čeprav je, kot sem že poudaril, ukinitiv zdravstvenega zavarovanja obljubila v koalicijskem sporazumu.

Problem vseh slovenskih vlad oziroma problem političnega razreda nasploh je, da deluje v interesu kapitala. Nizki davki so v interesu kapitala. V nasprotju s tem, kar razlagajo predlagatelji obrazložitvi, neposredni davki niso sredstva, ki bi jih država odvezela delavcem od njihovega zasluga. Neposredni davki so sredstva, ki jih država uspe iztrgati od lastnikov kapitala. To, ali se davek obračuna od plače, premoženja ali dobička podjetja, je sekundarnega pomena. Kdor ne verjame, lahko naredi preprost preizkus. Prva Janševa vlada je ukinita davek na izplačane plače, vendar se zaradi tega niso zvišale neto plače, ampak zgolj prihodki podjetji. Edini učinek za delavce je bil, da morajo danes delati dlje. Davke na izplačane plače je bil namreč uveden kot kompenzacija za znižanje prispevkov za pokojninsko zavarovanje in večja kot je luknja v pokojninski blagajni, dlje je treba delati, in to za vedno manjše penzije. Zato je treba jasno povedati, da v Sloveniji že 10 let poteka zniževanje dohodnine za najbolj plačane ljudi v državi in zniževanje neposrednih davkov, torej tistih davkov, ki jih plačujejo

podjetja. Na ta način je bila bistveno zmanjšana pravičnost našega davčnega sistema, dohodnina in prispevki pa so edini davki, pri katerih velja načelo, da vsak prispeva po svojih zmožnostih. Vsi ostali davki so socialno nepravilni.

Slovenija še zdaleč nima nadpovprečno visokih davkov. V resnici smo dobre 3 % točke pod povprečjem EU in bistveno za Avstrijo ali Nemčijo. Imamo nadpovprečno visoke davke na potrošnje in pa nadpovprečno nizke davke na kapital, to pa je anomalija. Leta 2012 je bila Slovenija po deležu davkov na kapital namreč na predzadnjem mestu v EU, po davčni osnovi pa na absolutno na zadnjem mestu. Če pogledamo podatke za lansko leto, vidimo, da nismo zbrali niti 100 milijonov dohodnine od kapitalskih prihodkov in da se je od vseh milijard vrednosti nepremičnin v proračun nabralo manj kot 200 milijonov davkov na premoženje. Po drugi strani pa smo plačali 1,5 milijarde trošarin oziroma skupaj 5,3 milijarde davkov na blago in storitve. Najbrž je vsem jasno, komu je v interesu tak davčni sistem. 10 % najbogatejših Slovencev, ki imajo v lasti 35 % vsega finančnega premoženja, na drugi strani imamo pa 20 % najrevnejših, ki si lasti samo 1,2 % tega premoženja.

Za konec moram dodati, da se zaradi zniževanja davkov zaposlenost ne bo povečala, ampak zmanjšala. BDP se namreč zaradi vpada javne potrošnje zniža bolj, kot se poveča zaradi znižanja davkov. Na dolgi rok pa zaposlovanje nima nobene zveze z davki, ampak z vodenjem in upravljanjem gospodarstva. Če pogledamo na vzhod, vidimo Bolgarijo in Romunijo, ki imata praktično najnižje davke v EU, hkrati pa tudi rekordne stopnje revščine, brezposelnosti in izsiljevanja.

Predlagatelji navajajo, da se je v letih 2005 do 2008 brezposelnost bistveno zmanjšala, kar je res, vendar pa se ni zmanjšala zaradi davčnih reform. Zmanjšala se je zaradi 13 milijard kreditov, ki so jih naša podjetja najela v tujini. Zaradi teh kreditov je bila naša kriza globlja kot drugod v EU in je trajala dlje, hkrati pa je vseh 66 tisoč delovnih mest, ki so nastali v letih od 2005 do 2008, izginilo, do 2013 pa je izginilo še do 20 tisoč dodatnih delovnih mest.

Zato upam, da bodo koalicijski poslanci malo razmislili, kam peljejo priporočila tistih, ki so zavozili v letih 2004–2008 in potem še enkrat v letih 2012–2013. Zlasti pa je treba upoštevati, da smo lani zabeležili ogromen presežek v plačilni bilanci, in skrajni čas je, da ta presežek z obdavčitvijo kapitala in premoženja začnemo uporabljati za skupno dobrobit vseh državljanov. Hvala.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nove Slovenije – krščanskih demokratov, zanjo mag. Matej Tonin.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSI): Dober dan.

Slovenija potrebuje državljane, ki bodo iskali rešitve za probleme, saj je teh kar nekaj. Potrebujemo strokovnjake, ki bodo s svojim znanjem našli rešitve in tako resnično prispevali k večji blaginji prav vseh državljanov. Ključna dejavnika pri iskanju rešitve za probleme, ki jih imamo, in za razvoj sta usposobljenost in motiviranost posameznikom.

Izobraževalni sistem je tisti, ki bi moral naše državljane primerno usposobiti za uresničevanje njihovih idej, ki rešujejo naše probleme. Ekonomski sistem pa bi jim moral ponuditi okolje, v katerem bi lahko svoje ideje in talente tudi uresničili. Učinkovitost in privlačnost posameznega ekonomskega sistema pri realizaciji ideje je pomembno odvisna od davčnega sistema. Davčni sistem v Sloveniji žal ni privlačen, zato ocenjujemo, da ga je treba bistveno spremeniti.

Motivacija za plačevanje davkov je seveda odvisna od višine davkov. Višji, kot so davki, bolj se ljudje izogibajo plačevanju davkov. Več je vprašanj v smislu z računom ali brez, več je fiktivnega davčnega optimiziranja in še kaj. Naš cilj mora zato biti, da čim več ljudi plačuje čim nižje davke. Med nami se mora utrditi zavedanje, da je vsak zaposlen dvojna korist za to državo. Država od zaposlenega dobiva vplačila v pokojninsko, zdravstveno in druge blagajne, hkrati pa zanj ni treba plačevati najrazličnejših socialnih transferjev. Večje, kot bo število ljudi, ki bodo zaposleni in delali, nižji bodo lahko davki.

Zdaj pa konkretno. Slovenski državljani z bruto plačo, poudarjam bruto plačo, 800 evrov plača 177 evrov prispevkov za socialno in zdravstveno varnost, zaposleni z bruto plačo tisoč 600 evrov pa plača 354 evrov prispevkov. Ker se prispevki obračunavajo v odstotkih bruto plače, je jasno, da državljani z višjo plačo zagotavljajo več proračunskih prilivov, kar je tudi pravično. Čeprav dva državljana prispevata različen znesek v proračun, sta pa na drugi strani upravičena do enakih javnih storitev države. S tem se zagotavlja solidarnost.

Pravice in nabor storitev, ki jih država nudi svojim državljanom, pa seveda niso brezmejni, zato je pomembno, da so pobrani davki sorazmerni s tistim, kar nam država ponuja. Žal Slovenija in naša vlada od nekaterih državljanov pobere mnogo več, kot jim ponujata v zameno. Sedanji slovenski davčni sistem temelji na načelu, da tistemu, ki lahko vzameš, praktično lahko vzameš maksimalno, kot lahko. To seveda ni pravično. Tistim, ki delajo na črno, država ne vzame, bajno bogatim, ki se znajo davčno optimizirati preko davčnih oaz, država vzame premalo, trpijo pa nato poštene državljani, ki jim država poleg njihovega deleža vzame še za tiste, ki ne prispevajo nič oziroma prispevajo premalo.

Če primerjamo različne obdavčitve dela, dobička in nepremičnin med državami, lahko v študijah OECD ugotovimo, da je

Slovenija zelo konkurenčna pri obdavčitvi dobička in nepremičnin, nekonkurenčna pa pri obdavčitvi dela, torej plač. Enostavno oziroma po domače povedano je obdavčitev dobička in nepremičnin v Sloveniji v primerjavi z drugimi razvitimi državami nizka, medtem ko pa je obdavčitev plač ena izmed najvišjih med razvitimi državami. Spet konkretno: delavec, ki dobi na svoj transakcijski račun 800 evrov plače, stane delodajalca 1342 evrov. K temu morate dodati vsaj še 70 evrov za malico in še nekaj 10 evrov za stroške prevoza. Skupni strošek za delodajalca, ki ima delavca, ki mu daje 800 evrov plače, je vsaj tisoč 400 evrov. Za primerjavo pogledjmo situacijo na Irskem. Če bi na Irskem delodajalec dal delavcu tisoč 400 evrov, bi ta dobil neto plačo tisoč 37 evrov oziroma. Če potegnemo črto, dobi delavec na Irskem za isti strošek delodajalca kar 237 evrov več na svoj račun, toliko manj si namreč na Irskem vzame država. Slovenija je na prvem mestu pri obdavčitvi ljudi, ki zaslužijo nekoliko več, med tistimi, ki pa zaslužijo več kot 70 tisoč evrov, je pa kar na prvem mestu med 86. razvitimi državami. Takšna visoka obdavčitev povzroča predvsem beg možganov ter številne in inovativne fiktivne davčne optimizacije. To so na primer konkretne številke slovenske konkurenčnosti.

Če torej pogledamo povprečno obdavčitev dela v Sloveniji, je ta 42,3 %, med državami članicami OECD pa 35,9 %. Če pogledamo tako čez palec, si približno polovico naše plače vzame država. Tisto, kar dobimo na račun, je približno polovica tistega, kar za nas plača delodajalec. Posledica visoke obdavčitve plač je seveda več dela na črno, več izplačil gotovine na roke in več selitev proizvodnje v države z nižjo obdavčitvijo dela. S tem pa konec koncev izgubljam prav vsi. Najprej država, saj dobijo manjše prihodke vse njene blagajne, nato pa tudi vsi državljani, ker nam država nudi manj oziroma dobivamo slabše storitve ali pa moramo plačevati višje davke.

V Novi Sloveniji smo zato pripravili paket konkretnih ukrepov prav za nižjo obdavčitev dela, torej plač. Naše ključno vodilo je bilo, kako bi povečali neto plače delavcem in hkrati ne dodatno obremenili gospodarstva. Mislimo, da smo našli zanimivo rešitev oziroma inovacijo. Gre za edino kombinacijo in rešitev, ki hkrati lahko poveča domačo potrošnjo in ne ogrozi delovnih mest. Pripravili smo ukrep, po katerem 3 tisoč 300 evrov vašega letnega zaslužka ne bilo oprispovedenega, kar konkretno pomeni, da 275 evrov vašega mesečnega zaslužka ne bi bilo oprispovedenega. To bi pomenilo, da bi konkretno ljudje z minimalno plačo na račun dobili kar 50 evrov več, v enem letu je to še ena dodatna minimalna plača več. Seveda pa se strošek za gospodarstvo ne bi spremenil. Zavedamo se tudi izpada proračunskih prihodkov zaradi nižjih davkov, seveda pa verjamemo, da bi se to dalo

nadomestiti z novimi zaposlitvami in pa z višjo gospodarsko rastjo.

V Novi Sloveniji smo pripravili tudi spremembo Zakona o dohodnini, ki splošno olajšavo poviša s 3 tisoč na 7 tisoč evrov. S tem predlogom bi se povečale neto plače zaposlenih, kar pa naše Ministrstvo za finance obljublja že kar nekaj časa, vendar tega ne realizira. Ob sprejetju tega predloga zakona bi lahko razmislili tudi o zmanjšanju mase plač za javne uslužbence, saj bi v primeru sprejetja višje splošne olajšave, to prineslo tudi višje neto plače, kar pomeni, da bi se bruto plače zmanjšale, s tem pa tudi pritisk na javne izdatke. S previsoko dohodnino je povezan tudi problem tako imenovanih delavcev migrantov oziroma tistih, ki delajo iz severovzhodnega konca Slovenije v sosednji Avstriji. S sprejetjem tega našega zakona, s katerim bi povišali splošno olajšavo, bi njihov problem relativno enostavno in tudi ustavno sprejemljivo rešili. Zdi se nam, da je povišanje splošne dohodninske olajšave namreč nujen ukrep za normalizacijo davčnega sistema in za povečanje zaupanja davkoplačevalcev v državo.

Trenutna visoka obdavčitev dela oziroma plač številne spodbuja k odhodu iz države. Letno iz Slovenije odide kar 15 tisoč ljudi, od tega jih je polovico mlajših od 35 let. Gre za velik enormen beg možganov, ki pa zaenkrat še ni čutiti, ker se hkrati v Slovenijo približno ista številka ljudi priseli. Seveda pa s tem država ogromno izgublja, saj je država v vseh teh 15 tisoč naših državljanov, ki zapuščajo Slovenijo, ogromno vložila, in sicer za njihovo izobraževanje ter za njihovo usposabljanje, ko bi morali to znanje uporabiti v Sloveniji in bi morali zanje ustvariti nova delovna mesta, zapuščajo državo. Na takšen način Slovenija izgublja številne razvojne inženirje in druge uspešne raziskovalce, ki si svoj kruh služijo v zahodni Evropi in severni Ameriki. Z omejitvijo in znižanjem davkov na plače bi pomagali predvsem tistim, od katerih država največji pričakuje, da prispevajo k ustvarjanju novih delovnih mest.

V tem smislu bi veljalo omeniti tudi razvojno kapico, o kateri je bilo v Sloveniji pretečenega že ogromno črnih, izrečenih ogromno besed, je pa jasno, da je neko trezno in normalno razpravo o razvojni kapici težko razviti v Sloveniji, ker jo številni zlorabljajo za politični boj in lahko nabiranje političnih točk. Razprave o uvedbi razvojne kapice, ki jo imajo, mimogrede, praktično vse naše sosedje, predvsem pa države, s katerimi tekmujejo, več ali manj vedno obstanejo na ravni demagoških parol, češ da naj bi bila razvojna kapica darilo bogatim. A res? Poglejmo zgolj konkretne podatke. Razvojna kapica namreč ne zmanjšuje solidarnosti, ampak povečuje pravičnost in preprečuje beg možganov. Krilatice, da je razvojna kapica darilo bogatim, enostavno ne drži. Zakaj ne? Zaradi tega, ker bogati v Sloveniji danes že imajo razvojno kapico, treba pa se je

vprašati, zakaj tega ne omogočimo tudi srednjemu razredu, na katerega največ računamo.

Zakaj imajo bogati v Sloveniji že danes razvojno kapico? Institut za ekonomska raziskovanja namreč opozarja, da je pri zasebnih oziroma samostojnih podjetnikih osnova za obračun prispevkov ustvarjen dobiček, ki vsebinsko nadomešča plačo, izračuna pa se kot razlika med prihodki in odhodki. Glede na ustvarjen dobiček so zasebniki, torej espejevci, razporejeni v 8 razredov, ki določajo, koliko prispevkov bodo plačali. V skladu z zakonodajo je ta njihova osnova omejena navzgor na 42 tisoč 859 evrov. Espejevci imajo danes torej razvojno kapico, ki je postavljena na nekaj manj kot 43 tisoč evrov. Na drugi strani pa v Sloveniji uporabljamo še mehanizem plačevanja minimalnih prispevkov, ki se uporablja za lastnike in solastnike podjetij, ki so v svojih podjetjih tudi zaposleni. Gre za družbe z omejeno odgovornostjo oziroma tako imenovane deooje, v katerih si lastniki lahko obračunajo nizko bruto plačo, ki je obremenjena s prispevki, preostanek dohodka pa se izplača v obliki precej manj obdavčenega dobička. Kar vam hočem povedati je to, da tisti, ki so v Sloveniji premožnejši, že imajo razvojno kapico. Zato bi bilo prav lepo slišati slovenske socialiste, zakaj nasprotujejo tej razvojni kapici. Zanimivo bi bilo slišati zlasti njihove odgovore, zakaj imajo lahko razvojno kapico premožnejši in bogatejši, ne pa tudi njihovi zaposleni oziroma, če grem še jaz na raven parol, potem bi lahko vprašal, zakaj razvojna kapica da za bogate, ne pa za srednji razred. To je težko razumeti.

Vsepovsod po Evropi je namreč razvojna kapica postavljena tako visoko, da še zagotavlja solidarnost in hkrati preprečuje beg možganov. Na primer v Avstriji je razvojna kapica postavljena na 47 tisoč evrov in še nekaj centov, v Sloveniji se je na primer leta 2010, torej v času Pahorjeve vlade, razmišljalo da bi razvojno kapico postavili na nekaj manj kot 37 tisoč evrov letnega dohodka. Takrat so to idejo zrušili sindikati. Če bi danes v Sloveniji razvojno kapico na primer postavili približno na isto številko, kot jo imajo v Avstriji, bi to pomenilo, da bi v Sloveniji vsaj približno 20 tisoč ljudi plačevalo nižje davke na plače.

Jasno je, da nihče nima rad davkov, pa vendar se z davki financirajo vse dejavnosti in stvari, ki jih počne in nudi ta država. Slovenija je po Ustavi socialna država, zato je ključno, da je sistem pobiranja davkov takšen, da zagotavlja solidarnost in hkrati tudi pravičnost. Solidarnost se pri pobiranju davkov zagotavlja na takšen način, da tisti, ki imajo večje dohodke oziroma večje premoženje, plačujejo tudi večje davke. Pravičnost pri pobiranju davkov pa zagotovimo le tako, da je višina pobranega davka vsaj približno sorazmerna s tistim, kar davkoplačevalci dobijo od države.

Danes temu ni tako, zato iskreno upamo in si želimo, da bo današnja razprava

prispevala k temu, da bi bile tovrstne davčne in ekonomske teme redno na naših dnevnikih, da ne bi ostajalo zgolj pri besedah, ampak da bi se stvari čim prej in čim hitreje udejanjile. Že zelo dolgo časa se govori o davčni reformi. Opozicijske stranke pripravljamo predloge davčnih reform, slišati je, da tudi nekatere koalicijske stranke same pripravljajo predloge davčne reforme, vendar konkretnih rezultatov in izvedbe s sprejetjem zakona v temu parlamentu ni. Mislím, da Slovenija hrepeni po neki davčni reformi, ki bo izboljšala poslovno okolje in zaradi česar bi bilo mogoče ustvariti več delovnih mest, verjamem pa, da je to cilj vseh nas.

Upam in želim si, da bo v tej smeri prispevala tudi današnja razprava, čeprav žal po stari in ustaljeni praksi koalicija pri glasovanju umakne vsa predlagana priporočila.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima Poslanska skupina Nepovezanih poslancev, zanjo mag. Alenka Bratušek.

MAG. ALENKA BRATUŠEK (PS NP): Najlepša hvala. Spoštovani predsednik, državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Predlog priporočil, ki so pred nami, se dotikajo državnega proračuna, prihodkovne in odhodkovne strani. Glede na stanje v naših javnih finančah bi morala biti današnja razprava konstruktivna in po moji oceni bi morala pripeljati tudi do nekaterih skupnih zaključkov. Kot pa je že praksa v tej sestavi Državnega zbora, bomo verjetno spet pričeli obkladanju vsaj dveh največjih strank v Državnem zboru, seveda brez zaključkov.

Državni proračun je najpomembnejši akt, ki ga pripravi Vlada, sprejme pa koalicija. Najpomembnejši zato, ker se skozi proračun pravzaprav vidi celotna politika Vlade. Roko na srce, ta vlada, vlada Mira Cerarja, do danes ni pokazala nič novega. Jadra na rezultatu prejšnjih vlad in imam občutek, da se bo zbudila šele, ko bomo spet blizu dna, govorim pa o gospodarski rasti. Zadnje napovedi evropskih in svetovnih institucij zaskrbnjujoče znižujejo napovedi za Slovenijo. Ne glede na ugodno stanje v državnem proračunu – mimogrede, ta vlada ima na voljo približno 700 milijonov evrov več, kot jih je imela naša –, bi Vlada morala ukrepati in sprejemati strukturne spremembe in ne samo majhnih kozmetičnih popravkov. Da je res tako, nam pokaže strukturni primanjkljaj. Zato, da si bomo oziroma boste lažje predstavljali, smo se potrudili in naredili tudi graf. Strukturni primanjkljaj naj bi povedal, kako zdrave so naše javne finance. Strukturni primanjkljaj, preprosto povedano, je primanjkljaj, ki je očiščen vplivov dobre gospodarske aktivnosti ali gospodarske recesije. Dejstvo je, da je Slovenija beležila največji strukturni primanjkljaj v letu 2008. Drugo dejstvo, ki se vidi iz tega grafa, je pa to, da pravzaprav vlada Mira Cerarja ne bo naredila ničesar. To ni so samo besede, to potrjujejo številke. Lahko si pogledate

nemški proračun, nemški strukturni primanjkljaj, pa boste videli, kaj pomenijo zdrave javne finance. Škoda, da zamujate priložnost. Imeli ste veliko, v roke ste po dolgem, dolgem času dobili pozitivno situacijo, pozitivno gospodarsko aktivnost. Zaenkrat smo dve leti izgubili, ampak še imate čas in priložnost, da stvari zagrabite in začnete delati v pravo smer.

Dejstvo je, da slovenska davčna obremenitev v povprečju ne odstopa od evropske. To dokazujejo podatki, to niso naše ugotovitve. Odstopamo pa v dveh ključnih davčnih obremenitvah: prva je obdavčitev dela, kjer odstopamo navzgor, in druga je obdavčitev premoženja, kjer odstopamo navzdol. Zato ne potrebujemo nekkih velikih in dragih analiz, da ugotovimo, kaj je treba narediti, ampak samo akcijo. Obdavčitev dela bi morali znižati in obdavčitev premoženja bi lahko povečali. O razbremenitvi tako imenovane 13. plače oziroma božičnice v tem mandatu govorimo že tako rekoč od začetka, pa po dveh letih še vedno nimamo sprejete rešitve.

Tudi pri davku na potrošnjo oziroma pri DDV Slovenija ne odstopa od evropskega povprečja. Moram pa spomniti, da je bil DDV dvignjen v času krize in za čas krize. Vlada Mira Cerarja je brez tehtnih argumentov dvig DDV uzakonila za vedno. Kot rečeno, glede na evropsko povprečje in glede na naše sosednje države to ni problematično, ampak, spoštovani kolegice in kolegi, na drugi strani bi takrat, ko ste to uzakonili za večno, lahko ali, še bolje, morali v tistem trenutku razbremeniti delo, zato ker vam ta dvig DDV v proračun prinese nekaj 100 milijonov evrov prihodkov. Zato bi to morali kompenzirati z znižanjem obdavčitve dela. Ker nismo več v krizi, kar radi velikokrat ponovite, bi to moral biti nujni korak. To bi bil edini pravi korak in to smo imeli v načrtih tudi mi. Pa niste in ste preprosto izgubili priložnost za dodatno spodbudo gospodarski rasti. To so razlogi, da nam napoved evropskih in svetovnih institucij glede gospodarske aktivnosti pada.

Kar se tiče odhodkov, se v celoti strinjam in podpiram idejo iz priporočil, da naj Slovenija takoj uvede k rezultatom usmerjen proračun. Prepričana sem, da so na Ministrstvu za finance pripravljene na to, problem je, da politiki niste pripravljene na to. Pogledajte si razprave v Državnem zboru ob sprejemanju proračuna, vse zanima samo indeks oziroma povišanje na preteklo leto. Kolikokrat smo se ukvarjali s cilji, ki bi jih morali določiti za določen projekt, za določen program in seveda s tem denarjem te cilje potem tudi doseči? Nikoli. Kljub temu, da je kolegica iz SMC navajala, da smo s tem projektom že začeli in da imamo določene cilje, ji predlagam, da si še enkrat pogleda državni proračun, pa bo naslednjič lahko povedala, koliko ciljev je tam določenih. Nič. Nič. Če pa so, so pa že 5 let zaporedoma enaki. Kolikokrat ste ali pa smo poslanci pogledali kazalnike, ki pa so vključeni v projekte državnega proračuna? Redko. Pa mislim, da bi

nas to moralo še kako zanimati, predvsem koliko in kakšne cilje bomo za davkoplačevalski denar dosegli. S tem se politika praktično ne ukvarja. Zakaj? Ker bi v tem novem sistemu k ciljem usmerjenem proračunu bistveno težje ljudem sadili rožice, koliko denarja je za nekaj zagotovljenega, ampak bi po izteku roka oziroma po izteku projekta morali pokazati, ali so te cilji doseženi ali ne. Kakorkoli, za ta korak nam očitno manjka politične volje. Pa Vlada Mira Cerarja v tem primeru prav nič ne odstopa od preteklih vlad, res pa je, da ste trenutno, spoštovani kolegice in kolegi, na oblasti vi in ste tudi odgovorni za neaktivnost na tem področju. Vse prevečkrat se v zadnjem času zatekate k odgovoru, da so tudi prejšnje vlade ravnale tako, da tudi prejšnje vlade niso naredile tega in če so one kršile poslovni in zakone, jih lahko tudi vi. To so vaši odgovori. Zakaj niste potem pred volitvami ljudem povedali, da boste delali enako kot vlade pred vami? Zakaj ste obljubljali nekaj čisto novega, nekaj čisto drugega? Vedno več je z vami tudi starih, že izkušenih obrazov. Paket presenečenja je eno veliko razočaranje, pravijo ljudje na ulici, sama pa jim odgovarjam, da še imate čas, da svoje volilne obljube tudi uresničite. Boste pa morali radikalno spremeniti način dela in obnašanja, ampak ni še vse izgubljeno, zavijajte rokave in akcija, mi vam bomo pri tem pomagali.

PRESEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Končali smo s predstavitvijo stališč poslanskih skupin.

Prehajamo na splošno razpravo poslank in poslancev v predlogu priporočila. Kot prvi se je javil predstavnik predlagatelja, mag. Marko Pogačnik, potem drugi predstavnik predlagatelja in potem gospod Jan Škoberne.

Prosim.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo.

Uvoda drugače začetni drugače, kot da še enkrat ponovim, da res ne razumem koalicijskih poslank in poslancev strank Modernega centra, Socialnih demokratov in Desusa, da so glasovali proti priporočilu, ki ga imajo zapisanega v svoji koalicijski pogodbi. To je verjetno razumno res samo vam in pa nobenemu drugemu.

Spoštovana državna sekretarka, vi ste v svojem nagovoru dajali, da se predlagatelj moti, in sicer, da se že od leta 2001 dalje predlog proračuna oblikuje in sprejema programsko ter da so za vsako politiko posebej – pa tudi za ožje programe in podprograme – določeni cilji in kazalci. Spoštovana državna sekretarka, vi ste tudi del te Vlade in tudi del te vladne koalicije. Zato vas sprašujem, zakaj imate potem na 22. strani koalicijske pogodbe zapisano: "Za večjo učinkovitost porabe omejenih proračunskih sredstev bomo spremenili način priprave, prikazovanja in izvrševanja proračuna države v tako imenovani programski proračun". Vi pa razlagate, da

imamo v Sloveniji proračun že na takšnem nivoju od leta 2001. V koalicijski pogodbi imate pa napisano, da boste to spremenili in da boste sledili tem ciljem. Pri vas se res ne ve, kaj dela leva roka, kaj dela desna roka. Ne veste, kaj imate zapisano v koalicijski pogodbi. Pomembno je, da glasujete drugače, kot predlaga opozicija. To vam je glavni cilj. Jaz sem še vedno prepričan, da je ta seja več kot upravičena in v Poslanski skupini SDS smo prepričani, da bi državljanke in državljani Republike Slovenije enkrat letno od Ministrstva za finance ali od FURS morali dobiti poročilo, kam gredo davki, za kaj so bili davki porabljeni in predvsem, da bi bil ta prikaz transparenten.

Spoštovana državna sekretarka, vi se izgovarjate, tako kot Zakonodajno-pravna služba Državnega zbora, da je pač integralni proračun in da se teh zadev ne da prikazati. Jaz temu ne verjamem. Mi imamo ogromno davkov v Sloveniji in obremenitev, ki se plačujejo namensko. Ob registraciji motornega vozila, ob tehničnih pregledih se recimo plača dajatev za ceste. Jaz pričakujem v tem poročilu, ki ga mi predlagamo, da rečete: Letno smo cestnih dajatev pobrali toliko in toliko in v tem letu smo iz tega denarja naredili to in to, obnovili smo toliko cest ali pa ne. Da bomo videli. V poročilu je lahko tudi, koliko vrtcev in koliko osnovnih šol se je zgradilo, saj bi potem tudi sledilo, kaj se je dogajalo prejšnja leta in kaj izvaja tekoča vlada. Kaj se dogaja s pobranimi DDV? Kaj se dogaja s pobranimi trošarinami naftnih derivatov? Kaj se dogaja s pobranimi trošarinami tobačnih izdelkov, alkoholnih dajatev? Spoštovana, dajmo priznati, da se večina davkov, ki je pobranih s strani državljanek in državljanov Republike Slovenije, uporablja za financiranje javne uprave in verjetno za razne agencije. Spoštovana državna sekretarka, koliko agencij imamo v Sloveniji z enim ali dvema zaposlenima? Koliko je teh agencij in koliko so letni stroški za te agencije? Mislim, da bi bilo enostavno narediti eno kolono – seznam davkov, koliko davkov je bilo pobranih, kaj se je s temi davki dogajalo in za kaj jih je obstoječa vlada porabila.

Mi smo prepričani, da so te davčne obremenitve v Sloveniji bistveno previsoke za tisto, kar državljanke in državljani Republike Slovenije dobimo nazaj. Velikokrat se v Sloveniji prodaja zgodba, da imamo brezplačni zdravstveni sistem. To ni res. Vsak zaposlen plačuje zdravstvene prispevke. Mi smo že povedali, da delavec s povprečno plačo plačuje letno več kot 2 tisoč 400 evrov za zdravstveno zavarovanje. In kaj za to dobi? Dobi čakalne vrste. Ne prodajajte zgodb, da je slovenski javni zdravstveni sistem boljši kot koncesionarski zdravstveni sistem v Avstriji. Tisti, ki to razlaga, nikoli še ni bil v Avstriji ali pa nikoli še ni obiskal nobene privatne klinike. V Avstriji privatno in javno zdravstvo delujeta zelo dobro, vzajemno. Verjetno so v Avstriji in ostalih sosednjih državah bistveno manjše čakalne vrste kot pri nas.

Delavec s povprečno plačo in delodajalec plačata letno blizu 10 tisoč evrov prispevkov, raznoraznih dajatev. Zakaj se ta denar porabi, spoštovana državna sekretarka in koalicija? Zakaj tega nočete prikazati? Zakaj se ta denar porabi? Delavec s povprečno plačo deluje do meseca julija izključno za državo. Do 31.7. v Sloveniji delavec dela za državo, torej 7 mesecev, potem pa pride 5 mesecev, ko delamo za svoj žep. Ali ne bi bilo pošteno, da bi enkrat povedali, kam gredo te davki? Jaz mislim, da vi testirate slovensko gospodarstvo ter slovenske državljanke in državljane, do kakšne obremenitve se lahko še gre.

Spoštovana državna sekretarka, vi ste bili tudi v mandatu Pahorjeve vlade 2009 in takrat se je nekaj zgodilo, saj je takrat začel minister Križanič ekstremno dvigovati trošarino na naftne derivate. Ekstremno. V prvem mesecu vaše vladavine ste dvakrat ekstremno dvignili trošarine ter ste rekli, da bomo imeli več prihodkov v proračunu. Spoštovana državna sekretarka in koalicija, jaz predlagam, da si enkrat pogledat Lafferjevo krivuljo ekonomije, ki govori o razmerju med višino davkov in višino prispevkov, ki pridejo v proračun. Iz tega boste lahko ugotovili, da prihodki države z višanjem davkov ne pomenijo tudi povečanja prihodkov za državno blagajno. To se je ekstremno lepo videlo na potezi takratne vaše vlade, tudi vi ste bili državna sekretarka, ko ste rekli, da boste povečali trošarine iz naftnih derivatov in boste imeli višje prihodke v proračunu. Nismo jih imeli. Spoštovana državna sekretarka, mi vas vedno opozarjamo, da tudi vlada Mira Cerarja ne izvaja ustrezne trošarinske politike. Trošarine so iz leta v leto višje tako na področju tobačnih izdelkov, alkohola, naftnih derivatov, prihodki v proračun iz naslova trošarin so iz meseca v mesec manjši, iz leta v leto so trošarinski prihodki manjši. To Lafferjevo krivuljo je lepo uporabil vsaj za mene doslej najboljši predsednik Združenih držav Amerike Ronald Reagan, ki je takrat znižal davke iz 70 % na 30 %. Takrat je, v tistih dveh mandatih, ki so jih imeli republikanci in Ronald Reagan, Amerika zrasla. Vi pa tega ne upoštevate. Vi pa obremenjujete iz dneva v dan. Tuji vlagatelji se zaradi tega umikajo. Danes lahko beremo v hrvaških medijih, da prestižni znamki Jaguar in Land Rover odpirata v Zagrebu center za kompletno jugovzhodno regijo. Dve prestižni znamki. Zakaj tega niso odprli v Sloveniji? Zato, ker je okolje nezanimivo za njih, ker so previsoke obremenitve. Ali veste, koliko novih delovnih mest in verjetno nadpovprečnih plač odprtje takega centra pomeni? Tuji vlagatelji iz Slovenije pa bežijo. Mi lahko na vsake pol leta, eno leto beremo, kako se tuji vlagatelji umikajo. Zadnji primer je primer Palome. Kupec je obupal, ker je sodišče odločalo več kot pol leta. Jaz mislim, da je pošteno do državljanov in državljanov Republike Slovenije, da bi končno enkrat na leto lahko imeli vpogled, kaj s tistimi davki, ki jih mi plačujemo, Vlada počne in kam ta denar gre.

Res ne razumem Združene levice v svojem stališču. V svojem stališču so govorili, kot da se v Sloveniji cedita med in mleko, na drugi strani pa napovedujejo revolucijo. Res jih ne razumem. Koalicija, mislim, da bi bilo danes smiselno, da bi bila ta naša diskusija na tej seji konstruktivna in da bi poskušali tudi z določenimi vašimi predlogi najti eno rešitev za Slovenijo, za državljanke in državljane Republike Slovenije, za višji in boljši standard. Da bi res poskušali ugotoviti na osnovi nekih poročil, kje se ti davki na takšen način zgubljajo. Ali je smotno v Sloveniji imeti čez 250 agencij z enim ali dvema ali trem zaposlenimi? Zakaj so trošarine na naftne derivate tako visoke? Zakaj je v Avstriji, kar je ena urica od tukaj, liter nafte od 10 do 15 centov cenejši kot v Sloveniji? Kaj se dogaja recimo z vsemi prepeki, ki so obeženi na položnico za elektriko. Zakaj potrebujemo agencijo SODO, ki porabi toliko in toliko stroškov? Zakaj? Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima predstavnik predlagatelja, gospod Jožef Horvat. Javila se je tudi Vlada.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik. Spoštovani državna sekretarka, kolegice in kolegi!

Jaz mislim, da je prav, da živimo v demokratični državi, da izmenjamo svoje poglede. Sem pa vedno znova in znova razočaran, da smo popolnoma neučinkoviti, in to vseh nas 90, morda še skupaj z Vlado. Smo neučinkoviti. Izmenjamo različne poglede in potem nam zmanjka energije ali pa mehanizmov, kako zdaj te poglede pa le nekako združiti in jih pripeljati do nekega vsaj najmanjšega skupnega imenovalca, potem pa tukaj, v tej hiši sprejeti, konkretne rešitve za boljšo konkurenčnost te države.

Želim se odzvati na nekaj stališč poslanskih skupin. V Novi Sloveniji smo veseli, da je Slovenija napredovala po lestvici konkurenčnosti, ki jo izvaja med 61 državami švicarski Inštitut za razvoj menedžmenta. Ne mislite, da se zdaj mi tega ne veselimo ali pa da smo nevoščljivi tej koaliciji. Nasprotno. Seveda pa nismo zadovoljni. Veste, kaj je naša ambicija? Ambicija Nove Slovenije je, da bo Slovenija enkrat – ampak ne v neki daljni prihodnosti, v bližnji prihodnosti – med prvimi petimi državami izmed teh 61. Zato, ker imamo potencial. Imamo potencial. Ne smemo ga izgubljati, ne smemo imeti aktivne politike izsiljevanja.

Dejstvo je, da mi na nek način tekmujejo z državami iz dna te razvrstitve. V Novi Sloveniji s tem nismo zadovoljni. Da so uspehi dejansko posledica neke vrste prisile zahtev Evropske unije, tako pravijo analitiki. Jaz ne bi rad uporabljal besede prisila, ampak, kot rečeno, tako pravijo analitiki. Ne čutim prisile s strani institucije EU, ker je EU tudi Slovenija oziroma Slovenija je EU. Zaenkrat dovolj glede

teh konkurenčnosti, lahko pa, v nadaljevanju še kaj več povem.

Ključno pa je vprašanje, kdo je pravzaprav prispeval k boljši konkurenčnosti in kdo nas je tukaj najbolj dvignil. Ja, samo gospodarstvo. Že v času najgloblje recesije smo v Novi Sloveniji trdili, da bodo Slovenijo iz recesije potegnili gospodarstveniki, ne politiki, še manj sindikalisti. In to se je tudi zgodilo. Zakaj ne bi vendarle dali tem gospodarstvenikom, gospodarskim subjektom potem tudi več kisika? Mi pač trdno verjamemo, da denar ne raste na drevesu, kot morda včasih med vrsticami pove kolega Luka. Ne želim replicirati njemu, morda bolj tistim, ki so njegovo razpravo napisali.

Vedno je kriva vlada 2004–2008 in vedno se omenja pokojnega ministra za finance dr. Andreja Bajuka. Ljubi bog. Če drugih izgovorov ni, potem pa v tej državi res tečeta med in mleko. Da smo takrat odpravili davek na izplačane plače – saj to je bila norost znotraj Evropske unije. Velika norost, da smo imeli ta davek, mi smo ga postopoma odpravljali. Ampak seveda nasprotniki nikoli ne povedo, da smo imeli praktično izravnani proračun države za dve leti, leto 2007 in 2008. In koliko je že bil takrat dolg države? Približno 22 % BDP oziroma 20 milijard evrov. Kje smo danes? S faktorjem 4 moramo pomnožiti.

Res je, eden prvih ukrepov takratne vlade je bil, da smo znižali davčno stopnjo na kapital. Zakaj? Zato, ker je kapital plaha ptica in beži ven. Kje danes dela 8 od 12 najbogatejših Slovencev? Izven Slovenije in tam plačujejo davke. Mi smo zaradi tega zaskrbljeni.

Tukaj pričakujemo od koalicije in Vlade, ki imajo vso to strokovno mašinerijo, če je treba tudi zunanje svetovalce, da vendarle na področju davčne zakonodaje, prepotrebne davčne reforme uvedemo za Slovenijo tudi neke inovativne principe. Zdaj bom rekel nekaj, čemur se boste morda smejali, ampak recimo dohodnina samo en evro za starejše od 85 let. Morda dobimo kakšne bogataše v Slovenijo, ampak to je zgolj tako, iz rokava. Vi pa seveda imate veliko institucij, ki lahko prave rešitve prinesejo v ta Državni zbor. Če pa nimate dovoljšne podpore za prave rešitve na področju davkov v koaliciji, pridite vprašati desni blok opozicije.

V Evropi imamo kar nekaj dobrih zgledov. Pa bom morda začel v Veliki Britaniji, ki sicer ni v evrskem območju. Britanska vlada je tam nekje leta 2014 začela obveščati svoje državljane, kako porabiti denar, ki jim ga na nek način vzame. Da bi se česa podobnega lotili tudi pri nas, verjetno ne moremo pričakovati, bilo bi pa dobro. Bilo bi dobro. Kot rečeno, Velika Britanija ni del evrskega območja, poskuša pa brzdati apetite javnega sektorja tudi tako, da je njena davčna uprava predstavila, zakaj se porabi javni denar, v obliki, ki je razumljiva za vsakega davkoplačevalca. Oni prikažejo, na kakšen način se porabi 10 tisoč funtov davkoplačevalskega denarja. To bi bilo dobro.

Mi sicer vemo, kam gredo v glavnem davki in prispevki. Za pokojnine in za plače javnega sektorja. Kar se tiče pokojnin, že dolgo naš pokojninski sistem ni vzdržen, ampak koalicija pravi, da do 2020 ne bo pokojninske reforme. Ali je normalno, da smo mi od leta 2009 pa do leta 2015 iz državnega proračuna vzeli približno 11,5 milijard in dali to v pokojninsko blagajno. Ni normalno, zato ker bi se morala pokojninska blagajna vzdrževati sama. Kar je dramatično in zaskrbljujoče, gospe in gospodje, je to, da danes samo še 1,37 aktivnega zaposlenega državljanca dela za enega upokojenca, to razmerje pa gre prehitro, dramatično hitro navzdol.

Imamo pa seveda tudi nekaj receptov, ki se jim reče specifična priporočila za Slovenijo za leto 2016 od Evropske komisije iz 18. maja. To bi pravzaprav moral biti neke vrste vladni program. Nekaj tega se izvaja, da bom pošten in objektivni, tako kot vedno, morda s premajhno hitrostjo, preveč počasi. Tu nam je Evropska komisija zapisala štiri priporočila, za katere, spoštovana koalicija, imate podporo pri Novi Sloveniji. Z ukrepi na dan, mi bomo to podprli. Gre za seveda za nadaljnjo konsolidaciji javnih financ. Tukaj imamo jasna priporočila, da je treba v letu 2016 izvesti fiskalno prilagoditev v višini 0,6 % BDP. To sicer piše tudi za leto 2017, ampak ko grem študirati tekst, pa na četrti strani piše, da v mora biti fiskalna prilagoditev v letu 2017 v višini 1 % BDP, tako da tudi Evropska komisija tudi malo zmedeno tukaj piše. Opozarja nas, da še nimamo fiskalnega sveta, kar pomeni, da ne deluje fiskalno pravilo. Kaj se dela na tem področju? Naprej, naj v posvetovanju s socialnimi partnerji Republika Slovenija ukrepa tako, da bo povečala zaposljivost nizko kvalificiranih in starejših delavcev, tudi s ciljnim ukrepi na področju vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi. Treba je izboljšati pogoje financiranja za kreditno sposobna podjetja, vključno z olajšanjem trajnega reševanja slabih posojil in dostopom do alternativnih virov financiranja. Slovenija naj zagotovi ustrezno izvajanje strategije Družbe za opravljanje terjatev bank. Opozorjeni smo, da mora Slovenija dokončno pripraviti in izvesti reformo sistema dolgotrajne oskrbe in zdravstvenega sistema. To nam evropske institucije priporočajo že kar nekaj časa, pa smo gluhi. Ne vem, kaj bo s tem, kaj se bo s tem zgodilo. Do konca leta 2017 pa mora biti sprejeta reforma pokojninskega sistema. Prvak Desusa je rekel ni šans, tako pač imamo in še vedno bomo imeli, vedno večje število upokojencev z mizerno nizkimi penzijami. Danes imamo čez 300 tisoč upokojencev z 20 evri in manj na dan. Slovenija mora sprejeti tudi ukrepe za posodobitev javne uprave in zmanjšanja upravnega bremena za podjetja.

Zdi se mi, da berem program Nove Slovenije, zato še enkrat iskreno povem koaliciji, da imate za ta priporočila podporo Nove Slovenije. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima državna sekretarka na Ministrstvu za finance, mag. Mateja Vraničar Erman. Pripravita naj se gospod Franc Laj in dr. László Góncz.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Hvala lepa za besedo.

Koalicijska pogodba ni dokument Vlade, zato prosim ne pričakujte, da se bom kot predstavnica Vlade na tej seji odzivala na navedbe v koalicijski pogodbi, bom pa govorila o programu Vlade in o aktivnostih, ki jih Vlada izvaja.

Če preskočim na zadnjo temo, o katerih je govoril gospod Horvat, o specifičnih priporočilih Evropske komisije, te temeljijo na letošnjem Programu stabilnosti in Nacionalnem reformnem programu, ki ju je Vlada poslala Evropski komisiji v mesecu aprilu. Vse te aktivnosti, ki jih Evropska komisija priporoča Sloveniji kot prioritete, so v Programu stabilnosti in v Nacionalnem reformnem programu tudi navedene in se izvajajo. Res pa je, da vse reformne aktivnosti ne potekajo zgolj ali najprej v Državnem zboru. Sprejem ustreznih zakonodajnih okvirov je samo en del teh aktivnosti, ki jih je treba izpeljati.

Nadalje, ko govorimo o prispevku javnih financ oziroma Vlade h konkurenčnosti slovenskega poslovnega okolja, potem vztrajam pri trditvi, ki sem jo že večkrat izpostavila, da je osnovna naloga Vlade, da zagotovi stabilno javnofinančno okolje. To stabilnost zagotavljamo. Zaradi te stabilnosti se znižujejo pribitki za slovenske obveznice, kar ne vpliva zgolj na dolg oziroma na servisiranje dolga sektorja država, ampak vpliva tudi na pogoje za zadolževanje zasebnega sektorja. Pa ne samo na pogoje za zadolževanje, ampak na celotne pogoje poslovanja. Ocenjujem, da je ta skrb za javnofinančno stabilnost tisti temeljni cilj, ki mu moramo slediti tudi v nadaljevanju. Do zdaj nas je ta usmeritev pripeljala do znižanja presežnega primanjkljaja pod 3 % BDP. Sledimo temu cilju z nadaljnjim zniževanjem javnofinančnega primanjkljaja, tako da do leta 2020 na vzdržen način dosežemo uravnoteženost javnih financ.

Tudi ta razlika, na katero je opozarjal poslanec Horvat v svoji razpravi o dokumentu Evropske komisije, kaže na enega od dosežkov te vlade. Dosegli smo namreč, da je Evropska komisija začela razmišljati o smiselnosti metodologije, po kateri ocenjuje uspešnost posameznih javnofinančnih politik. Evropska komisija je dejansko pritrdila mnenju Slovenije, da je tu nekaj narobe, zato je znižala zahtevo glede višine javnofinančnega navora za leto 2017 z 1 % BDP na 0,6 %. Vsi ti navori še niso dokončani, ampak se nadaljujejo. Nadaljujejo se v bilateralnih stikih z državami članicami Evropske unije, s predstavniki Evropske komisije, nadaljujejo se v drugih delovnih telesih in ministrskih zborih znotraj institucij Evropske unije.

Naj se dotaknem naslednje teme, sistema davkov in prispevkov. Še vedno moramo ločiti, da so prispevki za socialno varnost odraz sistema socialne varnosti, ki ga v državi želimo imeti. Sistem socialne varnosti v tej državi je določen z Zakonom o pokojninskem in invalidskem zavarovanju in Zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, to sta dva temeljna sistema, manjše pustim pri kraju. Ko govorimo o višini prispevkov, je netočno govoriti o tem, da s tem država nekaj pobere zaposlenemu ali zavezancu za plačilo prispevkov. Ne, sam zavezanec z delom svojih dohodkov prispeva k financiranju zdravstvenega in pokojninskega sistema. Zraven pa je poleg tega individualnega pristopa prisoten tudi element solidarnosti, ki je v slovenskem sistemu izrazito poudarjen. V nekaterih drugih sistemih ni, ampak ko primerjamo, primerjamo samo višino prispevkov za obvezno socialno zavarovanje, nihče pa ne pogleda, koliko je še drugih oblik zavarovanj, ki se jih morajo v tujini posluževati, ker imajo pravice iz obveznega zavarovanja omejene. Ko govorimo o višini prispevkov, se lahko zaradi tega pogovarjamo o spreminjanju te višine prispevkov samo v povezavi z razpravo o spremembi sistema socialnega zavarovanja kot takega. Zdaj, ko imamo na mizi belo knjigo za nadaljnji razvoj pokojninskega sistema, ko so pripravljena izhodišča za razvoj zdravstvenega sistema, je pravi čas, da združimo ti dve razpravi.

Ko pa govorimo o sistemu davkov, pogledajmo samo letošnji proračun. Vseh prihodkov v letošnjem proračunu načrtujemo za 8 milijard 700 milijonov, davčnih prihodkov 7 milijard 168, odhodkov 9 milijard 540. Kako naj vam zdaj izkažemo, za katere odhode od teh 9 milijard 540 se porabi točno tistih 7 milijard 168 milijonov? Lahko, za tistih 145 milijonov, ki so bili omenjeni v zvezi z letno dajatvijo za motorna vozila, ki je v celoti namenski prihodek. Polovico se jo nameni za investicijsko vzdrževanje cestnega prometa, polovico za investicijsko vzdrževanje v železniškem prometu. Ti podatki so izkazani v zaključnem računu za vsako leto posebej. Dodatno si lahko ogledamo, kako se koristijo proračunska sredstva – ampak samo za državni proračun –, na spletni strani Vlade, lahko pa nekaj podatkov tudi postrežem. Govorim izključno o državnem proračunu, ne o konsolidirani bilanci vseh štirih blagajn javnega financiranja. Od 9 milijard 540 milijonov odhodkov se jih za socialne transfere porabi 12,8 %, za transfer v pokojninsko blagajno 14,2 %, za investicije in investicijske transfere 8,4 %, za stroške dela za zaposlene v javni upravi 9 %. Torej ne drži trditve, da se za zaposlene v javni upravi namenja največji delež te javnofinančne pogače. 9 % oziroma približno 900 milijonov gre za ta namen.

Ko je bilo govora o številu zaposlenih, so bile uporabljene številke, ki govorijo o zaposlenih v javnem sektorju, ne v javni upravi.

Javni sektor zajema poleg javne uprave in uniformiranih javnih uslužbencev, torej vojakov in policistov, tudi uslužbenca v sektorju zdravstvo, v sektorju šolstvo, sociala, to pa so tisti segmenti, v katerih je bilo zaradi potreb potrebno največje dodatno zaposlovanje. Če pogledate podatke za število javnih uslužbencev v javni upravi, boste videli, da se število konstantno znižuje.

Zaradi tega bi si res želela, da bi bila razprava, ampak da bi tudi uporabili celovite podatke. Drži, ko začneš povečevati davke nad določeno mejo, začnejo prihodki padati, ampak velja enako tudi v obratni smeri. Konstantno zniževanje davkov po nominalni višini ne pomeni, da bo prihodkov vedno več. V pogojih visoke gospodarske rasti ja, ne pa v kakršnih koli razmerah. Zaradi tega je treba vedno pogledati eno in drugo plat.

Samo še en element. Večkrat je bilo danes slišati, da je OECD znižal napoved gospodarske rasti za Slovenijo za letošnje leto. Naj opozorim, da je pa včeraj Statistični urad objavil dejanske podatke za prvo četrletje letošnjega leta, ki so pa višji, kot so bile napovedi. 2,5 % gospodarska rast je bila dosežena v prvem četrletju letošnjega leta. Hvala lepa.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Spet oba predlagatelja. Najprej se je k besedi javil predstavnik predlagatelja Marko Pogačnik, potem dobi besedo drugi predstavnik predlagatelja, potem pa mogoče poslanci.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsednik, hvala za dano besedo.

Jaz mislim, da je po takšnem nastopu državne sekretarke pa treba reagirati. Nisem slišal še močnejše izjave, kot je bila ta, državna sekretarka, da ste dejali, da koalicijska pogodba ni vladni dokument. Vam bom prebral naslov: Koalicijski sporazum o sodelovanju v Vladi Republike Slovenije za mandatno obdobje treh strank. Podpisniki koalicijske pogodbe so trije predsedniki strank, ki sodelujejo v Vladi. Mislim, močna, res.

Govorili ste o konstantnem zniževanju davkov, da je to tudi negativni efekt. Mi lahko poveste, kateri davek ste znižali recimo v zadnjih desetih letih? Prosim. Katere davke ste znižali? Jaz se ne spomnim. Katere obremenitve ste znižali? Povečujete trošarine, povečujete vse. Dejstvo je, da smo mi prebili tisto zgornjo mejo, ki bi bila še pozitivna na proračunski priliv. Zakaj imamo nižje trošarinske prilive v proračun že kar nekaj let? Zaostajajo, kljub temu da se trošarine povečujejo.

Dejali ste, da ima vrsta držav bistveno bolj omejene pravice iz zdravstvenega zavarovanja. Spoštovana državna sekretarka, naštejte mi te države, ali v okviru Evropske unije ali države, ki so naše sosede. Ne reči, da je Amerika ena izmed teh držav. Mi živimo v EU in plačujemo zdravstveno zavarovanje. Povprečna

plača, več kot 2 tisoč 400 evrov na leto, za čakalne vrste, za raznorazne operacije, za raznorazne specialistične preglede. Čakalne dobe so več kot dve leti, tri leta nekatere.

Spoštovana državna sekretarka, pravite, da v zaključnem računu proračuna so vse te številke, ki jih mi pričakujemo, zapisane. Povejte mi, koliko strani ima zaključni proračun. Koliko državljanek in državljanov bo gledalo to zadevo? Pravite, da so eni podatki na spletni strani Vlade, eni so na spletni strani Ministrstva za finance, ene imate v zaključnem računu proračuna. Mi želimo, da je zadeva transparentna, na enostaven način, ki je dostopna vsem državljanom in državljanke v Republiki Sloveniji, ki plačujemo davke v tej državi. Jaz sem prepričan, da se lahko to, kar mi želimo, spravi v eno tako majhno knjižico s petimi stranmi in se pošlje domov na vsako gospodinjstvo. Enkrat bi se politika morala nekaj zavedati, da če smo sposobni pošiljati volivkam in volivcem 14 dni pred volitvami v nabiralnike na dom svoj volilni program, zakaj pozabimo na koncu pa državljanke in državljanji Republike Slovenije, ki plačujejo davke, da bi jim pa še ob začetku leta ali v sredini leta poslali: Poglejte, politika je z vašimi plačanami davki delala to in to. Danes bi morali mi to temo imeti v Državnem zboru, ne pa, da koalicija glasuje proti temu, kar ima zapisano v koalicijski pogodbi, vi, državna sekretarka, pa se sklicujete na to, da koalicijska pogodba ni vladni dokument. S takimi razpravami mi v Državnem ne bomo prišli prav daleč. Dajmo si naliti čistega vina, zakaj se porabljajo ti davki.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima drugi predstavnik predlagatelja, gospod Jožef Horvat, potem pa naj se pripravi gospoda Franc Laj in dr. Laszlo Göncz.

JOŽEF HORVAT (PS NSi): Hvala lepa, gospod predsednik.

Nimam veliko časa, imam pa toliko časa, da povem, da imam težavo s tem, da sicer imamo koalicijski sporazum, ampak koalicijske pogodbe pa sploh nimamo. Za mene je pogodba tista prava teža.

Gospa državna sekretarka, jaz bi vas v nadaljevanju prosil še naslednje. Največja črna pika Slovenije med vsemi uporabljenimi kazalci – če se spet vrnem k švicarskemu inštitutu in lestvici konkurenčnosti – so mednarodne naložbe, kjer smo uvrščeni na 59. mesto med 61. Izstopamo po izjemno skromnem obsegu tujih naložb, poleg tega pa imamo še skrajno slabo učinkovitost investiranih sredstev, pa naj bodo predmet naložb proizvodne zmogljivosti, raziskave in razvoj ali storitve. Skratka, tudi zelo redke tuje naložbe v Sloveniji ne prinašajo zelenih učinkov, kot kažejo podatki švicarskega inštituta. Čeprav se država v zadnjem obdobju hvali z izboljšanjem na področju zaposlovanja, je po podatkih omenjenega inštituta na tem

področju šele na 51. mestu, kar tri mesta slabše kot lani. Vaš komentar bi lepo prosil. Hvala lepa.

PRESEDNİK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima gospod Franc Laj, pripravita naj se dr. László Göncz in mag. Bojana Muršič.

FRANC LAJ (PS NP): Spoštovani predsednik, spoštovana državna sekretarka, dragi kolegice in kolegi!

Razprava, razprava, razprava. Lepo. Ali bo kaj od tega tudi koristnega za nas, predvsem pa za državljane, je pa drugo vprašanje. Teme se vrtijo in se vrstijo, pa gremo naprej. Vsi ugotavljamo, da nekaj ni v redu. Da je delo preobremenjeno z davčnimi dajatvami in prispevki. Vse to drži. Če ne bi bilo temu tako, potem se Slovenije ne bi izogibali tuji investitorji. Tudi domači razmišljajo, ali se splača investirati v Sloveniji ali pa kje drugje, imamo tudi nenazadnje konkretne investicije, ki so se izvedle v tujini, ne v Sloveniji, s strani slovenskih državljanov. Škoda, zelo velika škoda. Zato pa se potem dogaja to, da z njimi tudi odhajajo mladi, sposobni, konkurenčni. To je to in potem se zmanjšuje ekonomija obsega, narodno gospodarstvo se krči oziroma se ne širi zdaj, ko so tako dobre razmere, da se lahko širi, ne prihaja do tega v takšni meri, kot bi sicer lahko. Jaz upam, da bomo zbrali toliko moči, da točno povemo, kaj je treba spremeniti in na kakšen način lahko spremenimo. Če dvignemo splošno olajšavo pri dohodnini, pomeni, da se bo za toliko razbremenil strošek dela, jasno. Po drugi strani bo določen izpad v državnem proračunu, to nam je tudi jasno. Zato bo najverjetneje treba – če bo prišlo do tega, kar bi bilo tudi smiselno, da se v določeni meri razbremeni delo – potem izvesti tudi ustrezne spremembe v javnem sektorju.

Kolega pred menoj je povedal, da je 250 različnih agencij. To to je to, kar je treba preveriti pri samem proračunskem načrtovanju, ki naj bo programsko in projektno, s točno določenimi cilji, merljivimi kazalniki in, kar je zelo pomembno, da je v celotnem tem sistemu tudi učinkovit nadzor nad porabo javnih sredstev. Potem se bo takoj pokazalo, kje so tisti segmenti in na katerih področjih prihaja do neupravičene porabe javnofinančnih sredstev. Po mojem ni treba razvijati neke velike znanosti, ampak je treba konkretno narediti to, kar vidimo mi in večina državljanov, da je treba narediti, da povečamo nenazadnje našo konkurenčnost. To je naša bodočnost. Če ne bomo konkurenčni, bodo šli vsi mimo nas in se bomo počasi izgubili, ne v povprečju, ampak bomo pristali na repu. To si najverjetneje ne želi noben naš državljan, tega si jaz ne želim.

Seveda so državljani upravičeni, da dobijo korektno informacijo na njim razumljiv način, v razumljivem jeziku, da bodo vedeli, kje se je porabljal tisti denar, ki so ga plačali. To je najmanj, kar smatram, da bi država morala narediti. Ampak to je še daleč od tistega, da bi

lahko bili zadovoljni. Zadovoljni so lahko takrat, ko bodo pri vsakdanjem življenju začutili, da so ta sredstva, ki so jih plačali, tudi primerno porabljena in da se njihov standard, četudi se ne izboljšuje, vsaj ne poslabšuje.

Glede na zadnje informacije, ki kažejo, kje so še vedno zelo veliki problemi pri porabi javnofinančnih sredstev, je sigurno zdravstvo tisto, ki še vedno kaže določene negativne trende na račun zdravstvene oskrbe, ker se povečujejo čakalne dobe. Najverjetneje ni manevrskega prostora, da bi dvigovali prispevno stopnjo, ker bi še poslabšali konkurenčnost, po drugi strani pa vprašanje, če bi s tem, ko povečujemo dodatna sredstva, povečali učinkovitost. Najverjetneje vedno ni vse v denarju, treba je tudi pogledati kaj se da narediti z organizacijskimi pristopi, z racionalizacijami. Vedno so rezerve, v to sem prepričan. Tudi v vsakem podjetju se najdejo rezerve, vendar je te rezerve treba iskati takrat, ko so najboljši časi. Še kako velja tista teorija, da se takrat da kaj prihraniti, ko je denar. Ko ga ni, se pač ne da nič več narediti.

Po mojem ni treba preveč dramaturgizirati pri vsej tej zadevi, treba se je lotiti naloge tako, kot je treba. Mislim, da v tej državi obstaja znanje, obstajajo ljudje, ki imajo interes za to, da bodo kaj naredili, zdaj pa je vprašanje, če bodo vključeni in bodo dobili priložnost. To je pa zdaj drugo vprašanje. Jaz pričakujem, da se bo tudi glede Zakona o trošarinah zadeva do neke mere še korigirala in bo tudi doprinesla k temu, da se bo stanje na tem področju izboljšalo. Vendar pa bo, kot vidim iz do zdaj dosegljivih gradiv, še vedno ostal odprt problem, ker bodo naša dizelska goriva še vedno predraga v primerjavi z direktno konkurenco, in to v veliki meri tudi zaradi trošarine. Če se bo ta zgodba nadaljevala, potem se bo glede na to, da smo zelo močna tranzitna država za cestni blagovni promet, zgodilo, da bodo kamioni pač točili gorivo in kupovali zunaj Slovenije, pri nas pa bodo naredili samo kvečjemu škodo z uničevanjem cest, s prometnimi nesrečami, z vsem onesnaževanjem, ki sledi z njihove strani. In tako dalje. Škoda, da ne bi zdaj, ko je čas, izkoristili tudi to priložnost. Delali smo ene analize. Res je, da je v tistem trenutku oziroma v kratkem obdobju, ko se izvede ta sprememba, torej zmanjša trošarina, en izpad, vendar se dolgoročno poveča prodaja in se večkratno lahko pridobi ta razlika, s tem da ima multiplikativni učinek tudi na ostale dejavnosti, na trgovsko dejavnost in tako dalje. Toliko, kar se tiče okoli tega.

Tudi ta problem, ki se pojavlja dnevno z našimi migranti, predvsem iz severovzhodne Slovenije, bo vedno bolj intenziven zaradi tega, ker dejansko prihaja do ene bistvene razlike med obdavčitvijo našega delavca in dela in Avstrijskega. Zanimivo. Kljub temu, da je tam življenjski standard neprimerno večji, pa še tu morajo dodatno plačati davek. Najverjetneje bo treba tu poseči v dohodninsko lestvico, ker tu

smatram, da druge rešitve ni. Najlepša hvala za vašo pozornost.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima dr. László Göncz, pripravi naj se mag. Bojana Muršič.
Izvolite, dr. Göncz.

DR. LÁSZLÓ GÖNCZ (PS IMNS): Hvala lepa za besedo. Lep pozdrav vsem prisotnim!

Poskušal bom upoštevati to, kar je predgovornik, gospod kolega Laj, povedal pred mano, da veliko govorjenja verjetno ne bo pomagalo, ampak je treba pristopiti nekoliko bolj učinkovito k konkretnim rešitvam.

Ampak naj le začnem s tem, da nas je nekoliko res presenetila ta informacija, ko smo prebrali v gradivu, da je ta razlika med tako imenovanim vračanim delom od davkov in prihodkov v dobrobit prebivalstva izražena kar v procentih v primerjavi z nekaterimi primerljivimi državami oziroma z državami, ki jih imamo za vzor. Če je v tem tudi neka "sistemska napaka" torej tudi če so to absolutni podatki, ki morda realno v celoti tudi ne držijo, je kljub temu to odstopanje tako veliko, da moramo biti na to pozorni in se moramo spraševati, zakaj prihaja do tega.

Danes je bilo že marsikaj povedanega in se ne bi rad ponavljal. Med drugimi je bilo tudi poudarjeno, da so javnofinančne težave žal kontinuirane sistemske težave pri nas. Nekaj podobnega je v uvodnem izjavljanju izjavila tudi gospa državna sekretarka. Jaz se tega zavedam in tudi sprejemem to stališče, ampak kljub temu le moramo opozoriti na to, da pri najbolj perečih zadevah, kot je vprašanje bančne luknje in pa reševanje te problematike, prej omenjeno vprašanje na področju zdravstva in še bi lahko našteval torej, pravzaprav ni preboja. Jaz sem vesel tega, kar je zdaj na koncu povedala gospa državna sekretarka, da so uradni podatki Statističnega urada ugodnejši kot napoved OECD, da je 2,5 % gospodarska rast, to je zelo lepo in prav, ampak jaz menim, da dokler se ne bomo teh naših velikih sistemskih težav, kot sta zdravstvo in bančna luknja, lotili drugače, do takrat ne bo niti primernih rešitev, niti zaupanja v to, kar počnemo.

Jaz sem poskušal tudi primerjati zadnje določbe predlaganih sprememb Zakona o trošarinah in iskal morebiti tudi neko vprašanje ali pa nek pozitiven odmik od tega, kar je bilo v tem današnjem gradivu navedeno. Ker nisem strokovnjak za to področje, moram povedati, da nekih konkretnih ali pozitivnih trendov nisem zasledil, ampak bi pa bil vesel, če bi bilo v zvezi s tem povedanega tudi kaj s strani Vlade, in sicer ali predlagana trošarinska politika že lahko zmanjša kakšen procent in s tega vidika tudi povzroči neko lažje preživljanje vsakdana pri prebivalstvu.

Na koncu morda zgolj to, da je davčna politika nedvomno le eno od področij, kjer lahko

vse te težave in vse te probleme rešujemo. Jaz še enkrat poudarjam, da niti trošarinska niti davčna politika kot taki ne bosta učinkoviti, dokler ne bomo popravili, kot sem že dvakrat omenil, največjih sistemskih težav, bančnih problemov in pa vseh tistih povzročenih nedoslednosti, ki jih je to prineslo za sabo, zdravstvenih anomalij in nekaterih drugih sistemskih težav. Četudi današnje naše druženje ne bo prineslo česa drugega, moramo vsaj v tolikšni meri opozoriti, da naj Vlada na tem bdi še bolj kot do zdaj, ker pravih učinkov žal sleherni prebivalec oziroma "preprost" prebivalec države še vedno ne čuti. Predvsem čuti ravno nasprotno, da nekateri, ki so dobesedno zlorabili sisteme v preteklosti, takšne in drugačne sisteme, še vedno dokaj lagodno živijo, medtem ko je pa preživljanje občana, predvsem na periferiji in na podeželju, verjetno pa tudi v glavnem mestu, vse bolj oteženo.

Dela je torej na pretek in zgolj ob nekem sodelovanju in poslušanju drug drugega se lahko ta voz pomakne nekoliko naprej. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Bojana Muršič, pripravi naj se gospa Suzana Lep Šimenko.
Izvolite.

MAG. BOJANA MURŠIČ (PS SD): Hvala lepa, podpredsednik, za besedo. Spoštovana državna sekretarka, spoštovani kolegice in kolegi, prav lepo pozdravljeni!

Davkov in prispevkov nihče ne plačuje rad, a vendar so davki in prispevki del našega vsakdanja. Tako kot so obdavčeni izdelki, ki jih kupujemo vsakodnevno v trgovini, so s prispevki obdavčeni oziroma s tudi dohodki in premoženje. Ne gre spregledati, da so obdavčene tudi storitve, ki jih opravljajo pravne osebe. Poznamo torej veliko davkov, ki se nanašajo tako na posameznike kot tudi na podjetja. Zdaj se postavlja vprašanje, ali državljanke in državljani za plačane prispevke in davke dobijo dovolj. To je današnje vprašanje. Verjamem, da bo današnja razprava konstruktivna, odprla in razjasnila marsikatero vprašanje.

Delovanje. Z javnimi financami država zagotavlja delovanje in distribucijo pomembnih javnih dobrin, ki državljanke in državljani omogočajo boljše življenje. Te dobrine, s katerimi se srečujemo skoraj vsakodnevno, to so zdravstvo, šolstvo, varnost, obramba, promet, kultura, komunala, morajo biti dostopne vsem pod enakimi pogoji. Če povzamemo, so javne finance ključne in zelo pomembne tako za državo kot tudi za lokalne skupnosti, saj se odločajo o družbenem, socialnem, kulturnem in gospodarskem življenju ter razvoju vsakega kraja.

V družbi torej obstajajo javne dobrine. To so tiste, ki jih država brezplačno zagotavlja

vsem državljanom in državljanom pod enakimi pogoji. Seveda, brezplačno s temi prispevki in davki. Z javnim sektorjem, ki nam zagotavlja te javne dobrine, se soočimo še pred našim rojstvom, in sicer v obliki zdravstvenih storitev. Res je, da je v zdravstvu dandanes velik problem, imamo dolge čakalne dobe, ki jih želimo skrajšati. Pa ne gre zato, da bi bilo sredstev oziroma denarja namenjenega za te zdravstvene storitve premalo. Verjamem, da gre za nekaj drugega. Gre za to, da se sredstva, ta denar ne razporeja pravilno. Zato je tu ključno, da čim prej storimo in pripravimo zdravstveno reformo, ki jo čakamo že kar nekaj časa.

Z javnimi dobrinami se soočamo potem skozi vse svoje življenje. Tudi osnovnošolsko in srednješolsko izobraževanje, ki je za starše brezplačno, vendar je treba pogledati, od kod prihajajo ti viri, da je lahko to šolanje brezplačno. Se pravi, vsaka šola potrebuje osnovna sredstva. Na osnovnošolskem izobraževanju ta osnovna sredstva šole in zgradbe zagotavlja lokalna skupnost skozi proračun oziroma povprečnino, na državni ravni se pa zagotavlja sredstva za delovno silo, učitelje, vodstvo in druge zaposlene iz državnega proračuna. Seveda država financira tudi investicije v osnovno šolstvo, kar je zelo pomembno za razvoj družbe in gospodarstva. Vsekakor torej potrebujemo davke in prispevke, da lahko zagotavljamo tako velik obseg javnih storitev. Za javne storitve torej velja, da so državljanke in državljanji vključeni v potrošnjo teh dobrin, ker je njihova oskrba s temi dobrinami družbeno zaželeno. Nekateri učinki so pozitivni, nekateri pa žal negativni. Šolstvo je družbeno zelo pomembna dobrina, ki prinaša posamezniku korist, vsekakor pa tudi celotni državi. Res smo danes v razpravah že slišali, da kar precej naših mladih izobražencev odhaja v tujino. Žal tako pač je, gredo za boljši jutri. Storitve država spodbuja in jih je treba tudi financirati.

Imamo pa tudi negativne učinke, kar smo danes kar nekajkrat slišali, to so trošarine. Trošarine plačujemo na alkohol, alkoholne pijače, energente, tobak, dizel. Te so trošarine različne in verjamem, da bo nova trošarinska zakonodaja izboljšala ta položaj.

Dovolite pa mi, da podam en citat predlagatelja, ki ga je navedel v svojem gradivu na strani 9, kar me je najbolj zbadlo. "Res je konec leta 2008 nastopila svetovna gospodarska in finančna kriza, vendar je na naraščanje brezposelnosti imelo največji vpliv povišanje stroškov dela, predvsem zvišanje minimalne plače in praktično ukinitvev revalorizacije dohodninskih olajšav." Ali je res vzrok za povečanje brezposelnosti v večji minimalni plači? Vsem bi koristilo zavedanje, da so plače ključna komponenta gospodarstva, ki omogoča potrošnjo in višjo gospodarsko rast. Želim si, da bi vsi zaposleni imeli plačo, ki bi jim zagotavljala socialno varnost, dostojno življenje, prav tako pa tudi pokojnino, ki jim bo omogočala dostojno življenje. Zato je določena višina

minimalne plače minimalni standard, ki jo mora delavec sprejeti za opravljeno delo, zame povsem na mestu. Sama bi si sicer želela, da bi bila ta minimalna plača v višini 790 evrov bruto višja, saj plača predstavlja zelo pomemben vir dohodkov, hkrati pa je podlaga tudi za financiranje in delovanje sistemov socialne varnosti. Če pogledamo plače tudi z ekonomskega vidika, se pa kažejo tudi vplivi višine plače na celotno gospodarstvo in gospodarski razvoj države.

Predlagatelj tudi navaja, da so naše plače preveč obremenjene in da je treba znižati obremenitve bruto plač s prispevki za socialno varstvo. Temu sicer ne gre oporekati. Ob tem pa se mi poraja vprašanje, koliko več sredstev bo prejel zaposleni. Nekajkrat se je že pokazalo, da ko smo zmanjšali prispevke, delavec ni dobil nič več. Podpirali smo kapital. Razbremenitev bruto plač je potrebna, s tem se vsekakor strinjam, vendar mora biti ta v prid delavcem, saj se s tem ohranjajo tudi pokojninske osnove. Razbremenitev plač bi torej morala biti na strani prispevkov iz plač, da bi delavec dobil višjo plačo.

sekokor pa menim, da je že čas, kot je bilo danes že nekajkrat omenjeno, da od besed preidemo k dejanjem.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Suzana Lep Šimenko. Pripravi naj se gospa Vojka Šergan.

Izvolite, gospa Šimenko.

SUZANA LEP ŠIMENKO (PS SDS): Hvala za besedo, predsedujoči. Spoštovane poslanke, spoštovani poslanci, spoštovana državna sekretarka, lepo pozdravljeni!

Verjamem, da ni državljana v Republiki Sloveniji, ki ne bi menil, da so davčne obremenitve v Sloveniji visoke ali kar previsoke. Prav tako verjamem, da ni državljana v Republiki Sloveniji, ki se ne bi spraševal, kaj za te vplačane davke in prispevke dejansko potem tudi dobi nazaj in zakaj se dejansko ta denar potroši. Še posebej so se državljanke in državljanji večkrat o tem spraševali, ko se je vedelo, da se je z njihovim davkoplačevalskim denarjem krpalo tako imenovano bančno luknjo v enormnih zneskih.

Na eni strani govorimo o prihodkih, ki jih v proračun dobimo, na drugi strani pa ne smemo zanemariti dejstva, da bi bistveno pripomogli, če bi naredili največ zato, da bi zmanjšalo število brezposelnih, ker bi s tem na eni strani zmanjšali izdatke, na drugi strani pa bi to pomenilo višje prihodke, zato bi bilo to obojestransko koristno za javne finance, kar verjamem, da se tukaj vsi tega zelo dobro zavedamo. Je pa vprašanje, kaj smo sposobni za to narediti oziroma kakšne ukrepe pelje obstoječa vladajoča koalicija.

Večkrat je bila danes že izpostavljena obdavčitev plač. Tega se vsak najbolj zaveda,

vsak pač vidi dejansko tisto, kar dobi na račun. Marsikdaj zaposleni niti ne poznajo tega drugega bruto zneska oziroma koliko mora potem delodajalec dati, da dobi posameznik recimo tisoč evrov neto na svoj račun. Ti zneski so seveda enormni. Če pogledamo podatke OECD, je povprečna obdavčitev dela v Sloveniji 42,5 %, medtem ko je povprečje v državah OECD 36 %. Že večkrat je bilo izpostavljeno, tudi s strani ministra za finance, da je največji problem v obdavčitvi prispevkov za socialno varnost. Bili so že številni predlogi, tudi v Državnem zboru, vendar do danes v tej smeri ni bilo narejenega ničesar. Na eni strani posameznik dobi neto plačo, pri čemer vemo, da dobi tisoč neto plače na svoj račun, za kar je treba več kot 800 evrov plačati še davkov in prispevkov. Od tistih tisoč evrov, ki jih posameznik dobi, gre potem v trgovino in pri vsakem izdelku, ki ga kupi, plača DDV. V Sloveniji je pač tako, ker javni transport ne poteka najbolje, da mora imeti vsaka hiša vsaj en avto. Spet, gre natočit gorivo, plačuje davke. Kjerkoli, pri vsakem koraku, od tistih tisoč evrov državljani plačuje ogromne zneske za davke in prispevke. Ali pa dobi položnico za elektriko. Saj je že prava umetnost znati se iz tiste položnice. Ko pogledaš, koliko plačaš električne energije in koliko plačaš ostalo, recimo omrežnino, trošarino, DDV in podobno, vidimo, da je dejansko porabljene energije za približno tretjino tiste cene, ki jo na koncu plačamo. Podobno je z gorivom. Največji problem so trošarine, danes že večkrat izpostavljene, pa tudi ostale dajatve, ki jih plačujemo. Ampak za dejansko vrednost goriva plačamo tretjino cene, približno. Seveda pa to ni edina dajatev. Vsako leto plačujemo registracijo, plačujemo cestnino, smo že slišali, polovica gre za avtomobile, polovica za železnice. Še dobro, da tu ne plačujemo še kakšnega dodatka za falcona ali kaj podobnega. Po drugi strani se pa vozimo po cestah in vidimo, kakšne so te ceste. Če se vozimo po avtocestah, moramo tako ali tako plačati še vinjeto. To so vse na nek način davki in prispevki, ki jih plačujejo državljani Republike Slovenije.

Če pogledamo zdravstveno blagajno, v zdravstveno blagajno plačujemo od svoje plače in še za tako imenovano prostovoljno zdravstveno zavarovanje, ki je bolj ali manj obvezno zdravstveno zavarovanje. Vsak ga plačuje. To letno znese kar zajeten znesek denarja. Na koncu potrebuješ neko storitev, čakalne dobe, vemo, kakšne so, in številni posamezniki, če le imajo možnost, si zato raje poiščejo pomoč in ponovno sami plačajo za neko storitev, da pridejo prej na vrsto, ker enostavno včasih toliko časa ne morejo čakati. Normalno je, da se državljanke in državljani sprašujejo, kaj za ta denar, ki ga dajejo državi, dobijo. To ni zanemarljivo. Nenazadnje potrebuješ kakšen dokument na upravni enoti, greš ponovno tja in plačaš neko takso, da to dobiš. Na eni strani že imamo servis, ki bi naj bil

namenjen državljanom, pa ne moremo tja priti kar tako in za to tudi nekaj nazaj dobiti, ne glede na to, da že vseskozi davke in prispevke za to plačujemo, ampak moramo ponovno za to nekaj sami plačati.

Mene dostikrat žalosti, da se ne zavedamo dejstva, da je država toliko močna, kolikor je močno njeno gospodarstvo. Seveda se radi hvalimo, da imamo gospodarsko rast, veseli smo za naše izvoznike – še dobro, da so nekatera podjetja tako dobra, kot so – ampak da bi pa rekli, da je pa zdaj treba resnično nekaj narediti za to, da se bodo podjetniki razbremenili tako davčno kot administrativno, tega pa žal bolj ali manj ni slišati. Tudi gospodarstveniki opozarjajo, da so stroški dela enostavno previsoki. In nenazadnje tudi investitorji, tudi to je ena izmed zelo pomembnih postavk, zakaj investitorji ne prihajajo k nam.

Resnično upam, da bomo v prihodnosti naredili tudi kaj na tem, ker z davčnimi blagajnami sive ekonomije nismo rešili. Obremenili smo tiste male podjetnike in še velik del civilne družbe. S tem, da smo DDV zabetonirali na 22 %, tudi nismo naredili ničesar, razen tega, da v proračun vsako leto steče kar nekaj več denarja in je zagotovljeno, da ga bo najmanj toliko steklo. Seveda je najlažje dvigniti davek na dodano vrednost, ki je zelo velik kos pogače pri celotnih davkih, isto kot trošarine. To so zelo enostavni ukrepi za narediti, imajo pa zelo krute posledice za vse, ki živijo v tej državi. Seveda je potem boleče, ko se omenja ali nakazuje še neka možnost za nepremičninski davek, ko se omenja nek bencinski cent. Potem se pa vsak sprašuje, zakaj pa zdaj zraven še to. Vse to seveda ni zanemarljivo.

Vidimo, da sistem deluje bolj ali manj na način, da tiste, ki so pridni, ki želijo delati, najbolj kaznuje, vsaj pod neko pretežno solidarnosti in pravičnosti. Vse lepo in prav, ampak ko na drugi strani potem slišimo, da je Ljubljana dobila 300 milijonov evrov za 34 projektov, vse nas, ki nismo iz Ljubljane, to boli. Če gre za evropska sredstva, prav tako. Zakaj? Zato, ker smo država prejemnica predvsem zaradi nerazvitega vzhodnega dela Slovenije, velik del pa gre zahodnemu delu oziroma, še huje, centru. Pa že tako vemo, kako smo dejansko centralizirani.

Najmanj, kar bi lahko naredili, je dejansko to, da bi dali na nek način karte na mizo, z enostavnimi besedami povedali, koliko denarja se je dobilo in za kaj se je ta denar potrošil, kaj se je za državljanke in državljane Republike Slovenije naredilo. To je bil dejansko tudi naš predlog. Zelo enostavno. Nihče ne bo bral recimo celega kupa proračunov, zaključnih računov. Enostavno je to za ljudi nesprejemljivo. En res dober pregled, koliko smo dobili iz česa, za kaj smo toliko potrošili. Nenazadnje bi to lahko poslali tudi vsakemu posamezniku. Za dohodnino in za račune pošiljate, pa dodajte še, koliko je imel posameznik nekih ugodnosti s

strani države v posameznem letu in koliko je dejansko dodal v to našo skupno blagajno.

Namen je dober in resnično težko razumem, da koalicijski poslanci tega ne podprete. Prav je, da obstaja tudi na tem mestu neka transparentnost. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospoda Vojka Šergan, pripravi naj se gospa Marinka Levičar. Izvolite.

VOJKA ŠERGAN (PS SMC): Hvala za besedo. Spoštovana gospa sekretarka s sodelavko, kolegice in kolegi!

Slovenija se po izdatkih v javni sektor uvršča v povprečje evropskih držav. "Ni bistveno samo to, koliko se za javni sektor nameni, pač pa tudi to, kako uspešno in učinkovito javni sektor ta sredstva porablja in kakšen obseg ter kvaliteto javnih dobrin oziroma storitev nudi svojim državljanom." To ste zapisali v predlogu. Odgovor na ta vaš predlog o razpravi, na kakšen način se porabljajo davki, bi bil, da je prvi korak, ki ga je naredilo Ministrstvo za javno upravo, Funkcijska analiza subjektov javnega sektorja, ki ima podlago v Strategiji razvoja javne uprave 2015–2020. Namen je stalno izboljševanje v javnem sektorju, v smeri večje učinkovitosti in bolj kakovostnih javnih storitev. Cilj je oblikovanje instrumentov primerljivosti subjektov oziroma kazalnikov, ki bodo omogočili vpogled v razlike v učinkovitosti posameznih subjektov na posameznih aktivnostih ter ponudili orodje za iskanje ukrepov za izboljšave. To se pravi, da je ta korak izboljšav v javnem sektorju narejen, naslednji koraki pa seveda sledijo k temu izboljšanju.

Potem ste navedli, da je dejstvo, da država ne ustvarja okolja, v katerem bi posamezniki lahko uspeli. Jaz mislim, da to ne more držati, kajti mnogo ljudi je pri nas zelo uspešnih. Poglejte oddajo Prava ideja, kako uspešni so podjetniki, mala in srednja podjetja, imamo odlične športnike, imamo znanstvenike, zato se jaz s tem ne bi mogla strinjati. Potem navajate, da državljanji niso pripravljene plačati davkov in da je davčna kultura v Sloveniji zelo slaba. Ampak, dragi kolegi, davčno kulturo v Sloveniji bi morali graditi pravzaprav vsi skupaj, vsi državljani, še posebej pa politiki, ki bi se morali na tej točki strinjati, da je treba to davčno kulturo nekako dvigniti. Mislim, da je tudi očitek, da koalicija izvaja agresivni davčni nadzor, pred katerim niso varni niti otroci v šolah – primer šolskih bazarjev in davčnih blagajn – pretiravanje. Prvič je Vlada pravzaprav tudi v Državnem zboru razložila in pokazala razumevanja za tovrstno občasno prodajo, kot so šolski bazarji v šolah in kar izvajajo tudi manjša neprofitna društva, in je pripravila pravilnik, ki bo na tak način tovrstno prodajo izvzel. Potem bi lahko kot poslanci razmišljali tudi v drugo smer, da pravzaprav na nek način

obrnemo zadevo glede davčne kulture v to smer, da bi bilo namesto všečnega, negativnega opozarjanja na to tematiko naše skupno sporočilo poslancev tudi, da je takšna zakonodaja lahko tudi vzgojna, ker nekako mladim ne bi smeli prikazovati, da je država njihov nasprotnik, da se z davki državljane kaznuje, ampak bi kot politiki morali sporočiti, da pravzaprav davki pomenijo kvalitetnejše šolstvo, zdravstvo, dobre ceste, socialo. Pravzaprav sem danes, ko sem se peljala v službo, poslušala tudi profesorico dr. Verico Trstenjak, ki je danes zjutraj na radiju sporočala poslušalcem, da kljub negativnim kritikam državljanov, da je vse slabo, to nekako ne drži, to je poudarila, da Slovenija še vedno spada med bolj razvite države na svetu, da je še vedno življenje v Sloveniji dobro, da pa smo vsi naravnani v Sloveniji v to smer, da imamo prevelika pričakovanja, preveč pričakujemo od drugih, poudarjam, od drugih, posebej od države. Ne vprašamo pa se, kaj lahko sami pri sebi, v svojem okolju naredimo, da nam bo vsem boljše. Mislim, da bi bilo takšno sporočilo zelo dobro.

V nadaljevanju govorite tudi o spremembah, uvedbi usmerjenega državnega proračuna, uporabi analize stroškov in koristi pri načrtovanju proračunov. Seveda, strinjamo se o uvedbi tako imenovanega projektnega proračuna, ki ga, mimogrede, Vlada uvaja že od leta 2006, ampak seveda se je pri tem treba zavedati, da to pomeni spremembe, spremembe pri nas v glavih, pri ljudeh, da to pomeni drug način razmišljanja. Vsi imamo te spremembe na jeziku, ko pa jih je treba izvesti, je na vseh področjih nekako potem upor. Vsak bi delal spremembe, vendar ne pri sebi. Tudi to bomo morali na nek način spremeniti.

Potem je očitek opozicije, da vse, kar predlaga opozicija, zavrnamo. Jaz mislim, da temu ni tako, da tudi dobre predloge poskušamo upoštevati in jih podpremo. Jaz bi tukaj posebej poudarila, da na področju kmetijstva večkrat iščemo tudi neke kompromise in poskušamo najti neko skupno stališče. Mislim, da ne drži to v celoti in na tak način, kot vi izpostavljate, da vse, kar predlaga opozicija, zavrnamo. Na nek način na nekaterih področjih brez sodelovanja vsekakor ne bo napredka v naši državi.

Potem bi se rada nekako tudi dotaknila obremenitve plač. Res opazamo, da so plače v Sloveniji bolj obremenjene, ampak kljub temu Vlada dela na področju prestrukturiranja davkov. Tudi sama sem bila pred kratkim v podjetju, ki je iz Avstrije in ima podjetje tudi v Sloveniji. V pogovoru je bilo zaslediti, da so bili pravzaprav z našim poslovnim okoljem zadovoljni, so pa mogoče res opozarjali na nekatere administrativne ovire, za katere so izpostavljali, da se odpravijo, predvsem pri pridobivanju prostorskega dovoljenja, da bodo lahko širili dejavnost. To se tudi vsi strinjamo, da je na tem področju, pri pridobivanju gradbenega dovoljenja, treba sprejeti nekatere ukrepe in

odpraviti administrativne ovire. Prav tako pa je njihovo stališče, da so najbolj obremenjene plače tistih zaposlenih, ki imajo višjo dodano vrednost, in bodo zelo dobro sprejeli predlog Vlade o prestrukturiranju davkov, kajti potem bi zaposleni z višjo dodano vrednostjo lahko prejeli višjo neto plačo in seveda tudi božičnico kot takšno, ki se jim zdi primerna stimulacija za zaposlene ob koncu leta.

Kar pa se tiče tega, da bi ljudje dobivali poročilo konec leta, kam so šli davki, bi pa rekla, da so na nekatere stvari danes ljudje pravzaprav že kar opozorjeni. Saj gredo recimo v lekarno in dobijo tam zdravila na recept, kjer se izpiše, koliko bi morali plačati sami, če bi morali v celoti plačati zdravilo. Pa še kar nekaj takšnih obračunov se prejema domov. Tudi na računih, kot so za elektriko, kot ste prej omenjali, so ti davki vzpostavljeni in se na nek način ve, na kakšen način in kam gredo.

Kar se tiče investicij in tega, kar dela država tudi na projektih, pa je prav tako že to neko projektno vodenje in se bomo Vlada in tudi koalicijski poslanci zavzemali, da bomo še naprej šli v to smer in dosegali te cilje. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Marinka Levičar, pripravi naj se mag. Branko Grims.

Izvolite, gospa Levičar.

MARINKA LEVIČAR (PS DeSUS): Hvala za besedo, predsedujoči. Lep pozdrav državnih sekretarki in vam, kolegice in kolegi, ki poslušate tole razpravo!

Jaz bi začela v bistvu tam, kjer je končala kolegica Suzana Lep Šimenko, ko je rekla, da se vsi državljani sprašujejo, kam gredo njihovi davki in prispevki, za kaj so porabljeni. Jaz bi rekla, da se tega ne sprašujejo samo slovenski državljani, ampak to zanima ljudi povsod po svetu. Poslanci in poslanke seveda vemo, kam gredo ti naši prispevki in davki. To nam je jasno iz vseh poročil, ki jih dobivamo v Državni zbor. Morda res malo premalo vedo bolj nepoučeni državljani in državljanke. To, da bi morali vsem pošiljati na koncu leta obračun, kaj dobijo od teh davkov in prispevkov, se mi zdi pa res nemogoč predlog, kajti vsak dobi nekaj drugega. Največ od te države dobijo seveda socialno ogroženi, kar je prav, ker dobijo razne socialne dajatve in nenazadnje tudi dele pokojnin, malo višje pokojnine, dodatke k pokojninam in tako naprej. Prav je, da imamo mi, ki imamo višje dohodke, poslanci in seveda vse druge kategorije ljudi z višjih dohodkov, manj od teh davkov in prispevkov, čeprav plačujemo več. Mi smo vendar socialna država in tako mora tudi ostati.

Jaz bolj podrobno poznam področje pokojninskega zavarovanja in tudi v tem je posebej izpostavljeno pokojninsko zavarovanje. Povedano je, da gre od vseh sredstev, ki jih dobi pokojninsko zavarovanje – tistih dohodkov ZPIZ,

ki se zberejo s prispevki, in tudi tistih, ki se zberejo iz proračuna – dobrih 99 odstotkov za financiranje zakonskih pravic, to je pokojnin in vseh drugih dajatev, ki jih mora plačevati ZPIZ. Samo 0,9 % ali nekaj takega gre za funkcioniranje te ustanove, torej za vse plače in sploh za funkcioniranje, vse administrativni stroški. To je en lep primer dobrega gospodarjenja s temi sredstvi.

Vendar bi se jaz ob tem vseeno ustavila, glede na to, da se s prispevki v pokojninsko blagajno nateče samo dobrih 70 % sredstev, vse ostalo, to je skoraj 30 %, kar se rahlo razlikuje po letih, pa mora iti iz državnega proračuna. Ta znesek je res visok in prav zaradi tega zneska je država vedno pod udari evropskih institucij, da so stroški preveč visoki za financiranje pokojnin. Vendar v Desusu nikakor ne moremo pristajati na to, da bi se zaradi tega znižale pravice iz pokojninskega zavarovanja, celo tiste pravice, ki so zakonsko določene, to je na primer usklajevanje pokojnin. Zato bomo mi še naprej vztrajali, da usklajevanje pokojnin mora biti redno, glede na to, da naša država izpolnjuje tudi pogoje presežka in rasti družbenega bruto proizvoda, poleg tega pa tudi zato, da se zagotovijo dostojne pokojnine. Nikakor ne moremo biti zadovoljni s tem, da se človek po 40 letih dela upokoji in dobi tam okrog 500, 600 evrov pokojnine. To je nedostojno od države, ki se imenuje socialna država. Kako naj s tem preživi, še posebej, ko gre za enočlansko družino ali za najbolj ogrožene vdove, ko ostanejo same z eno majhno pokojnino? Zato mislim, da je treba vztrajati na tem, predvsem na tem, da zberemo več prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Poslanska skupina Desus je imela skupaj s Poslansko skupino SMC en sestanek, na katerem smo želeli pojasniti, kaj je država naredila na tem področju, da bi bila izterjava prispevkov boljša. Nekaj so nam povedali in nam tudi obljubili, da bodo več naredili tudi na področju spremenjene zakonodaje, da bi na ta način dosegli večje prihodke iz naslova prispevkov.

Mislim, da je tukaj veliko kriva insolventna zakonodaja, tisti, ki se izogibajo plačilom prispevkov in gredo potem v stečaj, država mora pa kriti vse tiste stroške za prispevke zaposlenih, poleg tega potem tudi za brezposelne, ki gredo za Zavod za zaposlovanje zaradi dostikrat nevestnega dela teh, ki povzročijo stečaje.

Skratka, mi se bomo zavzemali tudi za izboljšanje zakonodaje in sploh za boljšo izterjavo prispevkov, da bi bilo na ta način državi omogočeno, da bi iz proračuna dajala manj denarja za pokojninsko blagajno.

Pa še to majhen komentar na to, kar je rekel gospod Horvat na začetku. Nemotiviranost državljanov za plačevanje davkov. Jaz mislim, da državljani so motivirani za plačevanje davkov, tisti majhni državljani, saj sploh ne morejo nič o tem razmišljati. Davke plačujejo, ker se jim jih odtrga. Nemotivirani za plačevanje so tisti, ki

špekulirajo. Ti špekulanti, ki potem povzročajo stečaje in ki denar nosijo v davčne oaze, namesto da bi plačevali za pokojninsko zavarovanje in da bi davke plačevali tej državi. Hvala.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Branko Grims, pripravita naj se gospod Uroš Prikl, ki ima nekaj sekund, in gospod Janko Veber.

MAG. BRANKO GRIMS (PS SDS): Vsem prav lep pozdrav.

Moram reči, da sem sedajle zelo hvaležen gospe iz Desusa, ki je govorila tik pred menoj, ker je tako lepo povzela bistvo vsega, o čemer danes razpravlja koalicija. Več davkov, več je treba zbrati, bolj učinkovito moramo zbirati in tako naprej. Samo še skandirati bi morali "Živel socializem" in bi imeli kompletno ponudbo in realno stanje, kakršno je.

Današnja tema je, koliko država pobere in kaj za to ljudje dejansko dobijo. Če gremo najprej na prvi del. Zakaj, mislite, se je zgodilo, da je bila pred II. svetovno vojno – kar preverite, če ne verjamete –, Gorenjska trikrat bolj razvita kot sosednja Avstrija, danes pa je Avstrija vsaj še enkrat bolj razvita od Slovenije, Gorenjska je pa še v slovenskem merilu komaj na sredini ali pa še to ne. Vmes je bil socializem in rdeča zvezda. Pa se je molzlo, molzlo, molzlo, treba je bilo vzpostavljati čim več kontrole, čim več je bilo treba pobrati, pobrati, pobrati. Enkrat je šlo v Beograd, kasneje v Ljubljano, zdaj smo pa na koncu vsi v evropskem merilu pravzaprav skoraj reveži. To je problem, gospe in gospodje. Samo tega s to mentaliteto sploh niste sposobni razumeti. To je prej gospa lepo rekla, vsak bi spreminjal, samo sebe ne bi. Najprej bi koalicija morala spremeniti sebe in ta način razmišljanja. Zakaj se je to v resnici zgodilo? Krasna primerjava je, kako eni in drugi ravnajo pri pobiranju davkov. Avstrija, ko gre za manjše obrtnike, majhne podjetnike ali novoustanovljena podjetja, temelji na pavšalih in na davčnih oprostitvah za prvih nekaj let. Pri nas se pa vsakega vžge z davčno blagajno, najprej plačaj, potem te bomo pa kontrolirali, kontrolirali. Tista kontrola več stane, kot pa v resnici država na ta način dobi, pa naj Vlada to pakira, kakor hoče, ampak to je dejstvo. Ker kaj je edini cilj take države s to mentaliteto? Da je čim močnejša javna uprava, da je čim več birokracije. Birokracija sama sebe regenerira in pospešuje, pozablja pa, da je nekje treba denar vzeti. Zato zamira podjetništvo, zato ekonomija ne dosega rezultatov, kot bi jih lahko. Rezultat je seveda katastrofalen. V Avstriji temelji ves sistem na zaupanju človeka, na tem, da se država tudi nečemu odpove, ampak zato nekaj v podjetništvu preživi, zato se začne z nekimi novimi posli in morda zaživi kasneje. Šele ko to zaživi, država pride in reče: Pobrati moramo to pa to, kar moramo imeti za te in te stvari. Pri

nas se pa vsakega od majhnega prišraufa, da slučajno ne bi uspel.

Potem smo pa na neslavnem prvem, beri zadnjem, mestu najslabših držav na svetu, kjer smo ob vsem flancanju o socialni, enakosti socializmu po meri tistega malega človeka – mimogrede, še danes traja –, država, v kateri ima otrok, ki se rodi v revni družini, najmanj možnosti, da bi s svojim delom oziroma s svojimi sposobnostmi uspel v svoji lastni državi. Najmanj možnosti na svetu ima otrok, ki se rodi v revni družini v Sloveniji, da bo v Sloveniji obogatel s svojim delom, s svojimi sposobnostmi in s svojimi primerjalnimi prednostmi. Saj to je katastrofa! O tem bi se morali pogovarjati, o tem pravzaprav danes tudi govorimo, vendar se vi tega ne zavedate. Ves sistem je postavljen tako, da regenerira, da tisti, ki imajo, ki so bili nekoč avantgarda ali pa so si nagrabili, ostanejo na vrhu, vsi ostali pa nimajo možnosti, da bi jih kdaj ogrozili. Kaj je potem rezultat? To, da mladi odhajajo v tujino. V tujino odhajajo najspodobnejši in tisti, ki tu nikakor ne uspejo s svojo podjetniško idejo, ki ne uspejo prodreti s svojimi sposobnostmi, ki po pravilu v tujini zelo dobro uspejo. To seveda pomeni, da ni s temi ljudmi, mladimi Slovenkami in Slovenci, nič narobe, ampak da je nekaj strahovito narobe s sistemom, kot je postavljen v Sloveniji. Ker so davčni primež, vsa birokracija, vse birokratske ovire in vsi predpisi postavljeni tako, da zatrejo mladega človeka v njegovi podjetniški iniciativi, kar se kaže od tega, da nekje nek otrok neke gobice nabira in prodaja, do ne vem česa. Pri nas je vsak potencialen kriminallec. Dokler se bo tako ravnalo, se ne bo prišlo nikamor.

Dejansko se pa ne ravna tako zaradi naivnosti, ampak zato, ker se regenerira nek sistem, ki je nekompetitiven, ki skrbi samo za to, da tisti, ki so na vrhu, ostanejo na vrhu, tisti, ki so pa nižje dol, pa nikoli ne morejo zares uspeti v življenju. Mimogrede, vsi sistemi s sodstvom vred so tako postavljeni, o tem lahko kasneje. Kar poglejte si recimo višino sodnih taks, ki ste jih postavili, pa se vprašajte, ali je navadnemu človeku, nekemu majhnemu podjetniku, ki je ravno začel, res dosegljiva pravica v tem pravosodju. Ni! Vam lahko jaz povem, da nima možnosti, sistem ga bo zmlel in tu nikoli ne bo uspel. Bo šel pa čez mejo in v Avstriji odprl nek lokal, iznenada mu bo odlično teklo. Ali ni čudno? To je tisto, kar je problem, ko se pobira davke. Treba bo popolnoma spremeniti princip, treba bo pomagati podjetništvu, treba bo zaupati v človeka, treba bo iti na pavšale, na oprostitve, na to, da nekaj zaživi in preživi. Da se tisto, kar preživi, okrepi, in to potem funkcionira. Ampak to je treba "v nullo" na novo postaviti. Ko bomo enkrat v Sloveniji bolj podjetništvu naklonjena država, kot je sosednja Avstrija, takrat se bo ta tok obrnil, tok, ki je največja katastrofa v zgodovini Slovenije – da v tujino odhajajo mlade družine, najbolj sposobni mladi posamezniki in podjetniki. Vsi podjetniki na Gorenjskem, če že niso preselili računov in sedežev firm v tujino, pa

o tem razmišljajo ali pa to na tihem pripravljajo. Nič drugače ni nikjer drugje po Sloveniji. Nad tem bi se morali zamisliti. In še nad tem, kako se ta denar porablja. Rekli ste, da morajo tisti, ki imajo več. Veste, kaj, po evropskih merilih smo v Sloveniji vsi reveži, če kdo slučajno tega še ni opazil. Po tistih merilih najbogatejših držav, ki bi jih morali imeti za zgled in se z njimi primerjati, ne pa s tistimi, ki so bili nekoč nekajkratno za nami. Potem se nam pa fino zdi, da nas ta pa le še ni prehitel. Prehitele so nas Poljska, Češka, Slovaška, vse tiste, ki smo jih nekoč tako zviška gledali, ker smo mislili, kje smo. Danes so vsi pred nami, ker so sprostil razvojni potencial, ker so davčni sistem postavili tako, da pospešuje, da ohranja, da z zaupanjem v človeka daje možnost nekemu, ki želi nekaj podjetniško ustvarjati, da to tudi zaživi in potem preživi in se krepí.

Ko pa gledamo porabo, je bilo rečeno prej, da je to čisto normalno. Oprostite, tu ni nič več normalnega. Če greste spet v sosednjo Avstrijo – kajti prva sosedja je gotovo najboljša primerjava, z njo smo imeli kar nekaj stoletij skupne zgodovine -, tam za enega otroka, za vsakega otroka, vsaka družina dobi okoli 3 tisoč 500 evrov na leto otroškega dodatka. Zdaj pa pogledajte, kaj vi dobite v Sloveniji. Neprimerljivo, jasno. Zakaj? Ker je to država, ki krepi svojo družino, ki krepi svojo prihodnost. Slovenija krepi svojo birokracijo, ki mimogrede ni prihodnost ničesar, razen popolnega propada. Še v vseh državah je bilo tako, pa bo v tej tudi. Če pogledate drugo plat medalje, ko gre za upokojeince, je bilo prej rečeno, da moramo več pobrati, več moramo vzeti, bolj moramo davke zvišati in še bolj učinkovito jih moramo pobirati, da bo več za penzionerje. Tako približno je razpravljala kolegica pred mano. Oprostite, zadeva je spet v temelju zgrešena. Ne samo pri pobiranju davkov, kar sem že razložil, zakaj, ampak tudi, ko gledate, kam gre v resnici denar v tej državi. Nekomu, ki je 40 let delal za trakom in pošteno plačeval vse davke in prispevke ves čas, danes pripada tam ene 400, 500 evrov, ki jih dobi na mesec. Ko pa nekdo pride sem in reče: Veste, jaz sem pa azilant, sem pa migrant, se pa reče, naj odpremo meje in vsak dobi na mesec več kot dvakrat toliko – tam nekje okoli 820 evrov je po uradnih izjavah, dejansko je pa še veliko večji strošek za enega.

Skratka, kam se vlaga? Vlaga se v to, da se mlade pošilja v tujino, sem se pa vabi ljudi, ki bodo trajno viseli na socialni. Naivno se misli, da bodo to njihovi bodoči volivci, bodo ali pa ne bodo, ali bodo pa problem, varnostni problem ali siceršnji, ampak o tem kdaj drugič, smo že razpravljali.

Ampak pogledimo to z vidika denarja. Oprostite, ali je to še socialna država? Jaz trdim, da ni. To s tistim, kar je zapisano v 2. členu slovenske Ustave, da je Slovenija pravna in socialna država, nima nobene zveze več. To je lažna socialna država, to je država, ki je neskončno draga, požrešna, ki zatira

podjetniško miselnost, s tem male podjetnike, ki so temelj vsake zdrave učinkovite ekonomije v današnjem globaliziranem svetu, hkrati pa nagrajuje tistega, ki slučajno pride mimo in reče, da mu je pa tukaj všeč pa se razglasi za bog vedi kaj. To je na meji norosti, vprašanje je samo na kateri strani meje. Odvisno od tistih, ki imajo oblast, to pa je vedno Vlada in njena koalicija. Gospe in gospodje, odgovornost je samo vaša.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Janko Veber. Pripravita naj se mag. Andrej Šircelj in gospa Andreja Potočnik.

Izvolite, gospod Veber.

JANKO VEBER (PS SD): Hvala za besedo.

Najprej se želim nekako odzvati na trditev predlagatelja v Predlogu priporočila v zvezi s problematiko razmerja med plačanimi davki in prispevki ter javnimi dobrinami, ki jih država za te plačane davke in prispevke nudi. Trditev se pa nanaša predvsem na to, da je za brezposelnost v Sloveniji največji razlog povišanje stroškov dela predvsem zvišanje minimalne plače. Mislim, da je prav, da si izkristaliziramo pogled na ta problem in da ne gledamo na zaposlenega kot samo na strošek, ampak je zaposleni tisti, ki dejansko ustvarja. Brez zaposlenega tudi kapital ni vreden nič in prav je, da se tega tudi zavedamo.

Brezposelnost, ki se je dejansko enormno povečala, se je povečala zaradi gospodarske in finančne krize, ki je nastala zaradi težav v zasebnem bančnem sistemu. Ta je povzročil potem težave v gospodarstvu in seveda posledično tudi pri zaposlovanju.

Mislim, da je prav, da ob tej priložnosti dopolnimo, ker tega v gradivu ni, da je imel tudi v Sloveniji ravno bančni sistem zelo pomembno vlogo pri tem, kako bomo odreagirali na gospodarsko in finančno krizo ter koliko delovnih mest bomo lahko ohranili med in seveda po tej krizi. Dejstvo je, da v tistem trenutku, ko se banke umaknejo s trga in ne financirajo gospodarstva, gospodarstvo postane neoglajeno in prepuščeno zgolj mehanizmu, da zmanjša svoje stroške na način, da zmanjša proizvodnjo, zmanjša delovna mesta in poskuša preživeti z nekim minimalnim obsegom, ali pa gre celo v stečaj. To je eden od problemov, ki tudi močno vpliva na to, koliko sredstev lahko potem zberemo v proračunu in koliko dobrin lahko potem iz proračuna zagotavljamo ljudem. Kljub vsemu je treba zelo jasno povedati, da se je ne glede na to, da ljudje niso bili krivi za gospodarsko in finančno krizo, največ poseglo prav v položaj in status ljudi. To stiskanje se je odrazilo tudi v tem, da je bila zaradi tega manjša potrošnja, zaradi tega manjša gospodarska rast, manjši bruto domači produkt in seveda stopnja brezposelnosti na višini 110 tisoč. Zdaj je nekaj manjša, ampak dosegla je že nekje tam 115 tisoč ljudi brez dela. Najhuje je, da je v zelo

kratkem času skoraj 60 tisoč ljudi ostalo brez dela. Če ni te možnosti zaposlovanja, potem se seveda tudi zelo težko zagotavljajo sredstva za to, da vzdržujemo ves sistem v državi na način, da zagotavljamo primerno raven funkcioniranja vseh področij.

V nadaljevanju bi pa mogoče izpostavil eno od aktualnih zadev, ki ta hip kaže na to, ali se bomo tudi v prihodnosti dogovorili, da se ta sredstva, ki jih v proračunu imamo, res delijo na način, da ima potem pozitiven učinek na posameznem področju in da ne prihaja do določenih problemov. Konkretno bom izpostavil prav ta proces pogajanja s policijskimi sindikati. Opozarjam samo na problem, ki bo nastal, če se varnostno-obrambni sistem ne bo obravnaval kot celota. Če rešimo samo en del varnostnega sistema, vendar se ne ukvarjamo z obrambnim sistemom, potem bo zagotovo prišlo do konflikta in ta razdelitev javnih sredstev ne bo prinesla zelenega rezultata. Treba je zelo jasno povedati, da je bil poseg v varnostno-obrambni sistem v času zmanjševanja sredstev zaradi gospodarske in finančne krize preobsežen, neupravičen, ker je varnost treba zagotavljati v vsakem primeru, ne glede na to, v kakšnem položaju ali pa v kakšni kondiciji je bančni sistem, če se lahko ponovno vrnem samo za hip na to. Ampak če se v proces pogajanj ne bo vključilo še gasilcev in vojske, potem bomo prišli do situacije, ko bomo sicer poskušali rešiti problem varnosti oziroma policistov, naredili pa v bistvu velik problem na drugem delu obrambnega sistema in varnostnega sistema. To ta hip ocenjujem kot proces, ki kaže na to, da se preveč ozko lotevamo reševanja problemov, ko je treba rešiti določen sektor. Sektor varnosti je seveda nemogoče obravnavati drugače, kot na ta način, da vključiš notri policijo, gasilce in vojsko. Nenazadnje pri vojski s tem procesom, ki ta hip poteka, zapremo smiselno možnost, da nekdo, ko doseže 45 let in kot pripadnik Slovenske vojske zaključi svojo profesionalno kariero – v njega je bilo vloženi veliko sredstev, je usposobljen, vrhunsko opremljen –, da ta pripadnik nadaljuje svojo kariero kot policist, ker je za to tudi že usposobljen in državi ni treba vložiti nobenih dodatnih sredstev v to, da nekdo iz vojske preide v policijo. S tem ohranjamo primeren nivo varnosti. Če se nivo plačilnega razreda – šesti, četrti in tako naprej kar se zdajle sliši – spremeni, potem seveda ta prehod ne bo omogočen. Naredili si bomo večji strošek, kot če bi skupaj izvajali ta pogajanja oziroma usklajeno peljali ta pogajanja in imeli pogled na celoto, kako lahko sistem varnosti funkcionira kot celota. Nenazadnje je tudi migrantska kriza zelo hitro pokazala, da samo en sistem ne more obvladovati nekkih obsežnejših razmer, ki lahko nastanejo. Zato ob tej priložnosti opozarjam na to in mislim, da bi bilo prav in skrajni čas, da se v ta pogajanja vključi tako položaj gasilcev kot tudi položaj pripadnikov Slovenske vojske. Samo kot celota je potem to sistem, ki bo v prihodnosti lahko funkcioniral in kar ljudje tudi pričakujejo,

da jim bomo skozi javni sistem financiranja zagotovili, torej ustrezno varnost na vseh področjih. Hvala.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima mag. Andrej Šircelj, pripravita naj se gospa Andreja Potočnik in mag. Anže Logar.

Izvolite, gospod Šircelj.

MAG. ANDREJ ŠIRCELJ (PS SDS): Hvala lepa, spoštovani podpredsednik, predstavniki Vlade, kolegi in kolegice!

Ta tema je prav gotovo aktualna v današnjem času, predvsem zaradi tega, ker nas svetovni ekonomisti in tudi svetovne gospodarske razmere opozarjajo na to, da ni zagotovljena gospodarska rast tudi za naprej, ni zagotovljena gospodarska rast in prosperiteta niti za Evropsko unijo niti za posamezne države v Evropski uniji in tukaj tudi relativen padec posamezne države pove marsikaj. Napovedi OECD, ki zmanjšujejo gospodarsko rast za Slovenijo, vsekakor niso dober pokazatelj osnove, na podlagi katere temelji gospodarska rast. Tudi zaradi tega, ker pri nas temelji večina stvari na izvozu, izvoz lahko zelo hitro zaniha ob padcu gospodarske rasti v naših največjih izvoznih partnericah. To je ena zadeva.

Druga zadeva, ponovna svetovna gospodarska kriza lahko v drugačen položaj postavi tudi celotno Evropo. Zato so ta opozorila na mestu in ta zgodba o davkih je aktualna morda danes še toliko bolj kot kdaj drugič. Na drugi strani pa je seveda tudi treba vedeti, da je ljudem treba zagotoviti določen standard storitev, za katere dejansko plačujejo in določene pokojnine, za katere ravno tako plačujejo. Če govorimo tukaj o zdravstvenih storitvah, se danes vsekakor ne moremo pohvaliti z neko visoko kvaliteto, in če govorimo o pokojninah, ne moremo danes govoriti o tem, da so te pokojnine visoke. Ravno obratno, so prenizke in navsezadnje nas Evropska komisija opozarja na to, da ta sistem oziroma ta zakon, ki ga imamo danes, ne bo držal dosti časa.

Glede na to, da sem rekel, da je ta tema vedno aktualna, so nekateri razpravljavci tudi nekako posegali v preteklost in v pretekle dogodke na področju davkov in na področju porabe. Glede na to, da so nekateri razpravljavci govorili o reformi iz leta 2006 – moram reči, da sva imela tukaj tudi že z bivšim poslancem Križaničem, ki je bil takrat minister, od leta 2009 naprej kar precej razprav, vendar izgleda, da se ta zadeva še ponavlja – bi želel še enkrat nekaj povedati v zvezi s tem. Tudi glede na to, da je bilo takrat rečeno, tudi v stališču socialnih demokratov, da je bil ukinjen davek na izplačane plače in da je bil zaradi tega skupni učinek 2,5 + 0,5, se pravi 3 %, manjši BDP. Takrat je bilo večkrat govora tudi o 900 milijonih ali pa eni milijardi, kakor koli že to izračunamo. Prvo je treba tukaj povedati, da je imela v letu 2007, to

se pravi po tej davčni reformi, Slovenija presežek v proračunu in da je imela v letu 2008 ravno tako presežek v javni bilanci. Ali je bilo to dovolj ali ne, je seveda drugo vprašanje, ampak presežek je bil. Se pravi v letu 2007, na podlagi reforme, ki se je takrat izvajala prvo leto, da tako rečem. Takrat so se znižali davki, znižala se je dohodnina, znižal se je davek od dohodka pravnih oseb in ukini se je davek na izplačane plače. Ob takratni gospodarski rasti in če upoštevamo tudi tisto, kar je navsezadnje tudi omenjala gospa državna sekretarka, da lahko nižje stopnje prinašajo tudi večje prihodke, so ti prihodki bili takšni, da je bil proračun pozitiven. Hipotetično je zdaj postavljati neke nove ali prejšnje davčne stopnje v ta kontekst, ker bi lahko višje stopnje pomenile tudi manj davkov, manj gospodarske aktivnosti, manjše izvozne potencialne in tako naprej, ob tem, da je bila takrat zadolžitev države države 8 milijard, danes pa govorimo o zadolžitvi 30 milijard, čez 80 % bruto družbenega proizvoda, mislim, da je bilo takrat 22 % bruto družbenega proizvoda. Hočem povedati, da ni strokovno, če želite, enoznačno označevati to davčno reformo za to, da se je takrat potem poslabšal javnofinančni položaj države v letih 2009, 2010 in tako naprej, ko je nastopila kriza. Lahko je imela določen element, vendar so bila takrat vlaganja velika, takrat je bila nezaposlenost izredno majhna, 60 tisoč dodatnih dovoljenj je bilo danih, 60 tisoč je bilo nezaposlenih in ni to zdaj v celoti razlog, da je potem to nastalo zaradi 13 milijard posojil in tako naprej, kot je bilo danes omenjeno. O tem sem jaz že večkrat govoril, pa bom še enkrat ponovil in verjetno bom moral še večkrat ponavljati. Jaz dopuščam možnost, da bi bila lahko kakšna stopnja drugačna, dopuščam možnost, da bi bilo lahko kaj drugačno, ampak to, da se krivi tisto davčno reformo za to, ko bi lahko naslednja vlada, v kateri je bil minister Križanič finančni minister – jaz vem, da je on prvič to dejansko povedal – vse spremenila. Vse bi lahko spremenila. Ali pa bi vsaj nekaj lahko spremenila. Vsaj nekaj zadev bi lahko spremenila, če so bile tako slabe. Pa ni. Mislim, da tista vlada ni sprejela nobenega davčnega ukrepa. Nobenega davčnega ukrepa. Bilo je sicer nekaj govora o nekih davkih, pa zdaj ne bi šel na to raven, o čem je bilo govora, ampak nobenega davčnega ukrepa. Zaradi tega jaz mislim, da ne moremo za vse to kriviti tiste davčne reforme, navsezadnje tudi ni najbolj korektno, navsezadnje bi lahko vse Vlade že marsikaj spremenile. Ta teza ne drži v celoti, jaz mislim, da sploh ne drži, ampak bom strokovno rek, da ne drži v celoti.

Naslednja zadeva je poziv državne sekretarke, da razpravljamo o tem. Jaz sem vesel. Vendar je takoj dodala: Mi imamo drugačne podatke ali pa vi nimate dovolj podatkov. Če se želi razpravljati o tem, seveda ni treba vnaprej takoj reči, da so naši podatki napačni, da jih imate vi več, da imate vi boljše in tako naprej, ampak se je treba, če se že

pogovarjamo, začeti zelo natančno pogovarjati o tem, kako bomo zmanjšali davke na delo. Davke in prispevke, da ne bo tukaj kakšne zmede. Prvo, treba je preiti od besed k dejanju. Kako preiti od besed k dejanjem? Tukaj je bilo že zelo veliko predlogov, od razvojne kapice oziroma socialne kapice pred leti – kar je bolj ali manj eno in isto, vsaj v tem tehničnem smislu, čeprav ima drugo ime – do spremembe dohodninskih razredov, spremembe dohodninskih stopenj oziroma tega, da se nekaj na tem področju naredi. Vendar so to lahko besede, to so lahko poizkusi ministra za finance, ki pa sta mu že propadli dve mini davčni reformi ali kako se temu reče, čeprav jaz ne želim uporabljati besede reforma, ker gre mogoče za kakšne spremembe ali pa spremembe pri kakšni stopnji, ni pa to nobena reforma. Reforma je takrat, ko nek sistem na novo postaviš in prejšnjega dejansko odpraviš. Tudi jaz nisem preveč pristaš tega, da se vse odpravi in potem naredi na novo, samo ni treba vsake spremembe stopnje imenovati kar reforma. Treba je seveda iti v to, da se pa res nekaj naredi. Zaradi mene, da se navsezadnje koalicija zmeni, kaj se bo naredilo, da poišče podporo pri opoziciji in da se bo dejansko potem nekaj naredilo.

Ampak dejstva gredo v nasprotno smer. Dohodnina, ukinitve valorizacije, to je naredila ta vlada. S tem je povečala finančni učinek za 30 milijonov. Povečala je stopnje davka na finančne storitve in davka na zavarovalne storitve, mislim, da s 6,5 na 8,5 ali na 8 %. Potem je uzakonila za stalno večjo stopnjo davka na dodano vrednost na 22 %, o čemer je govorila že kolegica Bratušek.

Trošarine, če jih pogledamo, so nekonkurenčne, z drugimi besedami, nekonkurenčne v smislu, da Slovenija je za mnoge prevoznike tranzitna država, če govorimo o trošarinah na naftne derivate, je država, preko katere potuje marsikdo, preko katere potuje tudi tovorni promet, vendar se tu pač ne ustavljajo, ker je možno z enim rezervoarjem bencina z lahkoto prevoziti Slovenijo. Ker se tu ne ustavljajo, koristijo sicer naše ceste, za katere plačujejo zelo majhne dajatve ali pa jih celo ne plačujejo, ali pa je celo varianta, da dobivajo del trošarine nazaj, če je ustrezna pravna podlaga in ustrezna pravna oseba, ne prispevajo pa ničesar v proračun. Ampak to je trošarinska politika. Včeraj smo govorili o novem Zakonu o trošarinah, kjer so sicer postavljene stopnje in tako naprej, vendar ima potem vlada možnost, da za 50 % od teh osnovnih stopenj ali zneskov, kakorkoli že, spreminja zneske in stopnje glede na ekonomsko politiko Slovenije. Državna sekretarka je rekla, da nek kriterij pa vseeno obstaja. Ja, ekonomska politika Slovenije. Niti ne ekonomska politika Vlade, ampak ekonomska politika Slovenije, kar je tako raztegljiv pojem, da se vedno lahko to naredi. Naredi se pa takrat, ko se bolj obdavči bencin, ampak zaradi tega je lahko tudi manjša poraba. Lahko boste šli statistično gledat in boste rekli,

da je poraba pa v tem mesecu večja ali pa glede na prejšnje obdobje in tako naprej. Ampak mi imamo že leta nekonkurenčne trošarine, predvsem na naftne derivate. Tu je možnosti veliko, da se dejansko nekaj naredi. Minimalno se lahko naredi, v enem dnevu se lahko naredi, če želite, in sicer s spremembo Uredbe o trošarinah. To lahko sprejme Vlada, ni treba, da pridete v Državni zbor. Vendar pa cene kažejo, da so pač bencini in naftni derivati nekonkurenčni v primerjavi s sosednjimi državami. Na podlagi te razpredelnice, ki jo je pripravila Slovenska demokratska stranka, smo po trošarinah – to so sicer podatki za januar – nekje na sredini Evropske unije. Vendar je glede na našo značilnost in glede na geografsko velikost države seveda vprašanje, ali je to prava politika. Vendar Vlada lahko tu takoj naredi spremembo. Takoj lahko naredi tudi spremembo pri modelu, ki določa, kako se cene bencinov določajo. Zakaj moramo imeti v celi državi enotno ceno bencina v tržnem gospodarstvu? Ni treba. Tega ni v Avstriji, tega ni v Italiji, tega ni. Zaradi tega je ta primerjava cen, če gledamo eno ceno, z drugimi državami vprašljiva, ker ne moremo gledati samo cen na avtocestah pa cen v notranjosti, kjer so v drugih državah seveda različne, pri nas so pa povsod enake. Če ima Vlada interes, da se lahko dogovarjamo, kot pravi državna sekretarka, in poziva k razpravi, lahko tu naredi takoj marsikaj. Lahko naredi tudi poskus, kaj bi se zgodilo, če bi bila cena bencina namesto 1,2 evra – ali kolikor je zdaj, že več – 1,05 evra, ker bi bila recimo manj kot v sosednjih državah. Tu se torej da zelo veliko narediti.

Malo težji zalogaj je verjetno sprememba dajatev na plače. Ampak tudi tukaj se lahko naredi. Jaz mislim, da imate izračunov o tem kolikor želite ali jih pa naredite zelo hitro. Na Ministrstvu za finance se že desetletja delajo izračuni in večina njih je že v predalih, nastavljeno je vse, zato imate to zelo hitro narejeno. Iz tega zornega kota vsekakor lahko naredite bolj konkurenčno plačo oziroma bolj konkurenčne prejemke, da ne bo potem podatek tak, da dobi za isto povprečno bruto plačo tisoč 599 evrov in 70 centov, v Sloveniji zaposleni neto plačo tisoč 34 evrov, v Avstriji pa tisoč 236 evrov. Tudi tukaj so variante v spremembi razreda, v spremembi neobdavčenega dela, v spremembi opustitve in tako naprej. Če govorimo o tem, Slovenska demokratska stranka predlaga, da se pristopi dejansko k temu, da se bo tudi nekaj naredilo, da se bo nekaj zgodilo, ker je nekonkurenčnost gospodarstva zaradi tovrstne obdavčitve prevelika. Tudi če se poveča konkurenčnost za 6 mest in tako naprej, kar se je danes govorilo oziroma kar kažejo te zadnje novice, smo še vedno zelo nizko, prenizko za neko evropsko državo, prenizko zato, da bi k nam prihajal tuj kapital. Mislim, da se seveda to da narediti, da se da narediti tudi določene korekcije na področju zdravstva. Navsezadnje mi je ministrica za zdravje gospa Milojka Kolar Celarc rekla, da bo zdravstvena reforma

pripravljena septembra leta 2015. No, zdaj smo 2016. Neposredno sem jo vprašal in ona je na Komisiji za nadzor javnih financ rekla – lahko si pogledate magnetogram –, da se bo to o zgodilo leta 2015, da jo bomo septembra dobili v Državni zbor. Zdaj bi lahko kmalu enoletnico slavili od tega, ko naj bi ta zdravstvena reforma dejansko prišla v Državni zbor, pa je še ni, ampak verjetno bi se tam dalo tudi veliko stvari narediti.

Predlogi Slovenske demokratske stranke so dobronamerni, so izhodišče za to koalicijo. Če Vlada tega ne naredi, spoštovani kolegi in kolegice, naredite vi, saj lahko vsak poslanec predlaga zakon. Naredite vi. Pripravite zakonodajo, bomo lahko naredili skupaj, bomo pomagali, imate svoje izračune, mi imamo svoje izračune, imate celo še Vlado, imamo statistične urade, imamo vse te urade, imamo podatke in nekaj naredite, če Vlada tega ni sposobna. Ker jaz mislim, da je pa nujno, da se nekaj naredi, ker bo avgusta meseca 2 leti in – čeprav ne bom govoril o davčnih blagajnah – razen davčnih blagajn na ekonomskem področju ni ničesar. Razen davčnih blagajn. To je bil tudi glavni ukrep, ampak to ni zadosti, to je premalo. Sploh ne bom govoril o davčnih blagajnah. To za moje pojme tudi ni higienično, da je to zadnji najpomembnejši ukrep neke Vlade in neke koalicije na ekonomskem področju.

Možnosti so, treba je samo narediti in začeti delati. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospa Andreja Potočnik. Pripravita naj se mag. Anže Logar in mag. Matej Tonin. Izvolite.

ANDREJA POTOČNIK (PS SMC): Predsedujoči, državna sekretarka, kolegice, kolegi, lepo pozdravljeni!

Kot že večkrat rečeno, se v Poslanski skupini SMC zavedamo problema prevelike obremenitve plač. Verjamem pa, da bomo z novim predlogom Ministrstva za finance v zvezi z davčnim prestrukturiranjem šli nasproti zmanjšanju te obremenitve. Hkrati se mi zdi pomembno, da spremenimo strukturo davkov, zato je potrebna sprememba porazdelitve davčnega bremena med potrošnjo, delom in samim premoženjem. S tem bomo lahko izboljšali tudi konkurenčno poslovanje okolje.

Kolega Horvat je v svoji razpravi omenil, da ima Slovenija potencial, da pride med top 5 držav na lestvici konkurenčnosti. Jaz se popolnoma strinjam s to izjavo. Nadaljeval pa je, da ta potencial izgubljam. Oprostite, ampak statistika kaže ravno nasprotno tej izjavi. Slovenija raste na lestvici konkurenčnosti. Še več, gospod Peter Stanovnik z Inštituta za ekonomsko raziskovanje pravi: "Slovenija je ena od tistih držav, ki so na lestvici dosegle največji

napredek." Zato se mi zdijo navedbe kolega Horvata v tem primeru malce nekorektne.

Velikokrat nam je bilo očitano, da Vlada ni učinkovita. Še več, bivša predsednica Vlade trdi, da spimo na lovorikah dela preteklih vlad. Zakaj pa potem študija Inštituta za ekonomsko raziskovanje ugotavlja, da je napredek zaznan na področju vladne učinkovitosti? Seveda pa drži dejstvo, da to še vedno ni dovolj, saj smo še vedno pod predkrizno ravtnjo. Ali to mogoče pomeni, da študije niso korektne, ki jih izvajajo naši inštituti in ima bivša predsednica prav?

Ob vsem tem, kar se danes pogovarjamo, se največ vrti okoli postopnega zniževanja strukturnega primanjkljaja sektorja države in programskega načrtovanja. Veliko napora se vlaga v ukrepe fiskalne konsolidacije. Pri tem pa je pomembno, da se omejevanje dohodkov doseže s strukturnimi spremembami in v manjši meri s krčenjem investicij ter interventnimi in linearnimi ukrepi. Da smo pri tem uspešni, govori tudi nedavna pohvala evropskega komisarja za gospodarske in finančne zadeve gospoda Pierra Moscovicia, ki je dejal, da nam čestita za napredovanje, ki smo ga dosegli po vrnitvi k zdravim javnim financam.

Prepričana pa sem, da ima država še vedno veliko rezervo tudi pri bolj učinkovitem pobiranju davkov. Dovolite mi, da vam preberem oziroma povem še eno čisto svežo informacijo, kaj je danes Vlada sprejela oziroma s čim se je seznanila. Seznanila se je z vmesnim poročilom o izvajanju Akcijskega načrta prioritarnih aktivnosti ministrstev in vladnih služb v letu 2016, sprejetega na seji 25. februarja letos. Ministrstva na bistvenih prioritarnih področjih Vlade – gospodarska rast, konsolidacija javnih financ, ukrepi na trgu dela in krepitev zaposlenosti, zdravstveno varstvo – uresničujejo zadane naloge. Z ukrepi, ki se izvajajo, želi Vlada poskrbeti za zmanjšanje administrativnih ovir za državljane, krepitev konkurenčnosti gospodarstva in pravičnejšo razporeditev davčnih bremen. Osrednje vodilo Vlade ostaja nadaljnje izboljšanje življenjskega standarda ljudi. Ko se vedno govori, da se nič ne dela, je ravno danes dokaz, da imamo akcijski načrt, da spremljamo in da delamo. Nadalje je Vlada ravno danes sprejela nov Dvoletni akcijski načrt izvedbe SJU2020 za obdobje 2016–2017. To je recimo samo današnje delo.

Med razpravami je bilo omenjeno tudi, da je bila Gorenjska pred drugo svetovno vojno v primerjavi z Avstrijo trikrat bolj razvita, zdaj pa v tej razvitosti peša. Sprašujem pa se, ali od druge svetovne vojne do vlade Mire Cerarja ni vladal nihče? Je zato kriva samo vlada dr. Mira Cerarja? Kaj so potem počele vlade pred nami? Zdaj to seveda očitajte nam.

Očitajte nam tudi, da nismo socialna država, kar nam piše v Ustavi. Naj vas spomnim, da smo v letu 2016 povečali proračun za socialne izdatke za 30 milijonov v primerjavi z letom 2015. Toliko iz moje strani.

PODPRESEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Besedo ima mag. Anže Logar, pripravita naj se mag. Matej Tonin in gospod Tilen Božič.

Izvolite.

MAG. ANŽE LOGAR: Hvala, predsedujoči.

Meni se zdi današnja razprava mestoma precej shizofrena. Vladni koalicijski poslanci govorijo o tem, da je vendarle treba spremeniti strukturo davčnih bremen, hkrati pa Vlada poudarja, da zavrača pripravo poročila o porabi davkov za obdobje 2012-2015. Po eni strani priznavate, tudi Vlada v svojem odgovoru, da ima slovenski davčni sistem v globalu anomalije, po drugi strani pa o temi ne bi želeli razpravljati. Sprašujem se, zakaj ne bi želeli razpravljati o tem. Ali je to zato, ker je, ko enkrat postaneš koalicijski poslanec, tvoj pogled na davčni sistem popolnoma drugačen in imaš tudi drugačen davčni sistem kot vsi ostali državljani, ali zato, ker bi razprava o tem področju in priprava tega poročila verjetno prikazali to, da Vlada v polovici svojega mandata na tem področju ni naredila praktično ničesar, razen dodatno obremenila davkoplačevalce in uvedla dodatne administrativne obremenitve? Jaz bi si upal trditi, da je drugi del.

Ključna razprava pri tem vprašanju je samo ena, ne glede na to, ali ste koalicijski poslanec, ali ste opozicijski poslanec, ali ste minister, ali ste zaposlen v javni upravi, ali ste podjetnik, ali ste kdorkoli v tej naši ljubi Sloveniji. Ali storitev, ki jo dobiš v zameno za to, kolikor ti plačaš državi, odtehta to plačilo? To je edino vprašanje, ki se v tej razpravi izpostavlja. Neverjetno je, da se na tem prostoru zavrača neko poglobljeno razpravo z nekimi poglobljenimi analizami o tej temi. Zame je to preprosto nerazumljivo. Zakaj je težava, da naj Vlada oziroma Ministrstvo za finance pripravi neko podrobno poročilo o tej podlagi?

V tej razpravi prihaja tudi do zelo zanimivega mešanja in zlitja izvršilne in zakonodajne veje oblasti. Če ste prej poslušali stališče SMC in predsednice Odbora za finance, je v stališču SMC, torej poslanske skupine, dobesedno brala mnenje Vlade o predlogu Poslanske skupine SDS. Brala je odstavke, ki jih je Vlada zapisala v tem poročilu. Res je. Vam lahko povem, katere odstavke, zaradi tega, ker sem si še celo označil, ker sem bil precej presenečen nad tem. Tako enostavno ne gre. To je zakonodajna veja oblasti, ki ima svoje stališče, ki ima svoja mnenja in to je treba spoštovati. Razprava je bila zahtevana s strani poslanske skupine, razprava se je opravila in se bo opravila v Državnem zboru, kjer imate verjetno tudi koalicijski poslanci neko svoje mnenje, predvsem iz največje poslanske skupine.

Mi smo v tem gradivu pripravili kar precej tabelarnih primerjav. Naj se vrnem na tisto izvorno dilemo, tiso ključno vprašanje. Ali ste zadovoljni z ravno storitev, ki jih dobite od države za to plačilo? Če pogledate tabelo 6,

boste ugotovili, da smo primerjali tri plačne razrede, torej minimalno plačo, povprečno plačo in dvakratnik povprečne plače. Pri minimalni plači lahko ugotovite, da nekdo, ki dobi ven 560 evrov, državi, za to, kar mu nudi, plača 360 evrov. 64 % svoje plače plača za to, da ima zagotovljeno socialno varnost, zdravstveno varnost in tako naprej. Nekdo, ki v žep spravi na mesec po domače "jurja", državi za to plača že 80 % svoje plače, 800 evrov. Tisti, ki več, gredo pa preko 100 % za te storitve, ki jih dobi. Ali so ljudje zadovoljni s stanjem v zdravstvu? Vsak osmi Slovenec je v čakalni vrsti. 247 tisoč Slovencev. Vsak osmi čaka na neko nujno operacijo ali pa nek nujni zdravstveni pregled. Če ima minimalno plačo, za to plača 64% svoje plače, če ima povprečno plačo 80% svoje plače, zraven pa čaka. Ali je storitev na ravni tega, kar plača? Vprašajte se, ali bi ta človek raje prejel, če ima povprečno plačo, 800 evrov v žep, pa bi si sam poiskal svojega zdravnika, ki ga na koncu tudi more najti, če hoče priti pravočasno na vrsto, in ga samoplačniško plačati, ali da teh 800 evrov državi in po vašem mnenju, to je bistvo, ne sme biti nezadovoljen. Ugotavljati mora, kako dobro nam gre, kako rastemo, kako nek ekonomist reče, da smo skočili za dve mesti ne neki lestvici in sprašuje, zakaj se razburjamo. Ne, lahko je nezadovoljen. Če je nezadovoljen, mora to povedati. Ker smo mi izvoljenci teh ljudi, ki so nezadovoljni, moramo to razpravo opraviti v tem državnem zboru in moramo na podlagi tega tudi podati nekatere rešitve.

Pri tem, da pa je treba dati neke rešitve, se bom pa vrnil za dve leti nazaj, na začetek vašega mandata. Gospod Mramor je takrat na zaslišanju 14. 9. 2014 govoril ravno o tem, kar je v tem gradivu. Govoril je o tem, da imamo problem strukture javne porabe. Rekel je: "Si pa lahko pomagamo z javno porabo tako, da ne porabljamo za namene, ki nimajo multiplikativnih učinkov oziroma imajo zelo nizke multiplikativne učinke na bruto domači proizvod, in preusmerjamo tja, kjer jih imajo." Kaj ste na polovici mandata naredili? Kaj ste naredili? Nič. Koalicijski poslanec je to rekel in se strinjam. Kaj ste naredili? Zakaj ne bi o tem razpravljali v Državnem zboru? Naprej je dejal: "In izpostavil bom tudi davčno obremenitev najbolj pridnih – tako bom jaz to imenoval – tistih, ki največ prispevajo k dvigu dodane vrednosti. Mi smo nekonkurenčni na tem področju, mladi nam uhajajo ven." Jaz mislim, da imamo problem tukaj. Kaj je na polovici svojega mandata naredil na tem področju? Mladi še vedno odhajajo ven, ti najbolj kreativni, ki največ prispevajo k rasti BDP, so še vedno enako obdavčeni. Še več, ohranili ste 50 % obdavčitev, kar pomeni, da te vpeljali novo obdavčitev, dvignili ste DDV za dodatna 2 %, ohranili ste nesmiselne vrednotnice in tako naprej. Ne poslušate vašega ministra. Ko je govoril o strukturnih spremembah v zdravstvu je rekel: "Najprej mora priti do strukturnih sprememb, potem pa se pogovarjamo o financiranju. Čim denar notri

vržeš v nek sistem, ne da bi zahteval spremembe, se ne zgodi nič. Imam nekaj idej, kako se to naredi, ima tudi ministrica za zdravje, bomo proučili, katera varianta bi bila prava." In? Pol mandata. Zdaj se boste začeli pripravljati že na naslednje volitve. Gledali boste, kateri ukrepi so priljubljeni in sprejeti. Kdo bo pa delal reforme?

Še enkrat vas sprašujem in si sami odgovorite, ali je tisti s povprečno plačo za tistih 800 evrov, ki jih da državi, zadovoljen z ravnjo storitve, ki jo dobi za ta znesek. Odgovorite si in potem na podlagi tega ocenjujte, ali so naš zahtevek in dva predlagana sklepa upravičeni ali ne. Potem se vprašajte, zakaj ste te sklepe zavrnil. Jaz vas ne razumem. Hvala.

PREDSEDNIK DR. MILAN BRGLEZ: Besedo ima mag. Matej Tonin, pripravita naj se gospod Tilen Božič in gospod Marijan Pojbič.

MAG. MATEJ TONIN (PS NSi): Dober dan.

Mislim, da je današnja razprava ena v vrsti tistih, ki bi jih moralo biti v tem parlamentu čim več, in to je, kako narediti to državo bolj učinkovito in kako denar, ki ga imamo, zapraviti tako, da bo dal čim večje rezultate. Brez vsakršnih pretresov mislim, da smo danes več kot dokazali, da so primerjalno z drugimi državami slovenske plače oziroma dela mnogo bolj obdavčena kot pa kakšne druge primerljive države, s katerimi mi tekmujejo, še zlasti višegrajski blok, morda tudi severno in južno od nas. To je stvar, ki bi se ji morali najprej posvetiti in na tej točki nekaj postoriti. Kar se tiče opozicije, smo poskušali z določenimi predlogi, ki so bili zavrnjeni, jaz se ne bom na njih vračal, ampak želim povedati naslednje, da je od tega, kakšna je obdavčitev plač, v veliki meri tudi odvisno, koliko delovnih mest bo v tej državi. Če nekdo enostavno ne vidi te povezave, da če mi pretiravamo z obdavčitvijo plač, potem nam enostavno ogromno denarja uide mimo državnih blagajn v smislu dela na črno, v smislu minimalne plače uradno na račun, vse ostalo pa v kuverti v gotovini, če tega ne vidimo in ne razumemo, potem najverjetneje še ni pričakovati kakršnihkoli hitrih sprememb v tej državi.

Še ena stvar je silovito povezana z obdavčitvijo plač, to pa je naš pokojninski sistem in pa same pokojnine. Mi imamo pokojninski sistem, ki je odvisen od tega, koliko ljudi imate, ki vplačujejo sistem, in koliko je takšnih, ki so trenutno v pokoju. Tisti, ki vplačujemo v sistem, smo zaposleni, zato je tako pomembno, da je čim več zaposlenih, kar je pa po drugi strani povezano z davki. Ko tako hodim po Sloveniji na različna srečanja, me zlasti starejši, mlajši upokojeanci ali pa tisti, ki so tik pred upokojitvijo, sprašujejo, kje je moj denar, ki sem ga 40 let plačeval pri svoji plači za svojo pokojnino. Jaz sem presenečen, da je še kar nekaj ljudi prepričanih, da se je denar, ki so ga pri svoji plači nakazovali za pokojnino oziroma v pokojninsko blagajno, nekje na njihovih računih

v pokojninski blagajni nalagal in da bodo, ko bodo šli v pokoj, iz tistega denarja črpali pokojnino. Ampak seveda to ni res, mi nimamo takšnega sistema, ampak imamo sistem, kjer še se isti mesec denar, ki nam ga vzamejo od plač za pokojnine, da za same upokojenca in njihove pokojnine. Prav zato je izjemno pomembno razmerje med tistimi, ki vplačujemo v sistem, in tistimi, ki iz tega sistema dobivajo pokojnine.

V prihodnjih desetih letih se nam obetajo ključne spremembe. Poglejte si podatke Statističnega urada Republike Slovenije – statistika, demografija in takšne zadeve so kar natančne znanosti – in vam bodo znali dokazati glede na strukturo sedanjega prebivalstva, da se nam v 10 letih očita bistveno povečanje deleža starejših ljudi oziroma, če povem po domače, v prihodnjih desetih letih se bo število upokojevcev povečalo lahko tudi do 100 tisoč, kar pa je veliko breme za samo pokojninsko blagajno. Zakaj zdaj govorim o pokojninski blagajni in o samih davkih? Zaradi tega, ker se mi zdi nedostojno in nesprejemljivo, da ljudje, ki so delali 40 let, dobijo mizerne penzije, s katerimi težko preživijo. Prav danes, ko sem se peljal na to sejo, me je črpalkar na eni izmed Petrolovih bencinskih postaj, ko sem plačeval gorivo, vprašal, če vem, da bo po 40 letih delovne dobe dobil nekaj več kot 700 evrov penzije. Vsekakor trdi, da je to premalo, glede na vse to, kar je naredil in kar je vplačeval, ampak drugega mu nisem znal odgovoriti kot to, da je v tej državi premalo zaposlenih. Ker če bi bilo razmerje takšno, kot je bilo v 80. ali pa v 90. letih, ko so bili na enega upokojenca dva ali pa trije zaposleni, potem je to čisto drugačna zgodba. Zdaj pa praktično to razmerje že pada pod 1,5 in je logično, da se penzije znižujejo. Zato je obdavčitev plač povezana s tem, koliko ljudi bomo imeli zaposlenih. Za to, koliko ljudi bomo imeli zaposlenih, je pa pomembno, kakšne bodo penzije.

Če si ne prizadevamo, da bi naredili takšno davčno okolje, da bi bilo čim več zaposlenih, potem je jasno, da bodo penzije še naprej padale. V zadnjih desetih letih – pa ne bom rekel, kdo je bil v Vladi v vseh teh desetih letih, da ne bodo rekli, da skozi nekoga napadam – so penzije realno v vseh teh letih padle za 16,5 %. To ni moja ugotovitev, ampak je ugotovitev Statističnega urada Republike Slovenije. V vseh teh desetih letih. Ker je bilo jasno, da se je lahko razmerje med tistimi, ki smo vplačevali v sistem in med tistimi, ki so iz sistema jemali, ohranjal, da so se te penzije zniževale. Če bomo želeli v prihodnosti ohraniti nivo penzije na eni takšni dostojni ravni, da bodo ljudje lahko s temi penzijami preživeli, potem je ključno in neizogibno, da je to povezano s številom delovnih mest, ki jih bo ta država nudila oziroma imela za svoje državljane. To število delovnih mest je pa seveda odvisno od tega, kakšna bo obdavčitev plač. Jaz si želim, da bi bila čim nižja, s tem tudi več delovnih mest in posledično dostojne penzije.

PODPREDSNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima gospod Tilen Božič, pripravitelj naj se gospod Marjan Pojbič in gospod Franc Breznik.

Izvolite, gospod Božič.

TILEN BOŽIČ (PS SMC): Bom kar začel tam, kjer je bilo končano – število delovnih mest. Število delovnih mest se dviguje tudi na račun ukrepov, ki jih je sprejela nekako ta vlada preko proračuna, ki ga je sprejel ta državni zbor. Kot smo že prej rekli, kar nekaj denarja več je bilo zato namenjenega. Povečuje se število in delovno aktivnih zaposlenih. Torej se dela na tem in to v tisočih ne v plus minus statistični napaki. To je ena zadeva.

Druga zadeva, ki jo moram vsakič znova in spet demantirati, je tista teza oziroma hipoteza, da nižji davki prinesejo več davčnih prihodkov, manj izogibanja davkom in tako naprej. Tukaj je poročilo Svetovne banke in si poglejmo sivo ekonomijo v odnosu do deleža davkov in BDP – Azerbajdžan siva ekonomija preko 57 %, davki BDP 18 %; Gruzija, 65 % sive ekonomije, 20 % davki in BDP; Kazahstan 40 % plus sive ekonomije, 23 % davkov; Kosovo 39 %, 20 % davkov; Avstrija sive ekonomije 9,73 %, 42,8 % davkov, BDP. Lahko gremo celo skozi. Kot sem enkrat že pokazal tukaj z eno zadevo, ki je imela tudi trendno krivuljo, je logika popolnoma obratna. Pa ne zaradi tega, kar bi si nekdo na prvo žogo mislil, ampak, kot sem tudi zadnjič pojasnil, je od tega, kolikšen je delež davkov v BDP, odvisno tudi, koliko je močna država, ustroj države, učinkovito pobiranje davkov in tako naprej. Pri nas je bilo recimo že večkrat poudarjeno, da imamo davčno vrzel pri DDV eno izmed najnižjih, drugače pa imamo še vedno kar nekaj oziroma smo imeli kar nekaj sive ekonomije, počasi se nam zmanjšuje tudi na račun nekaterih ukrepov, ki so bili sprejeti tukaj. Tudi na račun tega, da so se sprejele davčne blagajne, tudi če to marsikomu ni všeč. Je dodatno administrativno breme, ampak je učinek, ki je na drugi strani vseeno večji. Je več koristi, da so bolj konkurenčni pogoji, večja preglednost, boljši nadzor tudi nad tistimi, ki delajo delo na črno in tako naprej, kot je bilo to prej. To se zdaj lahko zagotavlja.

Potem so bile tudi druge različne trditve. Kar se tiče stališča SMC, je verjetno tisto letelo na to, kar je pisalo notri, določene zadeve, ki jih vlada že dela. Dejstvo je, da nekatere določene zadeve, ki se tega področja tičejo, kot ste tudi sami povedali, vsebuje tudi koalicijska pogodba, tudi program SMC od tega nekaj vsebuje, marsikaj od tega je v realizaciji, o marsičem se pogovarjamo z vlado, da bi morali kaj še pospešiti, kaj še narediti, marsikaj so že naredili. Logično je, da takrat, ko se pogovarjamo, kaj vlada dela, imamo mi informacije. Glede na to, da smo koalicijska, nekako podpiramo to vlado, vsaj na tem

področju lahko to izpostavimo. Upam, da to ni nič slabega.

Potem so bila vprašanja v smislu, kaj dobi nekdo, ki ima povprečno plačo, za 800 evrov. Odvisno, če pogledamo določene zdravstvene storitve, pač ni omejitve navzgor. Nekdo bo lahko dobil neko terapijo – ima težave, ima levkemijo, karkoli že – in bo šlo za to več 100 tisoč evrov. Nekdo, recimo jaz, v tem času ne porabim nič. Lahko se mi pa zgodi naslednji teden, se mi bo nekaj zgodilo, in bom ta denar, ki se prerazporeja, črpal. Na tak način ocenjevati en sistem ... Mi imamo tudi v Ustavi, da smo socialna država, da imamo nek sistem vzajemnosti in tudi pomoči v tem smislu, da mi plačujemo zdaj za tiste, ki so nekako v penziji. To spada zraven, to je sistem prerazporejanja, ki smo ga ubrali. Ne rečem, da se ne da kaj izboljšati, marsikaj se da izboljšati, tudi zaradi tega smo konec koncev – vsaj, kar se mene tiče – prišli v to politiko, za marsikaj ugotovili, da ni ravno tako, kot izgleda, ko gledaš s kavča. Se pravi, lepo je skozi biti na enem stadionu, gledati fuzbal in biti recimo na tribunu, se dreti dol, da sodnik nima pojma, da igralec nima pojma, da ne zna noben niti žoge brcati, pa so plačani samo za žogo brcati, ampak v realnosti je pač tako. V okviru tega, vsaj kot ekipa, mislim, da poskušamo narediti največ, kar se da, da se favli in podobne zadeve ne delajo namerno, tudi napake ne.

Naprej imamo kar nekaj zanimivih zadev tukaj. Prej je bilo rečeno tudi, da nas prehitevajo Poljska, Slovaška, Madžarska in tako naprej. Kot jaz vem, nas ne. Tako piše tukaj, jaz ne vem. Ko gledam statistiko, to ne drži. Res je, da so dokaj dinamične, tudi mi poskušamo biti spet dinamični. Dinamičnost se kaže tudi v tem, da nam gre na lestvicah nekako hitreje. Je pa res, da ko si nizko, hitro skočiš gor. To je ravno tisto, kar smo se tudi mi pogovarjali tukaj, ko je bila ena seja ravno na temo lestvic, ko se je reklo, da Slovenija pada hitro, da je hitreje padala kot druge. Tudi hitreje raste kot druge. Smo malo odprto gospodarstvo, imamo zelo visoko stopnjo nihajnosti in tako, kot so trdi pristanki, so tudi hitri vzleti. Stvar je samo v tem, da se je treba potruditi takrat, ko so vzleti, da so čim hitrejši in da trajajo čim dlje, in da so padci čim krajši in čim bolj plitki. Čeprav nam to v preteklosti ni pretirano uspevalo. Glede na to, da nismo dosegli niti predkrizne ravni BDP, kljub temu, da zdaj solidno rastemo, je malo pomenljivo. Ampak dajmo reči, da smo z vidika ene države pri 25 letih še vedno sorazmerno mladi in da očitno nimamo še dovolj rešpeкта do tega, kaj pomeni imeti lastno državo in z njo upravljati. Pa upam, da smo mi naredili nek korak naprej glede tega, mislim, da vsi, in da se bo v prihodnje to tudi poznalo in obdržalo to spoznanje na nek daljši rok.

Predvsem pri tej davčni politiki se dostikrat predlagajo neki hitri ukrepi, kako bi se neka zadeva rešila. Vedno je treba imeti v obziru tako prihodkovno kot odhodkovno stran. Tukaj

se vsekakor strinjam, da je na odhodkovni strani treba imeti neke kazalnike, neko analizo, ki ti pove, ali si v skladu s tistim, kar je bilo načrtovano, dosegel cilje. Poračun se spreminja v tej smeri, se pravi ga vodijo neke ciljne politike. Tudi to, kar konec koncev poročamo Evropski komisiji, ima neko ciljno usmerjenost, ki potem vpliva na celotni ustroj, če gledamo celotno piramido dol po postavkah proračuna. Načeloma, če bi nekdo zdaj šel natisnit kompletan proračun in vse postavke, bi bilo verjetno res malo zamudno, da si piše vse, kaj kam gre in kako se razdeljuje, ampak načeloma se do teh podatkov da priti in tudi ugotavljati, ali so bili cilji doseženi in ali so bili v skladu s planom ali ne.

Denarja se načeloma ne meče skozi okno oziroma se ga poskuša metati skozi okno vedno manj, kljub določenim stranpotem, ki so se nam dogajale. Konec koncev imamo trenutno v Državnem zboru dve komisiji, ki kažejo na to, da so stranpoti bile pri velikih sistemih. Konec koncev se jih je verjetno težko dokončno znebiti, ampak vseeno je treba paziti, da so čim manjše in da so vsaj na koncu sankcionirane. Tukaj vsekakor spet polagam na srce – to je bila nekako tudi ena izmed naših predvolilnih obljub, in sicer preiskava bančne luknje – drugim vejam oblasti, ki jih imamo) v tej državi, da čim prej opravijo to svoje delo, ker je tudi od hitrosti odvisno, ali se bo kaj od tega denarja kdaj spet znašlo v tej naši blagajni.

Če se spustim še na neke usmeritve, kar se tiče davčnega prestrukturiranja in tako naprej. V primerjavi z drugimi državami, vsekakor so davki na premoženje in kapital nekoliko nižji, kar se tiče plač, so bolj obremenjene tako s prispevki kot tudi na nek način potem z dohodnino. Medtem, kot ste seznanjeni, teče dokaj živahna razprava s številnimi deležniki in kadar teče debata s tolikimi naenkrat, gredo zadeve počasi. Dejstvo je pa, da se v okviru tistega, kar so javnofinančne zmožnosti, naredi to, kar se da. Prioritete so bile predvsem v stabilizaciji javnih finance in da postanemo mednarodno gledano spet zaupanja vreden partner. Na račun tega rastejo bonitetne ocene, na račun tega se ceneje zadolžujemo. Posledično se zadolžujejo ceneje lahko tudi naša podjetja in če se podjetja ceneje zadolžujejo, več ostane denarja pri njih za razvoj, za rast. Še vedno imamo dokaj ugodno politiko, kar se tiče učinka, ki jih ima nekdo od investicij. Se pravi, davek od dohodka pravnih oseb oziroma davek na dobiček je bistveno nižji za tiste, ki vlagajo v raziskave, v razvoj, v novo opremo in tako naprej. To je tisto, kar se spodbuja in na nek srednji do dolgi rok prinaša rezultate. To je tek na dolge proge. Ker po mojem mnenju je določen ukrep, da se recimo kar naenkrat dvigne splošna olajšava tam na 7 tisoč evrov in da imamo kar naenkrat izpada v proračunu od 500 do 800 milijonov evrov, tek na kratke proge, ker bi se nam eksponentno povečal strukturni primanjkljaj in

verjetno v nekem doglednem roku tega ne bi bilo mogoče sanirati.

Učimo se lahko iz preteklosti. Tu so kolegi – mislim, da predvsem iz SD in tudi Desusa – že opozorili na to, da so se nižale prispevne stopnje, ukinil se je davek na izplačane plače, znižale so se stopnje davka od dohodkov pravnih oseb, medtem ko se pa na drugi strani ni reformiralo tega, koliko je na državni ravni izdatkov. Na ta način so se škarje odprle. Zdaj se zapirajo, je bilo pa vmesno obdobje odprtih škarij izjemno dolgo. Ravno zaradi tega se pa zdaj pogovarjamo o tem, da smo zadolženi že preko 80% BDP in da bo izjemno trdoživ ta dolg, ko bo začel vsaj v relativnem smislu padati, tudi na račun tega, da plačujemo preko milijarde evrov obresti, kar je tam nekih 300, 400 milijonov evrov več od tistega, kot je bilo v času gospe Bratuškove, ki se sprašuje, kam gre denar. Gre. Upam, da ga bo počasi – tudi na račun refinanciranja obveznic in tako naprej – vedno več za tisto, kar bi želeli, se pravi zdravstvo, pokojnine, šolstvo, policijo in tako naprej.

Če bi pa nekdo želel primerjavo, kaj dobi, če se vrnem na tistih 800 evrov od prej, pa pogledjmo nekoga v Nigeriji. Recimo, da imajo tam 12 % davkov v BDP. Kaj on dobi za to? Ali dobi varnost? Je ne dobi. Dobi čisto pitno vodo? Je ne dobi. Dobi šolo? Je ne dobi. Ima slučajno obrambo? Ne. V bistvu ima prej obratno, ker ga pride vsake toliko kdo obiskati. Ima zunanji konvertibilen denar? Ali ima pokojnino? Ima njiivo, po kateri se mu ne poliva nafta? Lahko kaj naredi, če se mu polije nafta? Lahko koga toži? To so podsistemi te države, ki primerjalno s tistimi, ki plačujejo bistveno manj za vzdrževanje svoje države, torej v smislu deleža davka v BDP, ne zagotavljajo teh storitev, ki jih, kljub temu, da si marsikdaj tega ne priznamo, ta država še vedno zagotavlja.

Kot pa rečeno že prej, je pa treba delati na tem, da se učinkovitost porabe tega denarja in vrednost storitev, ki jih državljanji pridobivajo, iz leta v leto povečujeta. Hvala.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Izvolite, predlagatelj, mag. Marko Pogačnik.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Spoštovani predsedujoči, hvala.

Moram odreagirati. Jaz mislim, da določeni poslanci, predvsem Stranke modernega centra, nočejo razumeti ali pa ne razumejo, kaj mi hočemo. Mi hočemo tukaj povedati, v Sloveniji plačujemo previsoke davke glede na tisto, kar dobimo nazaj.

Jaz verjamem, da nekdo, če je bolan, porabi več sredstev, kakor spoštovani kolega Božič, ki je rekel, da iz zdravstvene blagajne ne črpa nič. Hvala bogu. Ampak ni poanta v tem. Mi nočemo tega sistema spremeniti, vendar je pa treba povedati, da v Sloveniji zdravstvo ni

brezplačno. Tisti s povprečno plačo plačuje približno 2 tisoč 400 evrov letno. In kaj dobi za to? Čakalno vrsto. Tukaj je poanta. Poanta je v tem, da bi Furs ali Ministrstvo za finance korektno poročal, na kakšen način so bili davki porabljeni.

Govorite o socialni državi. Poglejte, spoštovani gospod Božič, v Avstriji obstaja Kindergeld – ne glede na to, kakšen je status, kakšno je premoženjsko stanje, ali je oče ali mama nogometna zvezda, ali imajo šest gradov doma, ali je kdo brezposeln, do 18. leta dobiš fiksen znesek evrov na račun. To poskušamo povedati. Zakaj je v Avstriji cena nafte cenejša kot v Sloveniji? Pravimo, da je neustrezna trošarinska politika in marsikaj še drugega.

Najbolj žalostno pa je to, da priporočilo, ki smo ga mi predlagali, poslanke in poslanci koalicije na Odboru za finance in monetarno politiko zavrnete, kljub temu, da imate to zapisano v koalicijski pogodbi.

PODPREDSEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Besedo ima Marijan Pojbič. Pripravi naj se gospod Franc Breznik, nato bomo prešli na zaključni del.

MARIJAN POJBIČ: Hvala lepa, spoštovani gospod predsednik.

Jaz se moram malo nasmejati na tem sedežu, na katerem sedim, ko poslušam svojega kolega iz SMC, ki je razpravjal in nas primerjal z Nigerijo. Jaz ne vem, ali je Slovenija država, ki je primerljiva z Nigerijo, ali je slovenska država tista, ki želi biti primerljiva z Nemčijo, Avstrijo in visoko razvitimi državami, torej Višegradske skupino in tako naprej. S temi državami, ki gredo po pravi poti, ki zagotavljajo ljudem ustrezne pogoje za preživetje. Mi gremo v tej državi v popolnoma obratno in napačno smer. Ravno ta koalicija to še spodbuja.

Jaz sem prepričan, da je stanje v slovenski državi daleč od tistega, kar vi, gospod Božič, govorite. Jaz ne razumem, kolikokrat bom moral tukaj v Državnem zboru razlagati, da pojdite med ljudi in vprašajte. Vsak dan imamo večjo revščino v slovenski državi. Vsak dan imamo več upokoјencev z minimalnimi pokojninami, s takšnimi, da ne morejo preživeti. Stalno več imamo ljudi, ki so zaposleni z minimalno plačo, delavci.

Govorili ste – morda ne samo vi, tudi nekateri vaši poslanski kolegi –, da se znižuje brezposelnost v Sloveniji. Niste pa povedali, da večina hodi v Avstrijo gor. Pojdite pogledat, gospod Božič, jaz vam povem, ker vam lahko to povem, ker živim v okolju, ker vidim, kako se stvari dogajajo. Tukaj v Ljubljani, ali pa v tej okolici resnično nimate občutka. Ne vem, od kod ste, se opravičujem. Tudi, če ste ... / oglašanje iz dvorane/ Dobro, iz Kopra, potem je logično, da ne veste, kaj se tam dogaja, čeprav, bi bilo prav, da kot poslanec veste. Ampak še enkrat povem, da se brezposelnost v Sloveniji rešuje,

ker ljudje iščejo rešitve izven naših meja, in ne zato, ker bi ta Vlada naredila kaj pametnega za državljanke in državljane. Nič ni naredila.

Povejte mi konkretno, kaj ste naredili za gospodarsko rast. Kaj ste vi naredili, vaša Vlada? Ena izmed poslank je rekla: "Pobiramo toliko, kot pridelamo." Kako se lahko reče, da pobiramo toliko, kot pridelamo, če pa imamo več kot milijardo primanjkljaja? Več kot milijardo. Se pravi, da ne pridelamo toliko, kot porabimo.

Potem ste rekli, da Vlada že pripravlja strukturne ukrepe. Sem poslušal, zelo pozorno. Dve leti je mimo odkar je ta vlade. Kakšne strukturne reforme pa ste do tega trenutka naredili, lepo vas prosim? Kako dolgo še mislite farbati slovensko ljudstvo? Vaša filozofija, levičarska filozofija, oprostite, je nabijati ljudem davke. Jih narediti siromake, zato da z njimi lažje opravljaja. Desna sredina in desna opcija pa želita ustvariti pogoje za to, da se razvija gospodarstvo, ki pa ima za posledico nova delovna mesta in tako dalje. To je tisto edino, ki je dodana vrednost za prihodnji razvoj države in dodana vrednost temu, da bodo lahko ljudje boljše in kvalitetnejše v državi živeli. Kaj ste levičarji oziroma ta struktura do tega trenutka naredili na temu področju? Kaj? Davčne blagajne. Pa da ne bom začel naštevati, ker mi je slabo, ko začnem in vas poslušam tukaj, kako govorite, kot papige ponavljate eden za drugim. Se opravičujem za izraz, se iskreno opravičujem, ker ne želim biti žaljiv. Resnično ne. Ampak to je neverjetno. Poslušam od prvega do zadnjega, kako ponavljate praktično iste zgodbe, iste stavke. Mi v Slovenski demokratki stranki pa smo vam poskušali dopovedati, da ljudje v slovenski državi niso zadovoljni in za tisto, kar dajo, dobijo bistveno premalo. To je cela filozofija. Ko boste to razumeli, ne boste imeli nobenih težav več, boste resnično začeli razmišljati, da je pa na tem področju res treba spremeniti nekaj korenitega in konkretnega. To pa so strukturne reforme. Ampak ne strukturne reforme davčne blagajne. Največji uspeh slovenske vlade oziroma te koalicije so davčne blagajne. Sami ste to zapisali. Grem pogledat in prinesem papir, da vam preberem, kaj pišete? Ali pa eno govorite in drugo pišete? Jaz ne vem, kako funkcionirate. Ne vem.

Govorite, kako nam gre vedno boljše in to, kar ste v.i gospod Tilen Božič, govorili. Kaj nam pomaga, če imamo 2,5 % gospodarsko rast, če pa ves denar, ki ga ta 2,5 % gospodarska rast prinese, damo za obresti? Za obresti še niti dovolj nimamo, gospod Božič. Mi nimamo niti dovolj, da bi obresti plačali za teh približno 32 milijard, kolikor smo zadolženi. Kakšna gospodarska rast pa je to, če imamo premalo, da bi plačali obresti? Kje pa je denar, ki bi ga morali vlagati v gospodarstvo in razvoj te države, če vse damo za obresti in se brezglavo zadolžujemo, zato da državna in javna uprava živita kot mali bogovi? Za njih ni nobenega problema poiskati denar. Čeprav jaz nimam proti njim nič, ker jih rabimo, vendar pa v primernem

številu in primerno organizirano, ker je realni sektor tisti, ki v tej državi ustvarja in vso to zgodbo skupaj plačuje.

Še enkrat bom potrdil tisto, kar sem doslej govoril, da se nad Slovenijo zgrinjajo črni oblaki. Kdo je to napisal 1. junija? OECD. Zapisali so: "Organizacija za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD Sloveniji za letos napoveduje 1,5 % rast bruto družbenega proizvoda, kar je za 0,4 odstotne točke manj od napovedi, ki je bila podana novembra lani". Na drugi strani pa piše, da nas prehiteva tudi obubožana Grčija. Se pravi, tisti, ki jih mi iz slovenskega proračuna financiramo, ki smo jim dali kredite in poročstva za ne vem koliko milijonov, nas zdaj prehitevajo. Ta vlada je na to ponosna in govori tukaj, kako kvalitetno vodi to državo, kako uspešna je in tako dalje. Dajte, saj Slovenci menda nismo takšni norci, da bi nasedali še naprej takšnim neumnostim. Lepo vas prosim.

Koalicija in vsi koalicijski partnerji, ki sedite tukaj notri, bi se morali nad tem zamisliti. Morali bi se zamisliti in reči: Nobenega problema, mi nismo sposobni voditi te države in ker pač ne dosegamo ustreznih rezultatov, smo pripravljeni odstopiti tistemu, ki bo znal to zadevo zapeljati tako, da bodo ljudje resnično dobili občutek, da politika dela za njih. Ne pa da politika dela za strukturo tistih, ki super živijo v tej državi.

Še eno primerjavo bom povedal. Včeraj sem govoril s kolegom, z enim županom iz avstrijske strani. Avstrijci so za pomrzel, ki se je zgodila na avstrijski Štajerski, dobili 6 tisoč evrov denarja po hektarju. Kaj pa ste vi naredili do zdaj za naše kmete? Pojdite gor pogledat. Do 90 % imajo ljudje, ki jim je vse pomrznilo. Povejte mi, kaj ste naredili do tega trenutka. Gospod Božič, ne kimajte z glavo, nič niste naredili, to je problem. Oni so že dobili. Kako pa naj bodo potem naše Slovenke in Slovenci z njimi konkurenčni? Kako, povejte mi. Oni 6 tisoč po hektarju takoj, mi pa nič ali pa čez eno ali dve leti morda kaj. Pa to je nesprejemljivo, to je absurd.

Še druga stvar. Mariboru se je s sklepom odvzelo 16 milijonov evrov nepovratnih sredstev, razvojnih sredstev za Maribor in širšo regijo, v katero sodijo tudi občine Pesnica, Kungota in tako dalje. Na drugi strani pa Ljubljana dobi 300 milijonov, nobenega problema. Je to normalno? Povejte mi, če je to normalno. To dela ta vlada, to delate vi, ki si sedite tu noter. Vi dajete "štemplje" gor, dajete svoje glasove in stisnete da. Ne govorite nam norije, no. Ne dovolim vam več, da se norčujete iz slovenskega ljudstva. Ne dovolim vam! Ker nimate prav, ker to, kar delate, delate napačno, greste po napačni poti in peljete naš ubogi narod v še večjo luknjo. Lepo vas prosim, da ne delate tega, ker to ni prav, to ni dobro, to je izjemno nekorektno in škodljivo za prihodnost naše države, naših otrok, naših vnukov, naših upokoјencev, naših delavcev, predvsem tistih z minimalno plačo, in tako dalje.

Ne govorite mi, da delate v dobro te države, ker niste naredili do tega trenutka absolutno nič, razen tega, da ste naredili velikansko škodo, da do tega trenutka še niti en bandit ni zaprt – ne morem jim drugače reči, tistim, ki si dovolijo pokrasti po tisočine milijonov iz te države in so danes še vedno na svobodi. Vi imate vlado, vi imate ministra za pravosodje. Kakšni ukrepi so bili sprejeti na tem področju, da bi se ta zgodba pospešila? Zavirali so našega predsednika komisije, ki raziskuje to bančno lopovščino, zaradi sodnice ni mogel dobiti podatkov, da se ne bi stvari odkrivala in tako dalje. Ne vem, koliko časa je bilo potrebnega za to, da so se nekateri organi zbudili in so rekli, da je to nedopustno, neokusno in skrajno neodgovorno, da ne začnem odpirati teh vprašanj.

Logično, da postanem živčen, da postanem slabe volje, ko moram takšne oslarije poslušati, diktate, ki jih nekdo bere tu. Navadite se že enkrat, da nekaj iz svoje glave govorite, ne pa da samo nonstop berete. Razen gospoda Tilna Božiča, vam tega nikoli nisem očitil, ker ste vi resnično čisti teoretik, ampak vam moram povedati, da o praksi pa na žalost nimate pojma. Se opravičujem, da sem uporabil ta izraz, se opravičujem, nisem tako dobesedno mislil.

Jaz ocenjujem, da je ta predlog današnje razprave dobronameren, v pravi smeri. Želeli smo vam povedati, da je treba kakšne stvari gledati drugače. Gledati v korist slovenskega ljudstva, ne pa morda tistih nekaterih struktur iz ozadja, ki imajo resnično samo skupni in edini cilj, da polnijo svoje žepe, na drugi strani pa je stalno več obubožanega slovenskega ljudstva, kot sem rekel – upokojevcev, tistih, ki so z minimalno plačo, tistih ki so na zavodu za zaposlovanje, in tako dalje. Zato se nikakor in nikoli ne bom strinjal z vami, ki trdite, da ste tisti, ki peljejo to Slovenijo naprej. Ne, jaz rečem pred vso slovensko javnostjo, da prevzamete odgovornost, da jo peljete daleč daleč, 10 korakov nazaj ste jo zapeljali. Zato prosim, da daste že enkrat mesto tistim, ki znajo to zadevo peljati boljše od vas. Hvala lepa.

PODPREDSIEDNIK PRIMOŽ HAINZ: Hvala lepa.

Replika, gospod Tilen Božič.

TILEN BOŽIČ (PS SMC): Bil sem malo narobe razumljen že takoj v uvodu. Očitno se nočemo razumeti.

Ni stvar v tem, da bi jaz primerjal Slovenijo z nerazvitimi državami. Gre samo za to, da sem hotel ponazoriti, kaj pomeni, če je neka država nerazvita, s kakšnimi težavami se srečuje, in kaj je z neko državo, ki je na poti oziroma spada že med razvite. Če boste šli gledati delež davkov v BDP – Avstrija 43,4 %, Slovenija 37,3 %. Zdaj ne vem, v katerem delu se tukaj ne razumemo.

Kar se tiče moje teorije, je res, da imam faks narejen, jaz ne vidim v tem nič slabega,

ampak sem verjetno delal tudi v gospodarstvu, preden sem prišel sem. / oglašanje iz dvorane/ Ja, saj vi nikoli ne bi nič rekli.

Kar se pa tiče podatkov, ki sem jih prej dajal, jaz dajem podatke vedno v parih, da so preverljivi. Če gre gor število delovnih aktivnih in če se niža število brezposelnih, pomeni, da je več zaposlenih, pa lahko te podatke obračate, kot želite. Če potrebujete, se lahko dobimo popoldne, se bomo ukvarjali tudi s statistiko, si bom vzel čas, pa vam razložim.

Kar se tiče ... / oglašanje iz dvorane/ Sem vam povedal, da so podatki v parih. Jaz ne debatiram z vami, zdaj repliciram.

Druga zadeva, kar se tiče tistega časa, ko ste vi peljali državo tako eksponentno naprej, se je za tistih 20 milijard dvignili zunanji dolg in se potem pretopil v sanacijo bank, ki jo je bilo treba plačati iz proračuna, ker je prišel v državo s spiralo. Ne vem, mislim, dajte me še kaj naučiti. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Mag. Pogačnik, predlagatelj.

Izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK (PS SDS): Predsedujoči, hvala.

Zelo kratek bom. Vem, da replike na repliko ne boste dopustili, zato bom, če ni razumel kolega Pojbiča, jaz poskušal gospodu Tilnu še enkrat razložiti, kaj je mislil kolega Pojbič s tem, da se brezposelnost v Sloveniji navidezno zmanjšuje. Ta brezposelnost v Sloveniji se ne zmanjšuje zaradi tega, ker dobi brezposeln zaposlitev v Sloveniji, ampak zaradi tega, ker si poišče zaposlitev v tujini. Samo je hotel reči. To je bistvo. Ne odpirajo se nova delovna mesta v Sloveniji, ampak je statistika taka zato, ker najde delo v Avstriji, Italiji ali nekje drugje.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Gospod Božič, imate repliko, izvolite.

TILEN BOŽIČ (PS SMC): Kratka replika. Rekel sem, da dajem podatke v parih, in sem povedal, da se število delovno aktivnih dviguje. Podatke glejte v parih. Hvala.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Kot zadnji razpravljavec še gospod Franc Breznik.

Izvolite, beseda je vaša.

FRANC BREZNIK (PS SDS): Gospod podpredsednik, najlepša hvala.

Jaz sem danes začel to sejo z 20 minutnim govorom. Govoril sem o tem, kaj so cilji te današnje seje, govoril sem o mednarodni situaciji pod to vlado, o izredno ugodnem okolju, v katerem se da pripraviti številne strukturne reforme. Mislim, da smo tudi danes poslanci Slovenske demokratske stranke in Nove

Slovenije dokazali, da se ta vlada ni lotila nobenih strukturnih reform, ampak je naredila kvečjemu neke kozmetične popravke, ki pa ne dajejo rezultatov, kar kaže tudi naslednje poročilo OECD, ki je zaskrbljujoče.

Ker govorimo o statistiki, bom jaz kar začel s statistiko. Kolega Božič, tudi sam sem dvakrat diplomiral, prvo iz elektrotehnike, potem pa iz ekonomije, kjer so večinoma najboljši ekonomisti, kjer moraš najprej iz fizike ali elektrotehnike končati študij, potem prideš na ekonomijo pa ti logika igra. Izgleda, da vam manjka tudi en zgodovinski pomen. Če vi Slovenijo kot visoko razvito evropsko državo, nekoč srednje razvito, primerjate z Nigerijo, je moj naslednji problem pomanjkanje ambicioznosti, predvsem kar se tiče gospodarske koristnosti. Zdaj bom pa jaz naštel kar nekaj statističnih podatkov, predvsem med nami, Višegrajsko skupino in Evropsko unijo, zato da bomo vedeli, kje smo danes, kje smo glede konkurenčnosti. Ko govorite o avstrijskih davkih, se morate zavedati še ene zadeve, da imamo mi premalo lastnega kapitala. Vse makroekonomske politike v zadnjih 10 let – od tiste, ki jo je vpeljal pokojni dr. Bajuk, tiste, ki jo je vpeljal dr. Križanič, in tiste, ki jo je vpeljal dr. Šušteršič – imajo eno značilnost, in sicer manj davka na podjetja, na kapital, ravno zaradi tega, ker se zavedamo svoje lastne šibkosti, to pa je premalo lastnega kapitala in želimo privabiti tuji kapital. Nove investicije ravno dokazujejo, da ste totalno neuspešni.

Poglejmo še druge probleme, ki so pereči in o čemer govori tudi Gospodarska zbornica Slovenije. O tem tudi sam govorim, ko govorim največkrat o četrti industrijski revoluciji, ki nas čaka, ki nas bo lahko pripeljala na nek nov vlak v Sloveniji, na nov zagoni ciklus, nov investicijski ciklus. Naslednji podatki so zaskrbljujoči.

Prva zadeva, dnevi za pridobitev gradbenega dovoljenja – Slovenija 213 dni, Višegrad 182 dni. Učinkovitost trga dela – Slovenija 99, Višegrad 78.

Drugi najbolj problematični dejavniki poslovanja ene šestine pri podjetjih – neučinkovitost državne administracije. O tem ste danes kolegi govorili, o preveliki birokratov, prevelikem številu sistemov in podsistemov, ki jih noben ne nadzoruje, ki ne kažejo svoje učinkovitosti, ki niso servis gospodarstva, ki ne dosegajo kvalitativnih standardov, kjer se pojem menedžmenta tudi v javni ali pa državni upravi porazgubi.

Pametni davki, o katerih govorim, če želimo priti v četrto industrijsko revolucijo. Stopnja obdavčitve na dodaten zaslužen evro – Slovenija 60,4 %, Višegrad 45,3 %, povprečje OECD 47,3 %. Efektivna obdavčitev energije v industriji in energetski transformaciji v procentih, kar je eden zelo pomembnih podatkov za tuje investicije, torej tisti, ki potrebujejo večjo dobavo energije – Slovenija 17,4 %, Višegrad 8 %, OECD 9,4 %. Socialni prispevki BDP v procentih

– Slovenija 14,8 %, Višegrad 13,3 %, najboljših 15 držav v Evropi 10,9 %. Nadaljevanje, spoštovani kolega. Pametno kadrovanje, kadrovska politika, izdatki države za aktivno politiko zaposlovanja v procentih, torej tisto, kar bi aktivno iskalo zaposlitev, kjer bi se ljudje lahko preusmerjali in se prilagajali gospodarskim potrebam. Slovenija daje 0,28 %, Višegrad 0,37 %, povprečje Evropske unije je 0,45 %. Stopnja zaposlenosti mladih tri leta po šolanju v procentih, kjer govorimo, kakšne kadre damo na tla in ali jih lahko gospodarstvo konzumira – Slovenija 65,2 %, Višegrad 71,3 %, Evropska unija 68,6 %. Delež diplomantov tehničnih ved v odstotkih, kar je tisto, o čemer govorim – Slovenija 31,6 %, Višegrajska skupina 40,2 %, Evropska unija 35 %.

Nadaljevanje, pametni razvoj, razvojna politika, spoštovani kolega. Uvrstitev pri učinkovitosti inoviranja, kar je pomemben podatek. Učinkovitost inoviranja, torej spravljanje inovacij v izdelke ali v storitve, s katerimi nastopamo in s katerimi imamo lahko tisočkratne zasluge pri nekaterih vrhunskih produktih – Slovenija 53 %, Višegrad 39 %. Delež prodaje od novih inovacij – dosegamo samo 85 % povprečja Evropske unije. Pri inovacijski sposobnosti imamo 15 izgubljenih mest v petih letih, kar se tiče lestvice Global Competitiveness Report iz leta 2015.

Pametna internacionalizacija, promocija industrije na tujih trgih. Tudi tukaj imamo tri kazalce, ki kažejo, da totalno zaostajamo za Višegrajsko skupino. Vsi kazalci, ki bi kazali, da se Slovenija lahko priključi na naslednji vlak, imenujemo ga vlak četrte industrijske revolucije, kjer lahko začnemo nov investicijski ciklus, ko imate polovico mandata te vlade, spoštovani kolega, in kjer bi lahko pripravljali slovensko poslovno okolje na prehod v četrto industrijsko revolucijo. To je tisto, kar bo prepozno čez dve leti. To je tisto, kjer ste imeli dve dragoceni leti, ki jih niste izkoristili.

Takih ugodnih pogojev, toliko sreče, kot se jo imeli v tem obdobju, je ni imela skoraj nobena vlada. Pa nočem niti Bratušek pohvaliti niti naše, ampak ko smo morali mi najemati kredite, ko smo morali sprejemati ta zloglasni ZUJF, je bilo zadolževanje na tujih trgih, kot veste, med 6 in 7 %. Tega slovensko gospodarstvo na dolgi rok ne more zdržati, ker naša dodana vrednost v storitvah in v proizvodih ne dosega vrednosti, ki jih imajo visoko razvite zahodne države. Problem takrat je bil, da smo morali čez noč zmanjšati javno porabo in ne želim si tega nikoli več. Zdaj imamo čas, zadosti časa, ko se ni zgodilo ničesar. Čas, v katerem ste se ukvarjali z nepomembnimi problemi, z redefinicijo družine, ukvarjali ste se z odvzemi mandata, ukvarjali ste se z določenimi problemi, ki so v tem trenutku obrobne pomena za slovensko družbo. Mi pa danes govorimo samo o sedanjosti in samo o prihodnosti, spoštovani kolega. O tem se želimo danes pogovarjati.

Želimo se pogovarjati o izgubljenemu času in o vašem sajenju rožic.

Še nekaj o ukradenih ukrepih, ki smo jih mi sprejemali. Mi smo se takrat zamerili tudi marsikateremu volivcu in volivki z našimi ukrepi. Vsi ukrepi, ki jih boste tudi zdaj sprejemali, bodo začeli morda prijematih po dveh ali treh letih, tako kot tisti naši, ko smo jih sprejemali v drugi Janševi vladi. Verjamem, da se kot ekonomist po vsej verjetnosti tega zavedate. Mi smo takrat postavili pravilno anamnezo, da je največji problem nekreditiranega še tistega izvoznega dela gospodarstva, zato smo šli takoj v sanacijo bank, zato smo šli v Slovenski državni holding, zato smo postavili slabo banko. Izgnali ste tudi tujce slabe banke, da imajo prevelike plače in tako naprej, danes pa zaposlujete v slabi banki celo vrsto novih ljudi. To pomeni, da se bo masa za plače še dodatno povečala. Spet neka predstava za javnost, ki pa ne bo dala rezultatov.

Sam sem danes mogoče nekoliko čustveno na začetku povedal, da sem pred 25 leti na današnji dan zaprisegel slovenski državi, takrat novonastali državi, ki je še nastajala, takrat sem imel samo še domovino, takrat smo z orožjem branili državo. Danes so naše orožje znanje, naše sposobnosti, naše kompetence. Tudi takrat, ko smo politiki, se moramo zavedati, da odločamo o usodi ljudi posameznikov, upokoencev, mladih ljudi, delavcev in delavk, od Prekmurja, Goriškega, Notranjske, Posavja, Dolenjske in do Gorenjske. Vsi ti ljudje, 2 milijona, celota čaka na naše ukrepe. Vsaka sekunda, ko ne gremo v strukturne reforme, je izgubljena. Vse manj bomo konkurenčni, vedno manj bo tujega kapitala, tujih vlaganj v Slovenijo in z lastnim kapitalom mi tega ne bomo zmogli.

Kolega Pojbič, ki je prej povedal na nekoliko svojstven način in ste se mu smejali, je govoril tudi o lokalni samoupravi. Vsi ugotavljamo, da bi bil zdaj čas za lokalno samoupravo, zdaj bi bil čas za konstituiranje pokrajin, zdaj bi bil čas, da na pokrajine prenesemo celo vrsto pristojnosti. Lahko bi optimalno črpali svoja sredstva, da bi se Štajerska lahko normalno razvila, da bi se lahko Gorenjska razvila, da bi lahko Primorci dobili nek svoj primat, da bi lahko odločali o zgodovinskih značilnostih in tako naprej, na podlagi tega šli v neke nove projekte. Ničesar se ni naredilo na tem področju. Popravljamo samo neke kozmetične popravke nekega Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja.

Vse to smo vam danes želeli predstaviti, povedati in vas spodbuditi k temu, da pristopite k resnim strukturnim reformam. To je bila danes naša naloga. In da to tudi predstavimo slovenski javnosti. Najlepša hvala.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala tudi vam, gospod Breznik.

Prehajamo v sklepni del splošne razprave, v katerem dobijo besedo še predstavnica Vlade in predstavnik predlagatelja.

Besedo ima gospa mag. Mateja Vraničar Erman.

MAG. MATEJA VRANIČAR ERMAN: Še enkrat hvala lepa za besedo.

V razpravi je eden od govorcev omenil, da si želi še več takšnih razprav, kot je bila današnja. Jaz moram reči, da ne delim tega mnenja, ampak si želim, da bi znali tovrstne razprave voditi na način, da bi se med seboj slišali, da bi bile politično strokovne, da bi temeljile na celovitih podatkih, ki jih je treba postaviti v kontekst, ne iztrgati iz njega.

Naj še enkrat ponovim. Danes se je kar nekaj govorcev osredotočilo na včerajšnjo napoved OECD, ki znižuje napoved za gospodarsko rast v letošnjem letu na 1,5 %. Pozabljamo, da nam je za leto 2015 ta isti OECD napovedoval 2,1 odstotno rast, dosegli pa smo 2,9. Za leto 2014 0,3 odstotno rast, dosegli smo 3 odstotno rast. Za letošnje leto je včeraj naš Statistični urad – statistika je znanost, ste nekateri rekli danes – povedal, da dejansko podatki za prvo četrtletje kažejo 2,5 odstotno gospodarsko rast, ki je višja od tega, kar je napovedoval UMAR v svoji spomladanski napovedi.

Govora je bilo o tem, da v Sloveniji deluje 250 agencij, ki jih je treba ukiniti. V vmesnem času sem si dovolila poiskati oziroma pobrskat po uradni evidenci proračunskih uporabnikov in ugotovila, da imamo na ravni države 21 agencij in 16 na ravni občin. Mogoče se je kdo zmotil in govoril o agencijah, ki niso agencije, ampak je govoril o kakšnih drugih odborih ali delovnih skupinah, saj se spomnim, da je bila štiri leta nazaj ena zelo pomembna analiza, ki naj odpravila celo vrsto teh delovnih teles, pa se ni kaj veliko zgodilo.

Govora je bilo o tem, v kako težkih razmerah so delale nekdanje vlade in kako je sedanji vladi lahko, ker so se morale nekdanje vlade spopadati s 7 % pribitki oziroma obrestmi na državni dolg, na državne obveznice, zdaj imamo pa sorazmerno nizek pribitek. Je to rezultat, ki je nastal sam po sebi? Ni. To je rezultat tudi dela te vlade, ki ni porušila vsega, kar je bilo pred njo, ampak je gradila na tem, kar je bilo do začetka tega mandata narejeno, in realizirala zakonske rešitve, ki so bile v preteklih letih pripravljene, sprejete, ne pa še dejansko udejanjene. Začetek dela SDH in začetek dela DUTB, če omenim samo dve. Stabilizacija javnih financ in znižanje javnofinančnega primanjkljaja pod 3 % BDP nam omogoča aktivnejšo politiko na področju tudi upravljanja z državnim dolgom in aktivnega delovanja za zniževanje odhodkov iz naslova obresti, s tem pa tudi ustvarjanje dodatnega prostora za namenjanje javnofinančnih odhodkov za druge namene. Ena takih prvih kompleksnih transakcij je bila izvedena v preteklih tednih in verjamem, da je samo prva v nizu tovrstnih ukrepov, ki bodo nadalje pripomogli k učinkovitejšemu obvladovanju javnofinančne situacije.

Govora je bilo o tem, da zavračamo poročilo o porabi davkov. Sploh ne. Trdimo, da to poročilo obstaja. Zagotovo Finančna uprava, ki skrbi za pobiranje javnofinančnih prihodkov in s tem tudi poroča o obsegu javnofinančnih prihodkov po posameznih vrstah prihodkov, ni tista institucija, ki naj bi skrbela tudi za odhodke oziroma za poročilo o odhodkih. Tako kot sem nekajkrat v svojih izvajanjih poskušala pojasniti, ni mogoče posameznega davčnega prihodka povezati s točno določenim javnofinančnim odhodkom. Kako naj iz obsega letošnjih odhodkov 9 milijard 540 izločimo 7 milijard 168, kolikor zberemo z davki? Kaj naj odredimo, da je financirano z drugimi prihodki in z nekaj dodatnega zadolževanja?

Govora je bilo o tem, da v Sloveniji ne poznamo pavšalne obdavčitve. Ni res, jo poznamo, ni pa učinkovita. Nihče se je ne poslužuje. A se kdo vpraša, zakaj? Ne, samo pravimo, dajmo prevzeti avstrijski sistem. Ni problema, lahko. Ampak to pomeni večjo obremenitev, dejansko, potem ko se pogleda vse okoliščine.

Govorili smo o prispevkih. Prispevki, ki jih plačamo od naših plač so del naših bruto plač. Niso last države, so naša last, ki pa jih zaradi sistema socialne varnosti, za kakršnega smo se v preteklosti odločili, velik del namenimo predvsem za medgeneracijsko solidarnost. Tak sistem pozna večina srednjeevropskih držav. Nekatere so ta sistem dopolnile s tako imenovanimi socialnimi kapicami, ampak vse te države, ki so uvedle socialne kapice, so vzporedno uvedle tudi zasebne sisteme zavarovanj za dopolnilna zavarovanja, ki jo omogočijo tistim, ki ne dobijo iz obveznih zavarovanj celotnega paketa pravic, da si lahko s zavarovanjem financirajo tisti dodatni del pravic, ki jih potrebujejo, bodisi iz pokojninskega zavarovanja bodisi za katerega računajo, da bi ga mogoče v prihodnje potrebovali v okviru zdravstvenega zavarovanja.

Ko govorimo o tem, da se je zmanjšala brezposelnost, naj navedem še nekaj podatkov Statističnega urada, ki so bili prav tako objavljeni danes in v preteklih dneh.

Število delovno aktivnih oseb. Število zaposlenih se je do marca povečalo za 14 tisoč 29. Število delovno aktivnih oseb – brez kmetov, ki jih statistika obravnava posebej – se je v zadnjih 12 mesecih povečalo za 15 tisoč 765 oseb. Registrirana brezposelnost se je v mesecu maju zmanjšala za 3 % glede na april in za 9 % glede na maj lanskega leta. Odjav iz registra brezposelnih zaradi zaposlitve je bilo v prvih 4 mesecih letošnjega leta za 32 tisoč 57 ali za 10 % več kot v enakem obdobju lani.

Cela vrsta statističnih podatkov govori o tem, da so doseženi rezultati, ki nam lahko vlivajo optimizem za nadaljnjo krepitev tako gospodarske rasti kot tudi za nadaljnjo krepitev konkurenčnosti. Delo nikakor ni zaključeno, ampak temeljita analiza obstoječega stanja in natančna preveritev možnosti sprememb so

lahko edina garancija za uspeh. Tudi iz lastnih napak smo se naučili, da hitri ukrepi lahko marsikdaj v bistvu pomenijo tudi revolt oziroma sprožijo nasprotovanje, ki v bistvu pokoplje dober namen. Vse te stvari je treba upoštevati, ko govorimo o tem, ali za zbrane javnofinančne prihodke nudimo dovolj dobrin.

Pa še enkrat bom ponovila za konec to, kar sem povedala že v uvodnem nastopu. Vse to, o čemer danes govorimo, so bolj ali manj orodja. Za našo razpravo mora biti pa bistvena vsebina, kakšno javnofinančno porabo želimo oziroma kakšne javne dobrine želimo, da se financirajo iz javnih sredstev in v kakšnem obsegu. Pa ko govorimo o javnih dobrinah, mislim v bistvu na najširši okvir. Hvala lepa.

PODPRESEDNİK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Mag. Marko Pogačnik, predstavnik predlagatelja.

Beseda je vaša, izvolite.

MAG. MARKO POGAČNIK: Spoštovani predsedujoči, hvala za dano besedo.

Spoštovana državna sekretarka, jaz sem tudi prepričan, da je današnja razprava koristna. Tudi sam bi pričakoval več takšnih razprav v Državnem zboru in bi si želel, da bi bilo več takšnih. Vi ste rekli, da si tega ne želite. Jaz verjamem, vi ste bolj specialistka, ko pridete v Državni zbor, da povečate kakšne trošarine, da povečate kakšne davke. Tukaj se pa strinjam. Ampak jaz sem prepričan, da bomo vsaj v Poslanski skupini SDS vložili še večkrat takšno zahtevo za sklic izredne seje, da se bomo pogovarjali, koliko je država potrošna, kam grejo davki in poskušali iskati nekakšno rešitev. Vendar seja v Državnem zboru bo pa konstruktivna in imela učinek takrat, ko boste tudi vi kot koalicija želeli sodelovati. Edino takrat. Tukaj se pa deloma strinjam, da je nekoristna takšna seja, če sodeluje samo opozicija, koalicija pa za vsako ceno zavrača vsak predlog, ki ga predlaga opozicija, vsak pogled, ki ga imamo v opoziciji. Na današnji seji smo prišli celo tako daleč, da koalicija zavrne priporočilo, ki ga ima zapisanega v koalicijski pogodbi. Državna sekretarka je celo uporabila termin, da koalicijska pogodba ni vladni dokument. To pomeni sprenevedanja in sprenevedanje je iz dneva v dan iz vaše strani večje.

Mi smo prepričani, da bi bilo predvsem pošteno do državljanek in državljanov, ki pošteno plačujejo davke, da tudi vedo, kaj Vlada s tem denarjem počne. Jaz nisem oporekal temu, da danes to ni razvidno, spoštovana državna sekretarka, vendar je recimo letno poročilo ali pa proračun takšna bukla, da se še poslanci težko najdemo, ko premetavamo konte, kaj kam paše. Rekli ste, da je nekaj objavljeno na spletnih straneh Vlade, nekaj je objavljeno na spletnih straneh Ministrstva za finance, ampak jaz mislim, da bi bilo pošteno, da bi bilo objavljeno, na kakšen način se te davki

uporabljajo. Jaz verjamem, da marsikdo, ki je zaposlen v gospodarstvu ali v javni upravi, ko dobi plačilno listo, pogleda tisto številko na koncu, ki sede tudi na transakcijski račun. Mi bi radi odprli vsem tem, da si tisto plačilno listo v celoti pogledajo, da si pogledajo, kaj je bruto plača in na katere konce se od tiste bruto plače še vse nakazuje. Edino tisti, ki imajo s. p., dejansko vedo, koliko je njihova bruto plača in kaj dobijo potem za račun. Če ne drugega, espeje zanima, kaj ta vlada počne s prispevki.

Pošteno bi bilo mogoče tudi, da bi, ko gremo na bencinsko in plačamo za 50 litrov nafte 55 evrov, pisalo, kam gre tistih 55 evrov. Je to mogoče za nafto tam 10 ali 12 evrov, ostalo pa država požre? Ko kupiš škatlico cigaret, bi lahko pisalo, koliko je požrešna država. Zakaj je cena nafte v Avstriji med 10 in 15 centov cenejša, spoštovana državna sekretarka? Zakaj trošarine, ki jih konstantno že nekaj let zapovrstjo povečujete, na področju alkohola, tobačnih izdelkov, naftnih derivatov, vse proračunu znižujete? Bomo videli, kakšen bo rezultat letos. Po vaši logiki bi se moglo zviševati. Mi bi morali narediti predvsem konkurenčno gospodarstvo, da bi dejansko tisti iz Avstrije, Italije in Hrvaške k nam hodili, tako kot so včasih, kupovati bencin. Tisti, ki pride kupiti nafto ali pa bencin, bo verjetno spil še kakšno kavo ali šel še kaj pojesti. Danes je pa obratno. Danes mi hodimo v Avstrijo, polnimo avstrijski proračun in njim financiramo njihovo javno zdravstvo, javno šolstvo in vse skupaj. Ne prodajajte, da je v Sloveniji zdravstvo brezplačno. Tisti, ki ima povprečno plačo, letno plača 2 tisoč 400 evrov zdravstvenega zavarovanja. Mesečno se plačujejo zdravstvene storitve in vse ostalo.

Spoštovana državna sekretarka, mogoče sem se pri agencijah narobe izrazil. Vi se igrate radi z besedami, številkami in s tem. Proračunski uporabniki, razni skladi, razne te zadeve – tukaj pa sem prepričan, da jih lahko naštejemo 200.

Dejali ste, da ne uporabljamo celovitih podatkov, da so nekateri podatki strgani iz konteksta. Vrhunsko se branite, tu nimamo kaj očitati, vas že poznamo, ampak na koncu vidimo, da vedno eno in isto ceno plačajo pač davkoplačevalci. Žalosti nas, da niste danes zbrali toliko poguma, da bi sodelovali v neki konstruktivni razpravi, da niste zbrali toliko poguma na Odboru za finance in monetarno politiko, da bi ta dva priporočila, ki smo jih predlagali, podprli. Šli ste celo tako daleč, da niste podprli priporočila, ki ga imate zapisanega na 21 in 22 strani koalicijske pogodbe.

PODPREDSIEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala lepa.

Vsi prijavljeni razpravljavci, ki ste to želeli, ste dobili besedo.

Ker čas določen za razpravo še ni potekel, sprašujem, ali želi na podlagi prvega

odstavka 71. člena Poslovnika Državnega zbora še kdo razpravljati.

Gospod Horvat, izvolite, beseda je vaša. 5 minut imate.

JOŽEF HORVAT (PS NSI): Hvala lepa, gospod predsednik.

Jaz sem pričakoval, da bo gospa državna sekretarka – verjetno ni namenoma pozabila – povedala kaj več o tem, kaj vlada razmišlja za prihodnost glede izboljšanja poslovnega okolja in boljšega privabljanja tujih investitorjev v Slovenijo.

Dolžan pa sem tudi nekaj odgovorov na nepravilne navedbe. Kolega Tilen Božič, moram reči, da ste me pa tokrat strokovno zelo razočarali, ker vas jaz cenim kot finančnega strokovnjaka, ko ste rekli, da smo bili v našem mandatu 2004–2008 mi krivi za porast bruto javnega dolga. Ja, ravno to ste rekli. Omenjali ste tudi 20 milijard. Kar preberite si magnetogram. Ali vi mislite, da bi takrat naša vlada morala sprejeti zakon, s katerim bi preprečili kreditiranje poslovnih bank? Dobite se na kavi z gospodom Gasparijem, ki je bil takrat guverner, in vam bo razložil, kaj pomenijo dinamične rezervacije in tako naprej.

Kolegica Andreja, predsednica Odbora za gospodarstvo, me je omenjala in očitno narobe razumela. Jaz sem govoril, da se bojim, da izgubljam potencial. Potem je primerjala in rekla, da to ni res ter kazala na dvig Slovenije v lestvici konkurenčnosti, ki jo je objavil švicarski inštitut za razvoj menedžmenta. Ponavljam in argumentiram, da izgubljam potencial. Boli me srce, da se vedno bolj izseljujejo mladi strokovni kadri, da se iz Slovenije selijo tudi nekatera dobra podjetja. Za vsako mi je žal. Izgubljam potencial tudi zaradi tega, ker nekateri državni organi delajo napačno. Konkretno, če pravilno berem sodbo Upravnega sodišča, je Arso ravnal narobe, izgleda, da zaradi tega ne bo prišlo do investicije v Lendavi oziroma v Petišovcih v višini 42 milijonov. Vse je padlo v vodo in seveda tudi dokončno skupina Nafta Lendava.

Rečeno je bilo, da smo v proračunu dali 30 milijonov evrov več za socialo kot v prejšnjem letu. Toliko je po moji oceni dalo podjetje, ki je 40 let na slovenskem trgu in ga včeraj enostavno koalicija ni želela rešiti. Morda pravno res ne ravno 100 % pravilno, ampak ga koalicija ni hotela rešiti v okviru sprejemanja Zakona o trošarinah.

Še nekaj bi želel povedati. Ko se primerjamo z državami, je seveda dobro, da primerjamo številke, ampak mislim, da moramo tu primerjavo narediti nekoliko drugače. Včasih morda res s stopnjo davka, ampak po moji oceni je najboljša primerjava ta, da vidimo, kaj je neka država naredila, da je konkurenčna, da je poslovno okolje za investitorje atraktivno. Ne moremo kopirati teh rešitev v Slovenijo, ampak mi moramo to narediti, da bomo mi tudi atraktivni. Mi nismo enaki kot Švica, Avstrija ali Nemčija, ampak vidimo, kaj delajo druge države.

Eno rešitev bom podal. Veliko govorimo o Švici. Tisti, ki so v Švico odnesli državni denar, danes osamosvojitelje sprašujejo, kje je Švica. Zakaj je Švica poceni? Skoraj 8 milijonska država ima 7 ministrstev. V tej smeri mislim, da bi mi morali ukrepati, v tej smeri so tudi strukturne reforme. Mi moramo spremeniti strukturo naše države, saj ne more biti ista struktura danes, kot je bila pred 25 leti.

Zakaj govorimo toliko o gospodarstvu? Mi nismo podružnica slovenskega gospodarstva, nobene zbornice. Mi želimo, da imajo naši ljudje tukaj dobro okolje, da so tukaj srečni, da si lahko mladi ustvarijo družine. Za družine gre. To so osnovne celice naše družbe. Samo za to gre. Zelo preprosto. Mislim, da 90 % ljudi v tej državi natančno ve, kaj moramo narediti. Ukvarjamo se ure in ure, leta in leta s tistimi 5 %. Ustvarimo dobre pogoje za naše mlade družine, da ne bodo bežale v tujino.

To je bil tudi naš namen, naš prispevek v tej današnji razpravi. Hvala lepa.

PODPRESEDNIK MATJAŽ NEMEC: Hvala vam, gospod Jožef Horvat.

S tem zaključujem splošno razpravo o predlogu priporočila.

V skladu z razlago Komisije za Poslovnik z dne 9. 12. 2009 Državni zbor ugotavlja, da je postopek obravnave predloga priporočila končan.

S tem zaključujem to točko dnevnega reda in 32. izredno sejo Državnega zbora.

Vsem skupaj želim prijeten večer. Nasvidenje.

Seja se je končala 2. junija 2016 ob 17.36.

INDEKS GOVORNIKOV

B

BAN, URŠKA	7, 8
BOŽIČ TILLEN	39, 43
BRATUŠEK, MAG. ALENKA	20
BREZNIK, FRANC	11, 43

G

GÖNCZ, DR. LÁSZLÓ	27
GRIMS, MAG. BRANKO	32

H

HORVAT, JOŽEF	6, 22, 25, 47
---------------------	---------------

L

LAJ, FRANC	26
LEP ŠIMENKO, SUZANA	28
LEVIČAR, MARINKA	31
LOGAR, MAG. ANŽE	37

M

MESEC, LUKA	16
MURŠIČ, MAG. BOJANA	27

P

POGAČNIK, MAG. MARKO	5, 21, 25, 41, 43, 46
POJBIČ, MARIJAN	41
POTOČNIK, ANDREJA	36
PRIKL, UROŠ	13

Š

ŠERGAN, VOJKA	30
ŠIRCELJ, MAG. ANDREJ	34

T

TONIN, MAG. MATEJ	18, 38
-------------------------	--------

V

VEBER, JANKO	15, 33
VRANIČAR ERMAN, MAG. MATEJA	8, 24, 45

LEGENDA

PS SMC – Poslanska skupina Stranke modernega centra
PS SDS – Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke
PS DeSUS – Poslanska skupina Demokratične stranke upokojencev Slovenije
PS SD – Poslanska skupina Socialnih demokratov
PS ZL – Poslanska skupina Združena levica
PS NSi – Poslanska skupina Nove Slovenije
PS IMNS – Poslanska skupina italijanske in madžarske narodne skupnosti
PS NP – Poslanska skupina nepovezanih poslancev
NeP – Nepovezani poslanec